

ÅRSRAPPORT | 2015

SELSKAPETS FORMÅL

Arendals Fossekompani ASA er et allment aksjeselskap, og har til formål gjennom egen produksjon, deltagelse i utbygging, kjøp eller leie, å nyttiggjøre eller omsette elektrisk kraft, samt å drive eller delta direkte eller indirekte i annen industriell virksomhet eller forretningsforetak, herunder investeringer i fast eiendom.

HISTORIKK

Arendals Fossekompani ASA ble stiftet 30. januar 1896.

Selskapet har gjennom årene stadig bygget ut og modernisert kraftanleggene. I dag har kraftstasjonene Bøylefoss og Flatenfoss tilsammen 10 aggregater med samlet ytelse 77 000 kW. Gjennomsnittlig årsproduksjon de siste 10 år har vært 504 mill. kWh.

Selskapets kraftproduksjon foregår i kommunene Froland og Åmli. Selskapets forretningsadresse er i Froland.

Selskapets virksomhet omfatter videre krafthandel og i begrenset utstrekning også overføring og distribusjon av kraft.

Utenom kraftvirksomheten har Arendals Fossekompani ASA foretatt betydelige finansielle investeringer i verdipapirer, i det vesentlige i norske selskaper. I 1992 ble datterselskapet Markedskraft etablert. I 2004 ble aksjemajoriteten i Scanmatic AS overtatt. I 2007 ble Norsk Vekst AS et heleid datterselskap og i 2008 fusjonert med Arendals Fossekompani ASA. Som en følge av fusjonen ble EFD AS datterselskap. I 2009 ble aksjemajoriteten i Powel AS overtatt, i 2010 ble aksjemajoriteten i NSSL AS overtatt, i 2011 ble aksjemajoriteten i Cogen overtatt, og i 2012 ble aksjemajoriteten i Glamox overtatt, i 2013 ble aksjemajoriteten i Tekna overtatt, i 2015 ble Arendal Industrier heleid datterselskap.

INNHold

Styrets beretning	3
Resultatregnskap	12
Balanse	13
Oppstilling over endringer i egenkapitalen.....	14
Kontantstrømoppstilling	15
Noter.....	16
Revisjonsberetning	50
Erklæring fra styret.....	52
Eierstyring og selskapsledelse.....	54
Finansielle hovedtall og nøkkeltall	59
Generalforsamling	60
Utbytte	60
RISK-beløp	60
Kapasitet og ytelse	62

Noter til års- og konsernregnskapet

Regnskapsprinsipper

- 1 Segmentrapportering
- 2 Annen driftsinntekt
- 3 Overtagelse av datterselskap
- 4 Lønn og andre ytelser til ansatte
- 5 Eiendom, anlegg og utstyr
- 6 Immaterielle eiendeler
- 7 Annen driftskostnad
- 8 Netto finansinntekter
- 9 Skattekostnad
- 10 Egenkapital
- 11 Konsernselskaper og tilknyttede selskaper
- 12 Andre investeringer
- 13 Lagerbeholdninger
- 14 Kundefordringer og andre fordringer
- 15 Kontanter og kontantekvivalenter
- 16 Finansiell risikostyring / finansielle instrumenter
- 17 Rentebærende lån og kreditter
- 18 Leverandørgjeld og andre kortsiktige forpliktelser
- 19 Operasjonelle leieavtaler
- 20 Hendelser etter balansedagen
- 21 Regnskapsestimater og vurderinger
- 22 Resultat pr. aksje
- 23 De største aksjonærer
- 24 Nærstående parter
- 25 Regnskapsinformasjon NVE

STYRETS BERETNING

-120. driftsår -

Konsernet fikk i 2015 et ordinært resultat etter skatt, men før minoritetsposter på MNOK 491, mot MNOK 225 i 2014. Skatt på resultatet utgjør MNOK 153. Medregnet omregningsdifferanser, verdiendringer av finansielle eiendeler tilgjengelig for salg, minoritetsinteresser, samt andre innregnede inntekter og kostnader, ble totalresultat for året MNOK 891. Driftsresultatet ble MNOK 595, mot MNOK 366 i 2014. Finansresultatet ble MNOK 51, mot MNOK -13 året før.

Datterselskapene, spesielt Glamox, Cogen, NSSL og Scanmatic, fikk god resultatmessig fremgang sammenlignet med året før. Tilbakeførte avsetninger til ytelsespensjon bidro positivt med MNOK 85.

Morselskapets investeringsportefølje, eksklusive investeringer i datterselskaper, hadde pr 31.12 en verdi på MNOK 2048.

Styret foreslår et ordinært utbytte for regnskapsåret 2015 på NOK 96 pr. aksje. Med forbehold om generalforsamlingens godkjenning, vil utbyttet bli utbetalt den 10. juni 2016.

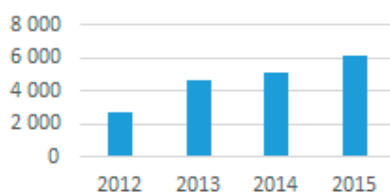
Med utgangspunkt i lokal kraftproduksjon søker AFK å utvikle selskaper med internasjonalt potensiale. AFK utøver langsiktig, aktivt og ansvarlig eierskap og forener industriell kompetanse med finansiell styrke. Konsernet har desentralisert styringsmodell og er pådriver for driftsforbedringer og strategisk utvikling. Dette skal skape verdier for aksjonærer, medarbeidere, kunder og samfunnet.

Selskapets kraftanlegg og investeringsportefølje representerer store verdier. Det er selskapets mål å maksimere disse verdier.

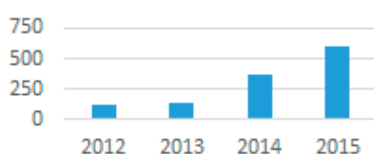
Kraftvirksomheten skal vedlikeholdes, effektiviseres og videreutvikles innenfor de rammer som samfunnet og selskapets lønnsomhetskrav gir rom for.

Investeringsvirksomheten skal i det vesentlige bestå av et begrenset antall større investeringer. Til grunn for investeringsstrategien ligger en tro på at et langsiktig, aktivt og ansvarlig eierengasjement gir størst avkastning, hensyntatt risiko.

Driftsinntekter

Driftsresultat*)

*) inkluderer effekt av pensjonsendring

KRAFTVIRKSOMHETEN

Nedbør, temperatur og magasiner

Norge

2015 var det 3. mest nedbørrike året i Norge siden 1900, mens tilsiget var 18 % større enn normalt. Gjennomsnittstemperaturen for hele landet i 2015 var 1,8 °C over normalen, og dette er det 3. varmeste året i serien som går tilbake til 1900.

Ved årsskiftet 2015/2016 var magasinutfyllingen betydelig høyere enn normalt for årstiden. I magasinområdene var det normalt med snø. Totalbeholdningen av vann og snø ble beregnet å være ca. 15 TWh høyere enn normalt.

Arendalsvassdraget

I 2015 falt det 1245 mm nedbør i gjennomsnitt for alle målestasjoner i Arendalsvassdraget. Dette utgjorde 116 % av nedbøren i et normalår. I løpet av året har det vært et produksjonstap på ca. 86 GWh i perioder hvor vannføringen har vært større enn aggregatenes slukeevne.

Ved årsskiftet 2014/2015 var magasinbeholdningen 1.085 mill. m³. Beregnet snømagasin tilsvarte 51 % av normalt. Samlet beholdning av vann og snø var 111 % av det normale for årstiden.

Ved årsskiftet 2015/2016 var magasinbeholdningen 1.236 mill. m³. Dette utgjorde 138 % av normalt. Beregnet snømagasin tilsvarte på samme tidspunkt 65 % av normalt. Samlet var beholdningen av vann og snø 126 % av det normale for årstiden.

Produksjon og forbruk

Norge

Total kraftproduksjon for hele landet ble 143,4 TWh, 121 % av midlere års produksjon og 1,3 % høyere enn i 2014. Forbruket i alminnelig forsyning økte med 2,8 % fra året før. Kraftintensiv industri økte sitt forbruk med 0,9 %, mot en økning på 3,8 % året før.

Landets netto krafteksport var 14,8 TWh, mot 15,4 TWh året før. Kraftprisene i engrosmarkedet, Nord Pools systempris, var i gjennomsnitt 24 % lavere enn året før.

Selskapet

Brutto kraftproduksjon i 2015 ble 529 GWh. Dette tilsvarer 118 % av normalt. I 2014 var bruttoproduksjonen 600 GWh.

Samlet netto inntekt fra salg av kraft ble MNOK 101, en reduksjon på MNOK 35 i forhold til 2014. Reduksjonen skyldtes både lavere kraftproduksjon og lavere kraftpriser.

Selskapets kraftsalg på faste kontrakter utgjorde 29 GWh, i sin helhet lovpålagt avståelse av konsesjonskraft til kommuner. Inntekten av fastkraftsalget ble MNOK 3,3, nær det samme som året før. Det er heller ikke i 2015 inngått nye avtaler om langsiktige leveranser av kraft.

Inntektene fra salg av spotkraft ble MNOK 98,1, tilsvarende 17,7 øre/kWh, mot henholdsvis MNOK 132,8 og 22,8 øre/kWh i 2014. Midlere ukepris i Nord Pools dagmarked, referert Arendal, har variert fra 7,2 øre/kWh i uke 30 til 29,1 øre/kWh i uke 6.

Fratrukket kostnader til kraftkjøp og -overføring, og korrigert for pensjonseffekt, ble driftskostnadene i 2015 MNOK 55, mot MNOK 58 året før.

Driftsresultatet for morselskapet, eks. pensjonseffekt, ble MNOK 36,5, mot MNOK 70 i 2014. Selskapets kraftinntekter er i Euro. En svekket NOK i 2015 har vært med på å opprettholde inntekter og inntjening i morselskapet. Utbytte fra datterselskaper og tilknyttede selskaper bidro i tillegg med MNOK 86,8 som finansinntekter.

Tekniske anlegg

Det har vært gjennomført normale vedlikeholdsarbeider på kraftanlegg og ledninger. Utgiftsførte kostnader i forbindelse med vedlikeholdsarbeider utgjorde i alt MNOK 5,2.

Driften av anleggene har gått uten vesentlige uhell eller skader.

Kilandsfoss AS, hvor AFK og kommunene Åmli og Froland hver eier 1/3, fikk i mars 2013 konsesjon for bygging av Kilandsfoss kraftverk, beliggende midtveis mellom Bøylefoss og Flatenfoss og med planlagt ytelse 6,8 MW. Det ble videre gitt tillatelse til erverv av fallrettigheter, samt i nødvendig utstrekning tillatelse til ekspropriasjon av grunn og andre rettigheter. Arbeidet med å ajourføre tidligere planer pågår, før et eventuelt endelig vedtak om å starte utbygging.

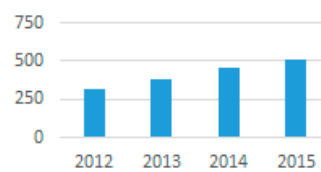
Bøylefoss kraftverk har i dag 8 aggregater av varierende alder og størrelse. Selskapet vurderer en delvis fornyelse av anleggene i løpet av noen år og har startet arbeidet med å utrede tekniske og økonomiske forhold i tilknytning til dette.

KRAFTRELATERT VIRKSOMHET

Powel

Powel som er et norsk konsern, fikk i 2015 en omsetning på MNOK 512,1, mot MNOK 452,8 i 2014. Resultat etter skatt ble MNOK 36,1, mot MNOK 11,9 året før. Overgang fra ytelsespensjon til innskuddspensjon for ansatte i Norge har medført en regnskapsmessig gevinst på MNOK 44,9 som er inkludert i årsresultatet.

Driftsinntekter

Driftsresultat*)

*) inkluderer effekt av pensjonsendring

Powel utvikler og leverer forretningskritiske IT-løsninger og tjenester til energisektoren, kommunal forvaltning og entreprenørsektoren. Energisektoren omfatter kraftprodusenter, kraftsalgsvirksomheter, nettselskaper og systemoperatører.

Selskapet styrket i 2015 sin posisjon i Norge og internasjonalt gjennom oppkjøp, nye avtaler og økt salg til eksisterende kunder. Selskapet ser kontinuerlig etter nye muligheter for å integrere egne og andres løsninger og tjenester, slik at de best mulig understøtter kundenes behov.

Det europeiske kraftmarkedet har de siste årene vært i stadig endring. En kraftig fornybarsatsing har, sammen med svak økonomisk vekst, gitt kraftoverskudd og lave energipriser. Andel ny fornybar kraftproduksjon i energimiksen øker raskt og større termiske kraftverk stenges.

Smarte strømmålere er på tur inn i Europa, og distribusjonssystem med egenproduksjon og lokal lagring blir stadig vanligere. Vanninfrastruktur og behovet for fornying av VA-nett og flomsikring har fått økt fokus både i Norge og internasjonalt. Rask teknologit utvikling og disruptive skift endrer arbeidsprosesser og forretningsmodeller og stiller nye krav til IT-løsninger. I 2015 var mobilt internett, økt tilgang av sanntidsinformasjon og tingenes internett viktige nøkkelord for nye løsninger.

I 4 kvartal fikk Powel en stor kontrakt med E.ON i Tyskland. Powel skal levere skyløsninger fra store deler av Smart Energy porteføljen, blant annet innen områdene handel, optimalisering, spot- og reservemarkeder. Kontrakten blir viktig for videre utvikling av Powels internasjonale posisjon.

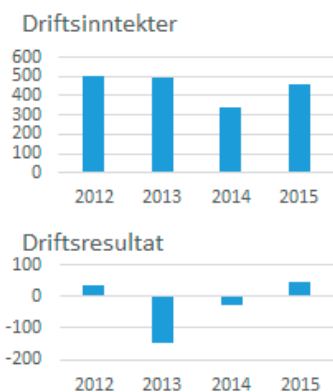
Satsningen utenfor Europa har gitt resultater i form av viktige nye kontrakter i blant annet Chile og Tyrkia.

Nøyaktig og oppdatert informasjon om blant annet værforhold og forbruk blir avgjørende for å kunne agere effektivt. Kundene vil kunne få konkurransefortrinn ved å agere raskt på ny informasjon. Dette fører til en kraftig økning i datamengder. Powel Mesh ble lansert for å realisere disse mulighetene og legge til rette for at kraftprodusenter skal kunne bruke mer kunnskap og tid på analyse og verdiskapende arbeid.

Det var i 2015 363 årsverk i konsernet, mot 316 året før. Selskapet er eid med 95,8 % av AFK. Bård Benum er konsernsjef i Powel.

Cogen

Cogen, som er et spansk konsern, hadde i 2015 en omsetning på MNOK 462,7, mot MNOK 338,8 i 2014. Årsresultat etter skatt endte på MNOK 25,3, mot MNOK -38,3 i 2014.

Cogen eier flere spanske gassbaserte kraftvarmeverk der overskuddsvarme fra elektrisitetsproduksjonen brukes til å tilføre varme, damp eller kjøling til industrielle partnere lokalisert nær kraftvarmeverket. Den samlede effektiviteten blir da høyere, CO₂-utslippene reduseres og den industrielle partneren får bedre konkurransekraft. I tillegg til drift av egne kraftverk, har selskapet en betydelig virksomhet innen drift, vedlikehold og service av tredjeparts kraftvarmeverk. Selskapet er også representant for flere anlegg inn mot elektrisitetsmarkedet.

Cogen har gjennom de siste årene opplevd omfattende endringer av spanske myndigheters politiske rammevilkår for energisektoren. Reviderte rammebetingelser (etter et tidligere tariffbasert system) ble endelig vedtatt i 2015 og var noe bedre enn forventet slik at en tidligere nedskrivning av anleggsverdier ble delvis reversert. Sistnevnte ga en positiv effekt på MNOK 17,8.

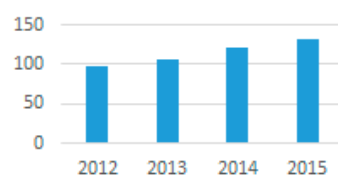
Cogens kompetanse på dette området styrker selskapets konkurranseevne til å tilby driftstjenester til eksterne aktører. Grunnet relativt høye kraftpriser i siste halvdel av 2015 har man kunnet operere kraftvarmeverkene i flere timer enn budsjettet, noe som har gitt seg utslag i bedre resultater.

AFK eier alle aksjene i selskapet Cogen AS, som er et finansielt holdingselskap uten egne ansatte. Cogen AS vil i 2016 fusjoneres inn i AFK. Cogen AS sitt hovedaktivum er 95,5 % av aksjene i det spanske selskapet Cogen Energia Espana S.L. som drifter egne og tredjeparts kraftvarmeverk. De resterende aksjene eies av et selskap eid av ledelsen i Cogen Energia. Antonio Quilez er CEO i Cogen Energia. Sistnevnte selskap hadde i 2015 46 årsverk, mot 47 årsverk året før.

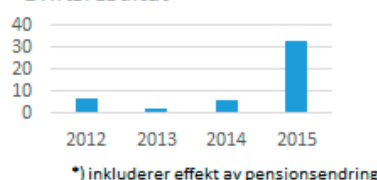
Markedskraft

Konsernet, som er hjemmehørende i Norge, fikk i 2015 en omsetning på MNOK 131,2, mot MNOK 120,9 i 2014 og et resultat etter skatt på MNOK 22,2, mot MNOK 6,3 året før. Overgangen fra ytelsesordning til innskuddsordning for pensjon har medført en regnskapsmessig gevinst på 25,9 MNOK.

Driftsinntekter

Driftsresultat*)

Markedskraft er en ledende, uavhengig aktør innen tjenesteyting i de markeder selskapet deltar. Virksomheten kan inndeles i:

- Fysisk og finansiell avregning; MK utfører alle praktiske oppgaver så som måleverdiinnsamling, kvalitetskontroll og rapportering.
- Fysisk og finansiell porteføljeforvaltning; MK utfører deler av kundens rutiner forbundet med omsetning av fysisk kraft og finansielle posisjoner. I tillegg er MK rådgiver og kompetanseleverandør til våre kunder innenfor området.
- Kapitalforvaltning (aktiv forvaltning); MK tilbyr aktiv forvaltning for kundene basert på standardiserte elderivat.
- Analyse og rådgivning; MK tilbyr analyser og rådgivning innen kraftsektoren over hele Europa basert på analyser kraftpriser og underliggende drivere som hydrologi, CO₂, kull, gass, etc.

Markedskraft har hovedkontor i Arendal. Markedskraft ASA eier 100 % av aksjene i datterselskapet Markedskraft Deutschland GmbH i Berlin. Markedskraft har i tillegg filialer i Sverige, Finland og Danmark.

Det var i 2015 79 årsverk i konsernet, samme som året før. AFKs eierandel er 71,6 %, øvrige aksjer eies av ansatte og tidligere ansatte i Markedskraft. Lars Peder Fensli er konsernsjef i Markedskraft.

Kelin Kraft

Kelin Kraft er et norsk selskap som i 2015 fikk en omsetning på MNOK 7,4, mot MNOK 9,6 i 2014. Resultat etter skatt endte i 2015 på MNOK -3,2, mot MNOK -2,9 året før.

Kelin Kraft er en leverandør av avregnings- og fakturerings tjenester til det skandinaviske kraftmarkedet. Selskapets løsninger er basert på egenutviklede systemer, og de er i bruk i alle skandinaviske land. Kelin Kraft selger i tillegg egenutviklet programvare. Systemene gjør at selskapet kan levere tjenester med betydelige besparelser for skandinaviske kraftaktører, uten store investeringer eller lange implementeringsperioder.

Kelin Kraft har hovedkontor i Sandnes. I tillegg har selskapet kontorer i Göteborg og Fredericia.

Det var i 2015 9 årsverk i Kelin Kraft, som er det samme som for året før. AFKs eierandel var 90,0 % pr 31.12.2015,

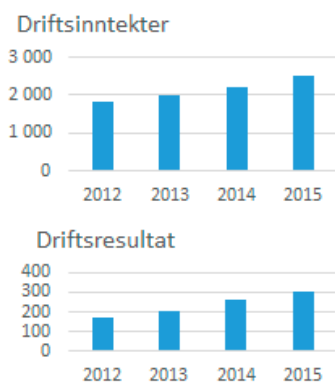
mens øvrige aksjer ble eid av ansatte i selskapet. Harald Markvardsen er adm. direktør i Kelin Kraft.

AFKs aksjer i datterselskapet Kelin Kraft AS er med virkning fra 1. april 2016 solgt til ledere i Kelin. Selskapet har gjennom flere år gått med underskudd og har vært avhengig av lån fra AFK. Prognoser viser at dette også ville være tilfelle i noen tid fremover. AFK har nå konkludert med at virksomheten er for liten til at det er hensiktsmessig for selskapet fortsatt å eie Kelin og at Kelin vil ha en bedre fremtid dersom eierskapet overtas av ledelsen. Lån fra AFK forutsettes gradvis tilbakebetalt.

INDUSTRIELL VIRKSOMHET

Glamox

Glamox er et norsk industrikonsern som i 2015 fikk en omsetning på MNOK 2.498, mot MNOK 2.222 i 2014. Resultatet etter skatt ble MNOK 220, mot MNOK 165 året før.

Glamox utvikler, produserer og distribuerer profesjonelle belysningsløsninger for det globale markedet. Glamox har virksomhet i flere europeiske land, samt i Asia, USA, Canada og Brasil. Konsernet har tre divisjoner: Sourcing, Production & Logistics (SPL), Professional Building Solutions (PBS) og Global Marine & Offshore (GMO). SPL har ansvar for innkjøp, produksjon og logistikk i konsernet. De to øvrige divisjoner har et totalansvar for sine respektive markeder, herunder salgsprosess, produktutvikling og produktledelse.

Markedsutviklingen innen konsernets landbaserte divisjon, PBS, styres av aktiviteten i nybygging, rehabilitering og modernisering av yrkesbygg. De fleste av hovedmarkedene for denne divisjonen har hatt vekst i 2015. Dette skyldes primært overgangen til LED. Markedsutviklingen innen konsernets maritime og offshore-relaterte divisjon, GMO, styres av aktivitetsnivået innenfor nybygging, ombygging og rehabilitering av alle typer maritime fartøy og offshoreinstallasjoner. Her har Glamox, spesielt i andre halvår 2015, opplevd en vesentlig nedgang i etterspørselen etter leveranser til olje og gass segmentet. Det globale markedet mot handelsfartøy, cruise og ferger, samt militær marine har hatt en stabil utvikling.

I flere viktige markeder hadde Glamox bedre omsetningsutvikling enn den generelle markedsutvikling. Konsernet hadde vekst i alle hovedregioner, og veksten var spesielt stor i Skandinavia og en del andre europeiske land.

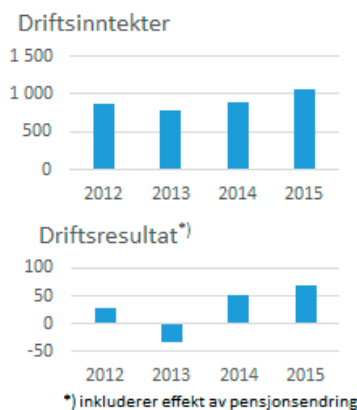
Gjennom 2015 er salgsapparatet i flere markeder ytterligere forsterket. Omsetningen av LED-baserte produkter fortsetter å øke betydelig i 2015. Dette er løsninger som har en høyere salgsverdi enn konvensjonelle løsninger, samtidig som de er mer energieffektive og har flere anvendelsesmuligheter. En svakere norsk krone har virket positivt.

Driftsmarginen endte på 11,9 %, mot 11,7 % i 2014. Vekst i omsetning på 12,5 %, noe bedre dekningsgrad og noe lavere kostnadsprosent er hovedforklaringen til økningen i driftsresultatet på 15,0 %.

Det var i 2015 1.319 årsverk i konsernet, mot 1.277 året før. AFKs eierandel er 75,16 %. Rune Marthinussen overtok fra juni 2015 som konsernsjef i Glamox, etter Kjell Stamnes.

EFD

EFD er et norsk industrikonsern som i 2015 fikk en omsetning på MNOK 1.071, mot MNOK 899 i 2014. Ordinært resultatet etter skatt ble MNOK 40,4, mot MNOK 42,7 året før. Av dette skyldes ca. 3 MNOK engangseffekter i forbindelse med omlegging til innskuddspensjon. Avkastningen på engasjert kapital var i 2015 nær 15 %.

Ordreinngangen på MNOK 1.133 var ca. 9% bedre enn i 2014. En betydelig del av økningen kom i Asia.

EFD leverer utstyr og løsninger for induksjonsbasert varmebehandling til industrien, for eksempel til herding og sveising. EFD har blant annet produksjonsenheter i Norge, Tyskland, Frankrike, Romania, India, Kina og USA.

Selskapet fortsatte i 2015 det systematiske forbedringsarbeidet fra 2014. Fokus har vært på struktur i Europa, der en gradvis flytter arbeidsintensive prosesser til land med lavere arbeidskostnader. Videre har utvikling og koordinering av salg- og markedsføring fortsatt, slik at en i større grad kan fokusere ressursene på prioriterte områder.

I 2015 har en omorganisert og økt ressursbruken på produktutvikling innen selskapets prioriterte satsningsområder.

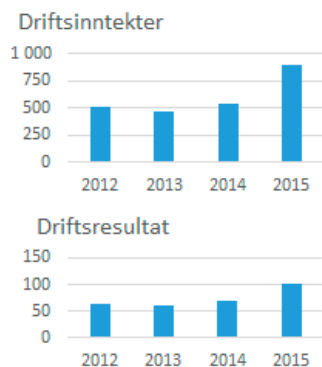
Selskapet har påbegynt byggingen av ny fabrikk i India. Den er planlagt ferdigstilt i 2016.

Egenkapitalen per 31. desember 2015 var MNOK 366,6, sammenlignet med MNOK 297,4 ved utgangen av 2014. Egenkapitalandelen ved utgangen av 2015 var 40,7%, mot 36,1 % året før.

Det var i 2015 1007 årsverk i konsernet, mot 980 året før. AFKs eierandel er 69,3 %. Bjørn E. Petersen er konsernsjef i EFD.

NSSL Global

NSSL, som er et konsern hjemmehørende i England, fikk i 2015 en omsetning på MNOK 889, mot MNOK 530 i 2014. Ordinært resultatet etter skatt ble MNOK 78,6, mot MNOK 51,8 året før.

NSSL er rådgiver, systemintegrator og tjenesteleverandør av mobile, satellittbaserte kommunikasjonsløsninger til offentlig- og privat sektor. Innenfor offentlig sektor har selskapet omfattende kontrakter med det britiske og det tyske forsvaret. Innenfor privat sektor er selskapet særlig sterkt innen markedet for store fritidsyachter og shipping.

Selskapet driver sitt eget globale satellittnettverk basert på leid satellittkapasitet fra mange leverandører. På basis av dette VSAT-baserte nettet har NSSL vært en pådriver for teknologiskiftet til IP-plattformer innen satellittkommunikasjon. Selskapet har hatt stor suksess med strategien og oppleves som en av leverandørene i bransjen med høyest kvalitet på nettet og best kompetanse på systemintegrasjon.

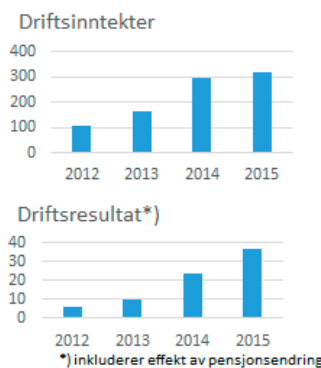
Selskapet har gjennom 2015 fullt ut integrert oppkjøpet av ESL og tatt ut synergieffektene. Selskapet fikk i første halvår 2015 en betydelig kontrakt med det tyske forsvaret. Kontrakten har en varighet på 3 år, med opsjon for kunden på å forlenge ytterligere 1 år.

NSSL har i 2015 også etablert et joint-venture med tanke på markedet for satellittkommunikasjon innenfor luftfartssektoren.

AFKs eierandel er 80%. Sally-Ann Ray er CEO i NSSL Global. Det var i 2015 148 årsverk i konsernet, mot 145 året før.

Scanmatic

Scanmatic er et norsk industrikonsern som i 2015 fikk en omsetning på MNOK 319,4, mot MNOK 292,4 året før. Resultatet etter skatt ble MNOK 27,7, mot MNOK 17,5 året før. Overgang fra ytelsespensjon til innskuddspensjon har medført en regnskapsmessig gevinst på MNOK 4,1 som er inkludert i årsresultatet.

Scanmatic AS leverer teknisk infrastruktur og instrumenterings- og kontrollsystemer til industrielle, profesjonelle kunder innen segmentene Forsvar, Samferdsel, Fornybar energi og Offshore

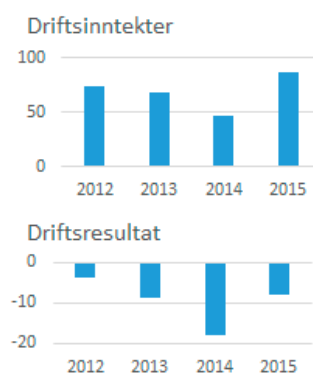
Scanmatic AS har hovedkontor i Arendal, samt datterselskapene Scanmatic Environmental Technology AB (SMET) i Stockholm og Scanmatic Elektro (SMEL) i Arendal. SMEL er en elektroentreprenør, i hovedsak innen vei- og tunnelbelysning.

Det var pr. 31.12.2015 98 årsverk i konsernet, mot 85 året før. AFKs eierandel er 67,3 %. Øvrige aksjer eies i det vesentlige av ansatte og tidligere ansatte. Scanmatic AS eier SMEL 51% og SMET 100 %. Tor Kim Steinsland er adm. direktør i Scanmatic.

Scanmatic Eiendom AS, som eier eiendommen hvor Scanmatic driver sin virksomhet, fikk i 2015 et resultat etter skatt på MNOK 0,7, det samme som i året før. AFKs eierandel i Scanmatic Eiendom er 72,3 %. Selskapet har ingen egne ansatte.

Tekna

Tekna, som er hjemmehørende i Canada, fikk i 2015 en omsetning på MNOK 86,3, mot MNOK 45,5 i 2014. Ordinært resultatet etter skatt ble MNOK -6,8, mot MNOK -14,2 året før.

Selskapet er konsolidert som datterselskap fra og med juli 2014.

Selskapet produserer utstyr for produksjon av nanopulver, sfæroidisering av pulver og utstyr for plasmabasert belegning. Utstyret er i hovedsak basert på plasma frembrakt ved hjelp av elektrisk induksjon. Tekna har et datterselskap for produksjon av slike pulver. I tillegg til i Nord Amerika, har Tekna datterselskap i Europa (Frankrike) og

agenter/markedsføringsressurser i Korea, Kina, India og Japan.

Selskapet har i 2015 hatt god ordreinngang både på system og pulver. Total ordreinngang var MNOK 88,4 i 2015, mot MNOK 57,4 i 2014. Det er en betydelig dreining i kunder fra forskning til industri. Det er balansert geografisk spredning av kundene mellom Europa, Asia og Nord-Amerika.

Tekna har i løpet av 2015 fortsatt utvikling av salgsorganisasjonen og har videre etablert døgkontinuerlig produksjon av pulver. Gjennom 2015 har selskapet også styrket ledelsen.

Tekna utviklet i 2013 et nytt, rimelig 15 kW system. Dette er lite og kan utstyres for bruk til både belegning, sfæroidisering og produksjon av nanopartikler. Dette systemet har blitt en stor suksess og selges ikke minst til utviklingsavdelingene i større selskaper.

Blant pulverproduktene har selskapet satset betydelig på å utvikle pulver til «additive manufacturing» eller 3d-printing. Selskapet har fått særlig god respons på sitt Titan baserte pulver og produktet har blitt kvalifisert hos mange kunder. Salget har gradvis økt gjennom året.

Selskapet har i 2015 undertegnet en enerettsavtale om distribusjon av nanorør fra bornitrid (BNNT), basert på produksjon med en patentert induksjonsplasma prosess utviklet av det nasjonale canadiske forskningsinstituttet (NRC). Denne prosessen er i dag helt overlegen alternative prosesser, både med hensyn til kapasitet og kostnad. BNNT har mange av de samme egenskapene som karbonbaserte nanorør, men har enkelte interessante tilleggsegenskaper. Det beskytter mot neutronstråling, det er mer varmebestandig og BNNT kan være gjennomskiktig.

Luc Dionne er CEO i Tekna. Det var i 2015 94 årsverk i konsernet, mot 72 året før.

EIENDOM OG ANNEN VIRKSOMHET

Arendal Industrier

AFK har, med virkning fra 31.12.15, kjøpt 60 % av aksjene i Arendal Industrier AS (AI) for MNOK 42,5, og AI ble dermed et heleid datterselskap av AFK. Selger var Rygene-Smith & Thommesen AS. I henhold til gjeldende regnskapsregler fikk AFK en regnskapsmessig gevinst på MNOK 11,0 på tidligere ervervede aksjer i AI. AFK kjøpte samtidig lagerbygg og kai på Vindholmen fra AI, og kjøper og selger inngikk en leieavtale på disse anlegg.

Selskapet har p.t. begrenset virksomhet, men gjeldende kommuneplan åpner for omregulering av det tidligere verftsområdet på Vindholmen i Arendal. Arendals Fossekompani eier området, som er utleid til Arendal Industrier AS.

Arendal Lufthavn Gullknapp

Selskapet er fortsatt i en investeringsfase.

Arendal Lufthavn Gullknapp ligger i Froland kommune i Aust-Agder. Flyplassen ligger geografisk gunstig plassert og har svært gode inn- og utflygingsforhold.

Flyplassen har i dag en rullebane som er 1.199 m lang og en bredde på 30 m. I tillegg kommer nødvendige sikkerhetssoner. Gjenstående arbeider omfatter montasje av rulleanalyse og utstyr i kontrolltårn, samt servicebygg. Åpning av flyplassen for kommersiell drift er planlagt til høsten 2016.

Pr. 31.12.15 har Arendals Fossekompani en eierandel på 87,3 %. Øvrige eiere er bl.a. kommunene Arendal, Froland og Tvedestrand. Selskapet har 1 ansatt.

FINANSVIRKSOMHETEN

Resultater

Selskapets investeringsportefølje, eksklusive datterselskaper og tilknyttede selskaper, fikk i 2015 en avkastning på 31,0 %, mot 18,0 % i 2014. Utviklingen for Oslo Børs Hovedindeks var til sammenligning 5,3 % i 2015 og 5,0 % i 2014. Porteføljens avkastning defineres i denne sammenheng som summen av mottatt utbytte og porteføljens verdiendring, korrigert for transaksjoner foretatt i perioden.

I mars solgte selskapet sine 11,56 mill. aksjer i Evry. Salget ga en regnskapsmessig gevinst på MNOK 70,8. Aksjene er tidligere nedskrevet med MNOK 79,1. For øvrig er det ikke gjennomført aksjetransaksjoner av betydning i 2015.

Pr. 31.12.15 hadde morselskapet MNOK 1.693 i urealisert kursgevinst på verdipapirporteføljen, mot MNOK 1.404 året før.

Mottatt utbytte på verdipapirer, eksklusive utbytte fra datterselskaper og tilknyttede selskaper, utgjorde MNOK 116,2.

Pr. 31.12.15 utgjorde selskapets aksjepost i Kongsberg Gruppen MNOK 1.376 av porteføljens totale verdi på MNOK 2.048. Obligasjoner utgjorde MNOK 54.

Netto finansposter inkluderer urealiserte valutatap på banklån og regulering av utlån i valuta med MNOK 36,1. Det er i tillegg kostnadsført urealisert verditap på MNOK 59,6 vedrørende rente- og valutaavtaler knyttet til selskapets obligasjonslån på MNOK 700.

TILKNYTTETE SELSKAPER

Andel av resultatene i tilknyttede selskaper fremgår av resultatsammendraget for konsernet. Investeringer i tilknyttede selskaper fremgår på egen linje i balansesammendraget, og vurderes etter egenkapitalmetoden.

Arendal Industrier (Datterselskap fra 31.12.2015)
Inngår med 40% resultatandel frem til 31.12.2015.

Flumill

Flumill tar sikte på å utnytte tidevannsstrømmer til kraftproduksjon og har utviklet en prototype. Neste skritt for prosjektet vil eventuelt være å bygge et fullskala pilotanlegg. Selskapet arbeider med å få inn ytterligere industrielle investorer. Enova har gitt tilsagn om støtte. AFKs eierandel er 45%.

AFK MORSELSKAP

Morselskapet driver kraftvirksomhet og investeringsvirksomhet. Selskapet har forretningsadresse i Froland kommune, mens konsernfunksjonene er lokalisert til Arendal.

Sum driftsinntekter for året 2015 ble MNOK 106,9 (138,1). Driftsresultatet ble MNOK 43,5 (70,3). Overgang fra ytelsespensjon til innskuddspensjon for ansatte har medført en regnskapsmessig gevinst på MNOK 7,0 som er inkludert i driftsresultatet. Resultatet etter skatt ble MNOK 191,5, mot MNOK 412,8 året før. Resultatnedgangen skyldes primært ekstraordinært utbytte fra datterselskaper i desember 2014.

PERSONALE, LIKESTILLING, ARBEIDSMILJØ OG DET YTRE MILJØ

Ved årsskiftet var det 19 ansatte i morselskapet. Av disse var to kvinner. Ansettelsesforholdene kjennetegnes av langsiktighet og stabilitet. Selskapet har som mål å bedre balansen mellom kjønnene. Styret består for tiden av tre kvinner og fire menn. For opplysninger om ansatte i datterselskaper, se foranstående omtale av det enkelte selskap. Arbeidsmiljøet i konsernet anses som godt. Morselskapet har et eget utvalg for behandling av spørsmål vedrørende helse, miljø og sikkerhet. Utvalget har representasjon fra ansatte og bedriftsledelse. Det er iverksatt en rekke mindre tiltak med sikte på sikkerhetsmessige og miljømessige forbedringer.

Sykefraværet i morselskapet har vært på 98 dager, hvilket tilsvarer 2,4 % av total arbeidstid. Ikke-arbeidsrelatert langtidsfravær for én ansatt utgjorde 76 dager. Uten dette var sykefraværet 0,5%.

Det har i 2015 ikke vært ulykker eller personskader av betydning i morselskapet. Det har heller ikke vært materielle skader av større betydning.

Sykefraværet i Glamox AS var i 2015 på 6,2 %, mot 6,0 % i 2013. Sykefraværet er fortsatt for høyt, og selskapet arbeider med å få det redusert. Sykefraværet i Glamox konsernets øvrige enheter er lavere enn i de norske enhetene. Det var 6 rapporterte skadetilfeller som medførte fraværsdager i Glamox AS i 2015, mot 3 tilfeller året før. Fokus på å trygge arbeidsmiljøet er en kontinuerlig prosess.

EFD hadde i 2015 et sykefravær på 2,5 %, mot 2,9 % i 2014. I 2015 hadde EFD 2,8 fraværsdager pr million arbeidstimer på grunn av arbeidsrelaterte skader. Tilsvarende tall i 2014 var 1,7.

Også konsernets datterselskaper har helse-, miljø- og sikkerhetsutvalg og andre samarbeidsorganer i henhold til nasjonal lovgivning.

Morselskapets drift påvirker bare i liten grad det ytre miljø negativt i form av utslipp til vann og luft. Derimot bidrar selskapet miljømessig positivt gjennom produksjon av forurensningsfri vannkraft.

Også driften ved konsernets øvrige virksomheter innebærer liten fare for forurensning av det ytre miljø. I den grad en slik risiko eksisterer, er det gjennomført tiltak i tråd med nasjonale lover og retningslinjer for å hindre eventuelle negative miljøvirkninger.

ARBEID MED Å FREMME FORMÅLET MED DISKRIMINERINGS- OG TILGJENGELIGHETSLOVEN

Konsernet legger vekt på å fremme likestilling på alle områder og arbeider for å hindre diskriminering på grunn av etnisk opprinnelse eller nedsatt funksjonsevne.

FORSKNING OG UTVIKLING

Den vesentlige FOU-aktivitet har foregått i Glamox, EFD, Tekna og Powel.

Glamox har også i 2015 hatt høy aktiviteten innen produktutvikling og flere nye produktfamilier er lansert. Alle nye produktfamilier lanseres nå med LED-teknologi. Omsetningen av LED-produkter økte med 66 %.

I 2015 utgjorde utviklingskostnadene i EFD MNOK 20,6 for egenfinansierte prosjekter ved utvikling av nye omformere og induksjonsanlegg. Utviklingskostnadene i 2014 var MNOK 17,9.

I Tekna utgjorde kostnader til R&D i 2015 MNOK 13,3, mot MNOK 14,5 året før.

Powel har aktivert MNOK 34,4 (30,3) i utvikling av nye software produkter, mens avskrivning av tidligere aktive-ringer utgjorde MNOK 27,4 (24,8). Konsernet har gjennom 2015 blant annet utviklet nye løsninger innen «Big Data», nettdrift og datakvalitet, handel og beslutningsstøttesystemer, vannkraftoptimalisering, 3D-scanning, ulike mobile feltløsninger og utvidede løsninger for automatisk måleravlesning.

ETIKK OG SAMFUNNSANSVAR

Arendals Fossekompani har utarbeidet en separat rapport i henhold til Regnskapslovens §3.3 vedrørende samfunnsansvar (CSR). Rapporten finnes på selskapets hjemmeside på internett.

I «Redegjørelse om samfunnsansvar» blir konsernets arbeid og retningslinjer på områdene menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og sosiale forhold, det ytre miljø og bekjempelse av korrupsjon utdypet. Redegjørelsen blir gitt for hvert enkelt underkonsern.

Arendals Fossekompani skal ha en høy etisk standard, og kommunikasjonen med omgivelsene skal være åpen, tydelig og ærlig. Selskapet har et ansvar for trygge og gode arbeidsplasser i de lokalmiljøene hvor vi er tilstede. AFK søker å skape verdier for samfunnet, kunder, ansatte og eiere. Morselskapet har gjennom mange år basert sin virksomhet på utnyttelse av en lokal naturressurs og ønsker derfor spesielt å bidra til verdiskapning og samfunnsmessig utvikling i Arendalsdistriktet. Tilsvarende gjelder våre datterselskaper i sine lokalmiljøer. Selskapet støtter Arendalsuka og jazz- og bluesfestivalen Canal Street, i tillegg til diverse tiltak for barn og unge innen idrett og kultur.

IFRS

Arendals Fossekompani har for morselskap og konsern utarbeidet regnskaper i henhold til prinsippene i International Financial Reporting Standards (IFRS) som godkjent av EU.

STYRET

I ordinær generalforsamling den 21. mai ble Morten Bergesen og Heidi Marie Petersen gjenvalgt som styremedlemmer. Erik Must ønsket ikke gjenvelg, og Arild Nysæther ble valgt som nytt styremedlem. Styremedlemmene Øyvind A. Brøymer, Marianne Lie, Marianne Sigurdson Lyngvi og Kjell Chr. Ulrichsen var ikke på valg. I etterfølgende styremøte ble Øyvind Brøymer og Morten Bergesen valgt som henholdsvis styreleder og nestleder.

AKSJONÆRFORHOLD

I løpet av året ble det omsatt 41.363 aksjer, tilsvarende 1,9 % av totalt antall aksjer i selskapet. Selskapet eide pr 31.12.15 selv 31.213 aksjer, tilsvarende 1,39 % av totalt antall utestående aksjer.

Styret vil foreslå at generalforsamlingen fornyer styrets fullmakt til kjøp av egne aksjer, innenfor en totalramme på 10 % og innenfor et prisintervall på NOK 100 - NOK 3000.

Aksjekursen var ved årets begynnelse kr 1.950, mot kr 2.085 ved årets slutt. Korrigert for utbytte på kr 93, har aksjen hatt en verdiøkning på 11,7 % i 2015.

REDEGJØRELSE FOR ÅRSREGNSKAPET

Etter styrets oppfatning gir årsregnskapet en korrekt beskrivelse av selskapets og konsernets stilling ved årsskiftet. Det knytter det seg ingen vesentlige usikkerheter til

årsregnskapet, og det er heller ingen andre ekstraordinære forhold som har påvirket regnskapet.

Styret bekrefter at forutsetning om fortsatt drift er til stede.

NY KONSERNSJEF

AFKs styre har ansatt siviløkonom Jarle Roth (56) som ny konsernsjef. Roth kommer fra stillingen som CEO i Eksportkreditt Norge AS og begynner i sin nye stilling primo august. Fra samme tidspunkt går nåværende konsernsjef Sverre Valvik (67) av med pensjon.

FREMTIDSUTSIKTER

AFK konsern

AFKs virksomheter er så langt i begrenset grad berørt av oljeprisnedgangen, med tilhørende inntektssvikt og nedbemanning. Vi må likevel legge til grunn at markedet for virksomheter som leverer utstyr og tjenester til oljebransjen etter hvert vil påvirkes negativt. Foreliggende prognoser indikerer imidlertid at dette vil oppveies av økt aktivitet og lønnsomhet på andre områder. For AFK samlet, forventer vi for 2016 en omsetning og et driftsresultat på nivå med 2015. Finansresultatet vil fortsatt påvirkes sterkt av NOK-kursen. Dersom denne holder seg relativt stabil, forventer vi for AFK konsern et finansresultat og et årsresultat noe bedre enn for 2015.

Kraftvirksomheten i morselskapet

Nedbøren i Arendalsvassdraget har så langt i 2016 vært omtrent som normalt. Vinteren har vært mild, og det har vært betydelig tilsig fra lavereliggende nedbørsfelter gjennom vinteren. Snømengden i høyereliggende områder er omtrent det dobbelte av normalt.

Med utgangspunkt i aktuell magasinfylling og snømengde, antas selskapets kraftproduksjon i 2016 å bli større enn i et middels tilsigsår, omtrent på linje med 2015. Kraftprisen i forwardmarkedet, referert NOK, for resten av 2016 er noe høyere enn leveringsprisen for tilsvarende periode i 2015. Inntektene fra salg av kraft forventes derfor å bli noe høyere enn i 2015.

Kraftrelatert virksomhet

Powel

Powel ser positivt på mulighetene for vekst og økt lønnsomhet. Gjennom utviklingen av selskapets strategiske posisjon, står Powel sterkere enn tidligere innen energi-bransjen i Europa. Hovedfokus fremover vil være å forbedre og videreutvikle Powels ledende markedsposisjon i Norden, sørge for bærekraftig utvikling i nye satsingsområder, eksempelvis fiberinfrastruktur, og å fortsette veksten innenfor utvalgte forretningsområder både i og utenfor Norden.

Disruptive teknologier og innovasjoner vil være viktige satsingsområder for selskapet. Det samme gjelder mobile løsninger, automatisering av kunnskap, skydrift, håndtering av sanntidsinformasjon og integrasjon mellom løsningene.

Powel forventer for 2016 vekst i omsetning og et betydelig bedre resultat enn i 2015, eks. effekten av avvikling av ytelsespensjon.

Cogen

Etter at Cogen AS i 2016 blir innfusjonert i AFK, blir Cogen Energia et direkte datterselskap under AFK. Cogen Energia forventer i 2016 både økt omsetning og resultat.

Det forventes at gass- og kraftpriser tillater flere driftstimer for anleggene. I tillegg er det inngått avtale om drift av et større eksternt kraftvarmeverk.

Markedskraft

Markedskraft forventer økt omsetning og bedre resultat for 2016 enn i 2015, eks. effekten av avvikling av ytelsespensjon. Selskapet ble omorganisert i 2015, og har nå tre operative forretningsområder (Analyse, Portefølje Norden og Portefølje Kontinentet).

For 2016 forventer selskapet fortsatt positiv utvikling innen alle tre forretningsområder, dog med svært forskjellig fokus. I Analyse forventes fortsatt vekst både i markedsandeler og geografisk spredning basert på godt salgssarbeid. Innen Portefølje Norden er det et økt kostnadsfokus hos kundene, og dette møtes ved at Markedskraft effektiviserer driften både gjennom nye systemer og ny organisering. For Portefølje Kontinentet er det avgjørende at selskapet klarer å videreutvikle tjenestene innen grønn energi og korttids fysisk håndtering av kraft, og klarer å utvikle dette innen rammene av Markedskrafts finansielle kapasitet.

Industriell virksomhet

Glamox

For virksomhetsområdet Professional Building Solutions (PBS) legger selskapet for 2016 til grunn en lav til middels markedsvekst. Dette til tross for at en del hovedmarkeder fortsatt er preget av usikkerhet som følge av den svake økonomiske situasjonen, spesielt i Europa. Andelen av produkter med LED-teknologi forventes å øke videre og vil bidra til at verdien på totalmarkedet øker.

For virksomhetsområdet Global Marine & Offshore (GMO) forventer selskapet et svakere marked enn i 2015. Det er utsikter til en svakere markedsutvikling innen handelsfartøy og spesielt innen olje og gass. Økt markedsbehandling på andre områder, som cruise og militær marine, samt større verdi på lypakkene, vil kompensere noe for den svakere markedsutviklingen.

Belysningsbransjen er i sterk forandring som følge av det teknologiskiftet som LED-teknologien bringer med seg. Dette åpner for nye aggressive aktører både på leverandør- og distribusjonssiden, nye kundeløsninger og muligheter for nye forretningsmodeller. Fra før er bransjen svært fragmentert, og det er overkapasitet på produksjonssiden, noe som blant annet bidrar til et økt prispress.

Glamox har mye produksjon i Norge. Den svakere norske kronen gjennom 2015 har virket positiv for selskapets norske produksjonsvirksomheter.

For året som helhet forventer Glamox driftsinntekter omtrent som i 2015, men et noe lavere resultat.

EFD

EFD har fortsatt et langsiktig positivt syn på det globale potensialet for selskapets produkter og forventer moderat markedsvekst i alle regioner. EFD vil i 2016 fortsatt fokusere på organisk vekst.

Ordreserven ved inngangen til 2016 var EUR 53 millioner, som er på linje med inngangen til 2015. EFD forventer vekst i omsetning og et resultat i 2016 på linje med eller bedre enn 2015.

NSSL Global

NSSL er godt posisjonert i satellittmarkedet og forventer et godt år også i 2016. Selskapet vil fortsette sin vekststrategi og ekspandere til nye markeder og tjenesteområder, både organisk og via begrensede oppkjøp.

Bruk av satellittjenester, målt ved overført mengde data, er i kraftig vekst. Samtidig er det marginpress. I 2016 og de kommende årene vil det lanseres flere tjenester som øker satellittkapasiteten betydelig. Dette er både en mulighet og en utfordring for bransjen.

NSSL har mindre eksponering innen offshore-sektoren, men redusert kommunikasjonsbehov innen denne sektoren gjør at flere av NSSLs konkurrenter, som tradisjonelt har vært konsentrert innen offshore, har ledig kapasitet og skaper marginpress innen øvrig maritim sektor.

Totalt venter selskapet omsetning og resultat for 2016 på nivå med 2015.

Scanmatic

Ved siste årsskifte kjøpte Scanmatic instrumentavdelingen til Instrumenttjenesten AS (ITAS) i Ås kommune. Avdelingen har 6 ansatte og leverer måleinstrumenter og komplette instrumentløsninger til forskningsinstitusjoner og andre kunder innen bl.a. samferdsel og kraftforsyning.

Scanmatic planlegger mot slutten av året å flytte virksomheten i Kilsund til et industribygg mer sentralt i Arendal. Scanmatic Eiendom, som eier eiendommen i Kilsund, vil søke om omregulering av denne eiendommen til boligformål.

Scanmatic morselskap forventer for 2016 omsetning og resultat omtrent på nivå med 2015. Datterselskapet Scanmatic Elektro AS forventer høyere omsetning, men et noe lavere resultat.

Tekna

Selskapet fortsetter utviklingsarbeidet langs de samme linjer som i 2015. Markedet for metallpulver til 3d-printing er fortsatt i stor vekst. Selskapet forventer at installasjon og idriftsettelse av nye anlegg for produksjon av titanpulver vil gi betydelig vekst i omsetning i dette segmentet. Maskinbyggevirksomheten forventer en svak vekst i 2016. Totalt forventes et positivt resultat i 2016.

Eiendom og annen virksomhet**Arendal Industrier**

Etter at AFK nå eier AI 100 %, ligger forholdene til rette for at området kan utnyttes til en kombinasjon av nærings- og boligformål. Det vil bli inngått en utbyggingsavtale med Arendal kommune, og arbeidet med å lage en reguleringsplan for området vil bli videreført.

Arendal Lufthavn Gullknapp

Arbeidet fortsetter med sikte på ferdigstillelse av småflyplassen i andre halvår 2016.

Finansvirksomheten i morselskapet

Finansvirksomheten utenom datterselskaper består p.t. i hovedsak av tre aksjeposter i hhv. Kongsberg Gruppen, Eiendomsspar/Victoria Eiendom og Oslo Børs VPS Holding. Samlet utgjør disse tre investeringer pr medio mars 2016 ca.88% av verdien av selskapets totale aksje- og obligasjonsportefølje på ca. NOK 2,1 mrd. Investeringene anses godt posisjonert for videre verdiøkning.

FINANSIELL STILLING

Morselskapets og konsernets finansielle stilling er god. Styret antar at det foreligger et godt grunnlag for vekst i morselskapets og konsernets verdier.

RISIKO OG USIKKERHETSFAKTORER

Konsernet er eksponert for valutarisiko, kredittrisiko, markedsrisiko og likviditetsrisiko fra drift og bruk av finansielle instrumenter. Disse forhold er nærmere beskrevet i note 16 til regnskapet.

DISPONERING AV ÅRSRESULTATET

Det regnskapsmessige overskudd i Arendals Fossekompagni ASA utgjorde NOK 191.536.664. Styret foreslår at overskuddet disponeres på følgende måte:

Utbytte kr 96,- pr aksje	NOK 212.025.312
Fra annen egenkapital	<u>NOK -20.488.648</u>
Sum disponert	<u>NOK 191.536.664</u>

Froland, 12. april 2016

 Øyvind A. Brøymer
 Morten Bergesen
 Kjell Chr. Ulrichsen
 Arild Nysæther
 Marianne Lie
 Heidi Marie Petersen
 Marianne Sigurdson Lyngvi
 Sverre Valvik
 Styrets leder Styrets nestleder
 adm. direktør

Resultatregnskap

(1 000 NOK)

Driftsinntekter og driftskostnader

Salgsinntekter

Annen driftsinntekt

Sum driftsinntekter

Varekostnad

Lønnskostnader

Effekt ved avvikling av ytelsesbasert pensjon

Annen driftskostnad

Sum driftskostnader**EBITDA**

Avskrivning på driftsmidler

Amortisering av immaterielle eiendeler

Reversering av nedskrivning / nedskrivning av anleggsmidler

Driftsresultat*Finansinntekter og finanskostnader*

Inntekt fra investering i DS og TS (*)

Finansinntekt

Konserninterne renteinntekter

Finanskostnad

Resultat av finansposter

Andel resultat fra TS (*)

Resultat før skattekostnad

Skattekostnad

Årsresultat*Henføres til*

Minoritetsinteresser årsresultat

Aksjonærene i mor årsresultat

Sum**Basisresultat pr. aksje (NOK)****Utvannet resultat pr. aksje (NOK)**

Oppstilling over totalresultat

Andre inntekter og kostnader

Omregningsdifferanser

Endring sikringsreserve

Endring virkelig verdi EK instrumenter tilgjengelig for salg

Endr virk.verdi EK instr tilgj for salg overført til resultat

Skatt på andre inntekter og kostnader som kan bli reklassifisert til resultatregnskapet

Sum andre inntekter og kostnader som kan bli reklassifisert til resultatregnskapet

Aktuarielle gevinster og tap

Skatt vedr. aktuarielle gevinster og tap

Sum andre inntekter og kostnader som ikke vil bli reklassifisert til resultatregnskapet**Sum andre inntekter og kostnader i perioden**

Årsresultat

Totalresultat for perioden*Henføres til*

Minoritetsinteresser totalresultat

Aksjonærene i mor totalresultat

Sum

Note	Konsern		Morselskap	
	2015	2014	2015	2014
1,2	5 991 067	4 965 757	103 977	135 994
1,2	94 544	84 329	2 906	2 124
	6 085 611	5 050 085	106 883	138 118
	2 713 975	2 211 671	5 728	6 447
4	1 843 989	1 606 952	30 546	26 895
4	-85 695		-6 958	
7,19	766 061	617 942	27 041	27 681
	5 238 330	4 436 565	56 357	61 023
	847 282	613 520	50 526	77 095
5	142 560	128 543	6 718	6 464
6	127 729	112 550	252	334
5,6	-17 832	6 401		
	594 825	366 026	43 556	70 296
8,11			86 840	379 730
8	273 000	240 888	234 249	194 473
8			2 765	10 638
8	222 061	254 174	176 186	236 834
	50 939	-13 286	147 669	348 007
11	-768	-39 860		
	644 996	312 880	191 225	418 304
9	153 630	87 972	-312	5 552
	491 366	224 909	191 537	412 752
	101 463	62 940		
	389 903	161 968	191 537	412 752
	491 366	224 909	191 537	412 752
22	177	73		
22	177	73		
	126 499	120 745		
	-52 966	-15 361	-315	-844
16	358 871	176 324	358 871	176 324
8,16	-69 616	-48 846	-69 616	-48 846
9	14 038	4 147	84	228
	376 827	237 009	289 025	126 861
	30 631	-87 247	5 334	-10 463
9	-8 229	22 982	-1 334	2 825
	22 402	-64 265	4 001	-7 638
	399 229	172 744	293 025	119 223
	491 366	224 909	191 537	412 752
	890 595	397 653	484 562	531 975
	126 157	70 623		
	764 437	327 030	484 562	531 975
	890 595	397 653	484 562	531 975

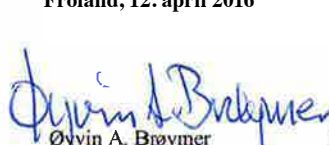
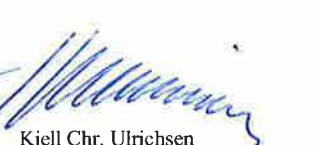
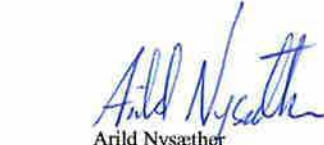
(*) DS = datterselskap, TS = tilknyttede selskap

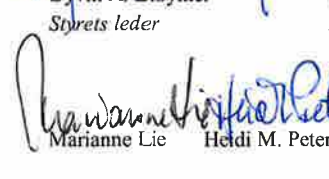
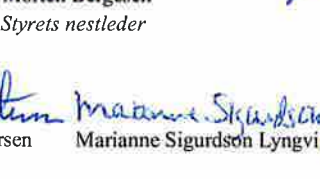
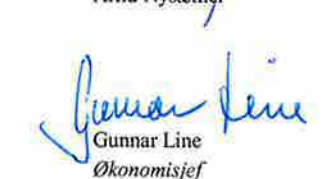
Balanse

(1 000 NOK)

	Note	Konsern		Morselskap	
		2015	2014	2015	2014
<i>Eiendeler</i>					
Eiendom, anlegg og utstyr	5	1 262 067	1 055 691	168 715	169 407
Immaterielle eiendeler	6	1 232 360	1 164 908	6 406	6 658
Investeringer i datterselskap	3,5,11			1 726 870	1 589 512
Investeringer i tilknyttede selskap	11	9 072	27 129	10 119	25 869
Lån til foretak i samme konsern				244 355	224 892
Andre fordringer og investeringer	12	156 483	158 570	108 928	112 322
Pensjonsmidler	4	18 441	2 179	7 383	
Eiendel ved utsatt skatt	9	245 337	250 336	130 450	118 089
Sum anleggsmidler		2 923 760	2 658 812	2 403 226	2 246 750
Varebeholdninger	13	687 227	603 256		
Kundefordringer og andre fordringer	13,14	1 334 671	1 205 631	6 942	18 993
Lån til foretak i samme konsern				45 713	10 790
Kontanter og kontantekvivalenter	15	807 524	480 961	79 381	25 397
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	16	2 047 677	1 880 722	2 047 677	1 880 722
Finansielle eiendeler holdt for omsetning	16	54 391	67 059	54 391	67 059
Sum omløpsmidler		4 931 490	4 237 628	2 234 104	2 002 960
Sum eiendeler		7 855 250	6 896 440	4 637 331	4 249 710
<i>Egenkapital og forpliktelses</i>					
Aksjekapital (2 239 810 aksjer a NOK 100)	10	223 981	223 981	223 981	223 981
Annen innskutt egenkapital		92	92	92	92
Andre fond		1 819 680	1 498 967	1 664 328	1 375 303
Opptjent egenkapital		622 772	385 296	418 592	428 454
Sum egenkapital henført til eierne av morforetaket		2 666 525	2 108 336	2 306 992	2 027 830
Minoritetsinteresser	11	472 632	378 532		
Sum egenkapital		3 139 158	2 486 868	2 306 992	2 027 830
<i>Forpliktelses</i>					
Obligasjonslån	17	697 075	696 035	697 075	696 035
Rente og valutabytteavtale knyttet til obligasjonslån	16,17	205 971	146 384	205 971	146 384
Rentebærende lån og kreditter	17	858 447	1 066 011	552 242	719 771
Ytelser til ansatte	4	70 540	205 443	17 917	25 588
Avsetninger		42 770	39 322		
Forpliktelses ved utsatt skatt	9	235 718	179 062		
Sum langsiktige forpliktelses		2 110 521	2 332 258	1 473 205	1 587 778
Rentebærende lån og kreditter	17	769 881	542 822	722 443	542 822
Kassekreditt	17	158 213	126 640		25 924
Leverandørgjeld og andre betalingsforpliktelses	18	1 002 904	780 149	54 307	13 613
Betalbar skatt	9	112 690	115 691	22 419	27 298
Gjeld til foretak i samme kons.				35 064	
Andre kortsiktige forpliktelses	18	561 883	512 012	22 901	24 445
Sum kortsiktige forpliktelses		2 605 571	2 077 314	857 134	634 102
Sum egenkapital og forpliktelses		7 855 250	6 896 440	4 637 331	4 249 710

Froland, 12. april 2016

 Øyvind A. Brøymer
Styrets leder
  Morten Bergesen
Styrets nestleder
  Kjell Chr. Ulrichsen
  Arild Nysæther

 Marianne Lie
  Heidi M. Petersen
  Marianne Sigurdson Lyngvi
  Sverre Valvik
Adm. direktør
  Gunnar Line
Økonomisjef

Oppstilling over endringer i egenkapitalen

(1 000 NOK)

Konsern	Aksje kapital	Annen innskutt egenkap.	Omregningsdifferanser	Sikringsreserve	Virkelig verdi reserve	Egne aksjer	Sum andre fond	Opptjent egen kapital	Sum	Minoritets interesser	Sum
2014											
Balanse pr 1. januar	223 981		79 140	-3	1 276 418	-28 442	1 321 321	953 346	2 498 648	468 994	2 967 642
Totalresultat for perioden			75 285	-9 126	127 477		193 637	133 393	327 030	70 623	397 653
Kjøp/salg av egne aksjer		92				-360	-360		-268		-268
Kapitalendringer fra datterselskaper			-15 631				-15 631	-16 785	-32 416	-28 603	-61 018
Utbytte til aksjonærene								-684 658	-684 658	-132 482	-817 140
Balanse pr 31. desember	223 981	92	138 794	-14 920	1 403 895	-28 802	1 498 967	385 296	2 108 336	378 532	2 486 868

2015

Balanse pr 1. januar	223 981	92	138 794	-14 920	1 403 895	-28 802	1 498 967	385 296	2 108 336	378 532	2 486 868
Totalresultat for perioden			61 251	-29 863	289 255		320 643	443 795	764 437	126 157	890 595
Kapitalendringer fra datterselskaper			70				70	-919	-849	-6 808	-7 657
Utbytte til aksjonærene								-205 400	-205 400	-25 249	-230 648
Balanse pr 31. desember	223 981	92	200 115	-44 783	1 693 150	-28 802	1 819 680	622 772	2 666 525	472 632	3 139 158

Morselskap

2014

Balanse pr 1. januar	223 981			826	1 276 418	-28 442	1 248 802	707 998	2 180 781		2 180 781
Totalresultat for perioden				-616	127 477		126 861	405 113	531 975		531 975
Kjøp/salg av egne aksjer		92				-360	-360		-268		-268
Utbytte til aksjonærene								-684 658	-684 658		-684 658
Balanse pr 31. desember	223 981	92		210	1 403 895	-28 802	1 375 303	428 454	2 027 830		2 027 830

2015

Balanse pr 1. januar	223 981	92		210	1 403 895	-28 802	1 375 303	428 454	2 027 830		2 027 830
Totalresultat for perioden				-230	289 255		289 025	195 538	484 562		484 562
Utbytte til aksjonærene								-205 400	-205 400		-205 400
Balanse pr 31. desember	223 981	92		-20	1 693 150	-28 802	1 664 328	418 592	2 306 992		2 306 992

Omregningsdifferanser

Omregningsdifferanser består av alle valutadifferanser som fremkommer ved omregning av finansregnskapene til utenlandske virksomheter med annen funksjonell valuta.

Sikringsreserve

Sikringsreserver består av den effektive delen av kumulative nettoendringer i virkelige verdi av kontantstrømsikringer.

Virkelig verdi reserve

Virkelig verdi reserver består av kumulative nettoendringer i virkelig verdi på investeringer tilgjengelig for salg inntil investeringen er fraregnet.

Egne aksjer

Egne aksjer utgjør anskaffelseskost for selskapets aksjer som er eiet av konsernet. Den 31. desember 2015 eide konsernet 31 213 (2014: 31 213) av selskapets aksjer.

Kontantstrømoppstilling

(1 000 NOK)

Kontantstrøm fra driftsaktiviteter**Årsresultat***Justert for*

Av- og nedskrivning på eiendeler, anlegg og utstyr

Amortisering av immaterielle eiendeler

Netto finansposter

Resultatandel fra tilknyttede selskap

Gevinst ved salg av driftsmidler

Skattekostnad

Sum

Endring i varelager

Endring i kundefordringer og andre fordringer

Endring i leverandørgjeld og annen gjeld

Endring i avsetninger og ytelser til ansatte

Sum

Betalt skatt

Netto kontantstrømmer fra driftsaktiviteter**Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter**

Mottatte renter og lignende

Mottatt utbytte

Innbetalinger ved salg av driftsmidler

Innbetalinger ved salg av eiendeler tilgjengelig for salg

Innbetalinger fra andre investeringer

Innbetalinger ved salg av aksjer i tilknyttede selskap

Kjøp av aksjer i datterselskaper (redusert med kontanter)

Kjøp av eiendeler tilgjengelig for salg og holdt for omsetning

Investering i TS og andre anleggsaksjer

Kjøp av eiendom - driftsmidler og imm eiendeler

Kjøp av minoritetsinteresse

Utbetalinger vedr andre investeringer

Netto kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter**Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter**

Innbetaling av selskapskapital fra minoriteten

Innbetaling ved opptak av langsiktig gjeld

Utbetaling ved nedbetaling av langsiktig gjeld

Endring i langsiktige konserninterne mellomværende

Endring i kortsiktige konserninternt mellomværende

Betalte renter og lignende

Netto endring i kassekreditt

Utbetaling av utbytte

Kjøp / salg av egne aksjer

Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter**Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter**

Kontanter og kontantekv. pr. 1. januar

Effekt av valutakursendr på kontanter og kontantekvivalenter

Kontanter og kontantekv. pr. 31.desember

	Konsern		Morselskap	
	2015	2014	2015	2014
Kontantstrøm fra driftsaktiviteter				
Årsresultat	491 366	224 909	191 537	412 752
<i>Justert for</i>				
Av- og nedskrivning på eiendeler, anlegg og utstyr	124 728	127 252	6 718	6 464
Amortisering av immaterielle eiendeler	127 729	120 241	252	334
Netto finansposter	-50 939	13 286	-147 669	-348 007
Resultatandel fra tilknyttede selskap	768	39 860		
Gevinst ved salg av driftsmidler	-143	-11 196		
Skattekostnad	153 630	87 972	-312	5 552
Sum	847 139	602 324	50 526	77 095
Endring i varelager	-62 005	-65 015		
Endring i kundefordringer og andre fordringer	-70 712	-87 646	8 165	11 932
Endring i leverandørgjeld og annen gjeld	162 247	67 415	39 150	-789
Endring i avsetninger og ytelser til ansatte	-55 312	-9 149	-9 719	-780
Sum	821 357	507 929	88 122	87 458
Betalt skatt	-137 180	-137 956	-27 108	-24 290
Netto kontantstrømmer fra driftsaktiviteter	A 684 177	369 973	61 014	63 168
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter				
Mottatte renter og lignende	32 184	50 585	14 635	24 293
Mottatt utbytte	118 591	107 143	205 422	486 873
Innbetalinger ved salg av driftsmidler	174	1 134		
Innbetalinger ved salg av eiendeler tilgjengelig for salg	217 122	203 144	217 122	203 144
Innbetalinger fra andre investeringer	5 539	619	7 540	
Innbetalinger ved salg av aksjer i tilknyttede selskap	4 659	67 498	4 640	67 498
Kjøp av aksjer i datterselskaper (redusert med kontanter)	-54 805	-89 258	-108 768	-125 913
Kjøp av eiendeler tilgjengelig for salg og holdt for omsetning	-4 691	-59 763	-4 691	-59 763
Investering i TS og andre anleggsaksjer		-72 252		-72 252
Kjøp av eiendom - driftsmidler og imm eiendeler	-316 591	-168 438	-6 027	-11 778
Kjøp av minoritetsinteresse	-26 482	-57 915		
Utbetalinger vedr andre investeringer	-9 693	-2 082		-819
Netto kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter	B -33 992	-19 585	329 875	511 283
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter				
Innbetaling av selskapskapital fra minoriteten	719	394		
Innbetaling ved opptak av langsiktig gjeld	52 012	278 384	12 092	224 411
Utbetaling ved nedbetaling av langsiktig gjeld	-93 090	-72 299		
Endring i langsiktige konserninterne mellomværende			-19 524	-77 822
Endring i kortsiktige konserninternt mellomværende			4 403	29 861
Betalte renter og lignende	-124 809	-133 227	-102 551	-96 334
Netto endring i kassekreditt	57 846	135	-25 924	23 879
Utbetaling av utbytte	-229 970	-816 982	-205 400	-684 658
Kjøp / salg av egne aksjer		-268		-268
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	C -337 292	-743 863	-336 905	-580 932
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	A+B+C 312 893	-393 475	53 984	-6 481
Kontanter og kontantekv. pr. 1. januar	480 961	857 677	25 397	31 878
Effekt av valutakursendr på kontanter og kontantekvivalenter	13 671	16 759	-0	
Kontanter og kontantekv. pr. 31.desember	807 524	480 961	79 381	25 397

Noter til års- og konsernregnskapet for 2015

Regnskapsprinsipper

Informasjon om selskapet

Arendals Fossekompagni ASA er hjemmehørende i Norge, med kontoradresse Bøylefoss i Froland kommune. Konsernregnskapet for regnskapsåret 2015 omfatter selskapet og dets datterselskaper (som sammen refereres til som "konsernet"). Opplysninger om hvilke selskaper som inngår i konsernet fremgår av note 11. Det samme gjelder opplysninger om konsernets investeringer i tilknyttede selskaper.

Grunnlag for utarbeidelse

Års- og konsernregnskapet er avlagt i samsvar med Internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) godkjent av EU og tilhørende fortolkninger, samt norske opplysningskrav som følger av regnskapsloven og som skal anvendes pr. 31.12.2015.

Forslag til års- og konsernregnskap ble fastsatt av styret og daglig leder 12. april 2016.

Års- og konsernregnskapet skal behandles av ordinær generalforsamling 19. mai 2016 for endelig godkjenning. Frem til endelig godkjennelse har styret myndighet til å endre års- og konsernregnskapet.

Regnskapet er presentert i norske kroner, som er morselskapets funksjonelle valuta, avrundet til nærmeste hele tusen.

Regnskapet er utarbeidet basert på historisk kost prinsippet, med unntak av følgende eiendeler som presenteres til virkelig verdi: Finansielle derivater, finansielle instrumenter holdt for omsetning og finansielle instrumenter klassifisert som tilgjengelig for salg.

Konsernet fører endringer i egenkapitalen som skyldes transaksjoner med eierne i oppstillingen av endringer i egenkapitalen. Andre endringer i egenkapitalen presenteres i oppstillingen av totalresultatet.

Utarbeidelse av finansregnskap i overensstemmelse med IFRS krever bruk av vurderinger, estimater og forutsetninger som påvirker hvilke regnskapsprinsipper som anvendes og regnskapsførte beløp på eiendeler og forpliktelser, inntekter og kostnader. Faktiske beløp kan avvike fra estimerte beløp.

Estimater og de underliggende forutsetninger vurderes løpende. Endringer i regnskapsmessige estimater innregnes i den perioden endringene oppstår dersom de kun gjelder denne perioden. Dersom endringer også gjelder fremtidige perioder, fordeles effekten over inneværende og fremtidige perioder.

Områder med vesentlig estimeringsusikkerhet, og hvor valg av forutsetninger og foretatte vurderinger vesentlig har påvirket anvendelsen av regnskapsprinsipper, fremgår av note 21.

Regnskapsprinsipper

Regnskapsprinsippene som er anvendt ved utarbeidelse av års- og konsernregnskapet er beskrevet nedenfor. Prinsippene er anvendt konsistent for alle perioder. I den grad datterselskaper ved utarbeidelse av individuelle årsregnskaper har benyttet andre prinsipper, er det foretatt justeringer slik at konsernregnskapet er utarbeidet etter felles prinsipper.

Endring i regnskapsprinsipper i 2015

Konsernet har ikke implementert noen vesentlige nye standarder eller endringer i standarder med ikrafttredelsesdato 1. januar 2015.

Prinsipper for konsolidering

Regnskapsføring av virksomhets sammen-slutninger

Oppkjøpsmetoden benyttes ved regnskapsføring av kjøp av aksjer som medfører at konsernet oppnår kontroll i et underliggende selskap. Konsernets anskaffelseskost tilordnes identifiserbare eiendeler og forpliktelser. Disse oppføres i konsernregnskapet til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. For anskaffelseskost ut over identifiserbare eiendeler og forpliktelser beregnes goodwill på følgende måte:

- Virkelig verdi av vederlaget; pluss
- Eventuell minoritetsandel i den kjøpte enheten; pluss ved trinnvis oppkjøp, virkelig verdi av eksisterende eierandel i den oppkjøpte enheten; minus
- Nettoverdien (normalt virkelig verdi) av identifiserbare eiendeler og forpliktelser overtatt i transaksjonen

Hvis nettobeløpet er negativt bokføres underprisen umiddelbart som en gevinst i resultatregnskapet. Ved trinnvis oppkjøp hvor investeringen endrer kategori fra tilknyttet selskap til datterselskap blir oppreguleringen av eksisterende eierandel til virkelig verdi ført som gevinst i resultatregnskapet.

Utkjøp av minoritetsinteresser betraktes som transaksjoner med eiere og medfører ikke beregning av goodwill. Justering av minoritetsinteressene ved slike transaksjoner skjer på basis av en forholdsmessig andel av datterselskapets egenkapital.

Datterselskaper

Datterselskaper er enheter som kontrolleres av konsernet. Kontroll foreligger når investor er eksponert for eller har rettigheter til variabel avkastning fra sitt engasjement i selskapet, og har mulighet til å påvirke denne avkastningen gjennom sin makt over selskapet. Ved vurdering av kontroll, tas det hensyn til potensielle stemmerettigheter som kan utøves eller konverteres. Finansregnskapene til datterselskapene inkluderes i konsernregnskapet fra det tidspunkt kontrollen oppnås og inntil kontrollen opphører.

Tilknyttede foretak

Tilknyttede foretak er enheter hvor selskapet og/eller konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll, over den finansielle og operasjonelle styringen. Betydelig innflytelse er antatt å foreligge når konsernet har mellom 20% og 50% av stemmerettene i selskapet. Konsernregnskapet inkluderer konsernets andel av resultater fra tilknyttede foretak etter egenkapitalmetoden fra det tidspunktet betydelig innflytelse oppnås og inntil slik innflytelse opphører.

Eliminering av transaksjoner ved konsolidering

Konserninterne mellomværender og transaksjoner samt eventuelle urealiserte gevinster og tap eller inn-

tekter og kostnader knyttet til konserninterne transaksjoner, elimineres ved utarbeidelsen av konsernregnskapet.

Regnskapsmessig behandling i selskapsregnskapet

I selskapsregnskapet til morselskapet er investeringer i datterselskaper og tilknyttede foretak innarbeidet til anskaffelseskost minus eventuelle nedskrivninger. Ved omklassifisering fra tilgjengelig for salg til datterselskap eller tilknyttet foretak, er investeringens balanseførte verdi på det tidspunktet bestemmende eller betydelig innflytelse oppnås, benyttet som anskaffelseskost.

Avviklet virksomhet

En avviklet virksomhet er en del av konsernets virksomhet som utgjør et eget segment eller et eget geografisk område og som har blitt avhendet eller holdes for salg eller er et datterselskap anskaffet utelukkende med tanke på videresalg. Klassifisering som avviklet virksomhet skjer ved salg eller når kriteriene for klassifisering som holdt for salg er oppfylt. Når en virksomhet klassifiseres som avviklet justeres sammenligningstallene for foregående periode tilsvarende.

Utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til det enkelte konsernselskaps funksjonelle valuta til valutakursen på transaksjonstidspunktet. Monetære eiendeler og forpliktelser i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner til valutakursen på balansedagen. Valutakursdifferanse som fremkommer ved omregning, innregnes i resultatregnskapet.

Regnskaper for utenlandske virksomheter

Eiendeler og forpliktelser for utenlandske virksomheter omregnes til norske kroner til valutakursen på balansedagen. Inntekter og kostnader for utenlandske virksomheter, omregnes til norske kroner med tilnærmet valutakurs på tidspunktet for transaksjonene.

Omregningsdifferanser innregnes i andre inntekter og kostnader og presenteres som omregningsdifferanse i egenkapitalen. I datterselskaper som ikke er heleide blir en forholdsmessig andel av omregningsdifferansene tilordnet minoriteten. Ved nedsalg i utenlandske virksomheter blir en akkumulert andel av omregningsdifferansene ført mot resultatet som del av gevinstberegningen.

Nettoinvesteringer i utenlandsk virksomhet

Omregningsdifferanser som fremkommer ved omregning av nettoinvesteringer i utenlandske virksomheter spesifiseres som omregningsdifferanser i egenkapitalen. Disse resultatføres ved avhendelse.

Finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter som ikke er derivater

Finansielle instrumenter som ikke er derivater består av investeringer i gjelds- og egenkapitalinstrumenter, kundefordringer og andre fordringer, kontanter og lån, leverandørgjeld og annen gjeld.

Kundefordringer og andre fordringer med forfall kortere enn 3 måneder neddiskonteres ikke.

Finansielle instrumenter som ikke er derivater, måles ved førstegangsinnregning til virkelig verdi tillagt eventuelle direkte henførbare transaksjonsutgifter.

Etter førstegangsinnregning måles instrumentene som beskrevet nedenfor.

Rentebærende lån innregnes ved førstegangs balanseføring til virkelig verdi redusert for transaksjonskostnader. Etterfølgende måling er til amortisert kost, hvor eventuell forskjell mellom kost og innløsningsbeløp innregnes over løpetiden som en del av den effektive renten.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettene til kontantstrømmene fra eiendelen utløper, eller når konsernet overfører de kontraktsmessige rettene i en transaksjon hvor praktisk talt all risiko og avkastning ved eierskap til den finansielle eiendelen overføres.

Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg

Investeringer i egenkapitalinstrumenter er i hovedsak klassifisert som finansielle eiendeler tilgjengelig for salg. Dette er i samsvar med konsernets investeringsstrategi. Etter førstegangsinnregning måles disse instrumentene til virkelig verdi. Endringer i virkelig verdi innregnes i andre inntekter og kostnader. Når en investering realiseres og fraregnes, overføres akkumulert urealisert verdiendring fra andre inntekter og kostnader til resultat. Regnskapsmessig behandling av eventuelle tap ved verdifall omtales nedenfor under "Verdifall".

Finansielle eiendeler holdt for omsetning / øremerket til virkelig verdi over resultatet

Et finansielt instrument klassifiseres til virkelig verdi over resultat dersom det ved førstegangsinnregning er øremerket til dette, eller holdes for omsetning. Instrumentet måles til virkelig verdi og endringer i verdier innregnes i resultatet.

Annet

Andre finansielle instrumenter som ikke er derivater, måles til amortisert kost redusert for eventuelle tap ved verdifall.

Finansielle derivater

Konsernet bruker finansielle derivater for å begrense eksponeringen mot renterisiko, valutarisiko og prisrisiko som oppstår gjennom operasjonelle og finansielle aktiviteter. I henhold til konsernets finansretningslinjer har morselskapet også kjøpt energirelaterte derivater for handelsformål. Derivater som ikke kvalifiserer for sikringsbokføring, regnskapsføres og presenteres som instrumenter holdt for omsetning.

Finansielle derivater innregnes første gang til kostpris. I etterfølgende perioder vurderes derivatene til virkelig verdi. Endringer i virkelig verdi på derivater som eies for handelsformål innregnes umiddelbart i resultatregnskapet. Når derivater kvalifiserer for sikringsbokføring, er innregning av verdiendringer avhengig av hva som sikres (se nedenfor).

Sikring

Kontantstrømsikring

Når et finansielt derivat er øremerket som sikringsinstrument for variabilitet i kontantstrømmene til en innregnet eiendel eller forpliktelse, eller til en svært sannsynlig forventet transaksjon, innregnes den effektive delen av en verdiendring på det finansielle derivatet i andre inntekter og kostnader. Når sikringsinstrumentet ikke lenger oppfyller kriteriene for sikringsbokføring, omklassifiseres til virkelig verdi sikring, selges, avsluttes eller utløper, avvikles sikrings-

bokføringen. Akkumulert verdiendring som er innregnet i andre inntekter og kostnader beholdes der til den forventede transaksjonen finner sted. Er sikringsobjektet en finansiell eiendel, blir beløpet innregnet i andre inntekter og kostnader overført til resultatet i samme periode som sikringsobjektet påvirker resultatet. Ved kontantstrømssikringer av fremtidige strømpriser føres tilhørende akkumulerte gevinster eller tap fra andre inntekter og kostnader til resultatregnskapet i samme periode eller perioder som de aktuelle derivatene går til levering / utøves. Hvis den sikrede transaksjonen ikke lenger forventes å inntruffe, innregnes akkumulerte urealiserte gevinster eller tap umiddelbart i resultatregnskapet.

Virkelig verdi sikring

Når et finansielt derivat er øremerket som sikringsinstrument for variabilitet i verdien av en innregnet eiendel, bindende avtale eller forpliktelse, innregnes gevinst eller tap på det finansielle derivatet i resultatregnskapet i perioden de oppstår. Tilsvarende blir endringer i sikringsobjektets virkelige verdi ført i resultatregnskapet i samme periode.

Sikring av valutakursrisiko knyttet til nettoinvestering i utenlandsk enhet

Ved sikring av valutakursrisikoen knyttet til en nettoinvestering i et utenlandsk datterselskap kan det benyttes sikringsinstrumenter i form av valutaderivater eller valutalån. Når et finansielt instrument er utpekt som sikringsinstrument i en slik relasjon føres kursendringene på sikringsinstrumentet i andre inntekter og kostnader.

Egenkapital

Ordinære aksjer

Ordinære aksjer klassifiseres som egenkapital. Utgifter forbundet med utstedelse av aksjer, innregnes som en reduksjon av egenkapital (overkurs) netto etter eventuell skatt.

Kjøp og salg av egne aksjer

Ved tilbakekjøp av egne aksjer, føres kjøpesummen inklusive direkte henførbare kostnader som endring i egenkapitalen. Aksjer som er kjøpt klassifiseres som egne aksjer og reduserer total egenkapital. Når egne aksjer selges, innregnes mottatt beløp som en økning av egenkapitalen, og gevinst som følge av transaksjonen tilføres annen opptjent egenkapital.

Utbytter

Utbytter innregnes som en forpliktelse i den perioden de blir vedtatt.

Eiendom, anlegg og utstyr

Egne eiendeler

Eiendom, anlegg og utstyr føres i balansen til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte avskrivninger (se under) og eventuelt tap ved verdifall. Anskaffelseskost for egenproduserte driftsmidler inkluderer materialkostnader, direkte lønnskostnader samt en rimelig andel av indirekte produksjonskostnader.

Når deler av et varig driftsmiddel har forskjellig utnyttbar levetid, regnskapsføres de som separate komponenter av eiendom, anlegg og utstyr.

Lånekostnader som er direkte henførbare til anskaffelse av eiendeler, kapitaliseres som en del av den aktuelle eiendelens utgifter inntil anleggsmiddelet er ferdigstilt til sin tiltenkte bruk. Slike låneutgifter kapitaliseres som en del av eiendelens anskaffelseskost

når det er sannsynlig at de vil føre til fremtidige fordeler for konsernet, og utgiftene kan måles på en pålitelig måte. Andre lånekostnader innregnes i resultatregnskapet i den perioden de er påløpt.

Kostnader etter anskaffelsen

Selskapet og konsernet medtar i anskaffelseskosten for et varig driftsmiddel utgifter til utskiftninger av deler av driftsmiddelet når slike utgifter antas å gi fremtidige økonomiske fordeler og utgiftene for de utskiftede deler kan måles pålitelig. Alle andre utgifter innregnes i resultatregnskapet i den perioden de påløper.

Avskrivninger

Avskrivninger beregnes lineært over estimert utnyttbar levetid for hver enhet av eiendom, anlegg og utstyr, og belastes resultatregnskapet. Tomter avskrives ikke. Estimert økonomisk levetid er som følger:

- Vassdragsreguleringer 40-50 år
- Kraftvirksomhet
 - Bygninger 50 år
 - Dammer, vannveier og luker 25-40 år
 - Maskinutrustning 40 år
 - Kraftvarmeverk (Spania) 25 år
 - Netteiendeler 25-35 år
- Industrivirksomhet
 - Bygninger 20-25 år
 - Maskiner og utstyr 7-15 år
- Driftsløsøre, biler, inventar mm. 3-12 år

Restverdi revurderes årlig dersom den ikke er ubetydelig.

Leide eiendeler

Selskapet og konsernet har enkelte leieavtaler med betingelser som i det vesentlige overfører de økonomiske rettigheter og forpliktelser til konsernet. Disse klassifiseres som finansielle leieavtaler og innregnes etter samme regnskapsprinsipp som tilsvarende eiendeler.

Immaterielle eiendeler

Goodwill

Goodwill representerer beløp som oppstår ved overtakelsen av datterselskaper og investeringer i tilknyttede foretak. For overtakelser etter 1. januar 2010 er goodwill beregnet som beskrevet ovenfor. For overtakelser som har skjedd mellom 1. januar 2003 og 31. desember 2009, representerer goodwill differansen mellom anskaffelseskost ved overtakelse og virkelig verdi av de netto identifiserte eiendeler som er overtatt. For overtakelse forut for dette, er goodwill oppført på bakgrunn av estimert anskaffelseskost som tilsvarende det beløp som var oppført under tidligere nasjonale regnskapsprinsipper.

Goodwill føres i balansen til anskaffelseskost, fratrukket eventuelle akkumulerte tap ved verdifall. Goodwill fordeles på kontantstrømgenererende enheter og blir ikke avskrevet, men blir testet årlig for verdifall. For tilknyttede foretak er balanseført verdi av goodwill inkludert i investeringsens balanseførte verdi i konsernregnskapet.

Andre immaterielle eiendeler

Andre immaterielle eiendeler som anskaffes, føres i balansen til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte avskrivninger (se under) og tap ved verdifall.

Forskning og utvikling som er direkte henførbart til utvikling og testing av konsernets produkter og er identifiserbare og unike, og som kontrolleres av konsernet, blir balanseført som en immateriell eiendel når alle følgende kriterier er oppfylt:

- Det er teknisk mulig å ferdigstille produktet slik at den vil være tilgjengelig for bruk
- Ledelsen har til hensikt å ferdigstille produktet og bruke og selge det
- Det er mulig å bruke og selge produktet
- Det kan påvises hvordan produktet vil generere sannsynlige økonomiske fordeler
- Tilstrekkelige tekniske, finansielle og andre ressurser er tilgjengelige for å ferdigstille og ta i bruk produktet
- Utgiftene kan måles pålitelig.

Balanseførte utgifter inkluderer materialkostnader, direkte lønnskostnader og direkte henførbare felleskostnader som medgår for å gjøre produktet tilgjengelig for bruk.

Andre utviklingsutgifter som ikke oppfyller disse kriteriene kostnadsføres når de påløper. Utviklingsutgifter som er kostnadsført, kan ikke senere balanseføres.

Etterfølgende utgifter

Senere utgifter vedrørende balanseførte immaterielle eiendeler aktiveres bare når de øker de fremtidige økonomiske fordeler relatert til denne eiendelen. Alle andre utgifter kostnadsføres i den perioden de påløper.

Avskrivninger

Avskrivninger beregnes og resultatføres lineært over estimert utnyttbar levetid for de immaterielle eiendelene, med mindre slik levetid er ubestemt. Goodwill blir testet for verdifall på balansedagen hvert år. Aktiverte kostnader i forbindelse med tildeling av konsesjoner avskrives over perioden frem til neste konsesjonsbehandling. Avskrivningsperioden er 50 år. Merverdier knyttet til kundeforhold, kundekontrakter, varemerker samt egenutviklet programvare og andre utviklingskostnader avskrives over 7 – 10 år.

CO2 Kvoter

Underkonsernet Cogen har utslippsrettigheter i forbindelse med driften av kraftvarmeverk i Spania. IFRS har ikke regulert hvordan dette skal rapporteres og i påvente av dette benyttes metoden «the net liability approach». Denne metoden går ut på at man først skal regnskapsføre en forpliktelse når det er foretatt utslipp som går ut over de utslipp som dekkes av de rettighetene som selskapet eier. Det foretas en årlig vurdering av foretatte utslipp mot eksisterende utslippsrettigheter.

Varebeholdninger

Varebeholdninger regnskapsføres til det laveste av anskaffelseskost og netto realisasjonsverdi. Netto realisasjonsverdi er estimert salgspris i ordinær virksomhet, fratrasket estimerte kostnader til ferdigstilling og salgskostnader.

Anskaffelseskost er basert på først-inn først-ut prinsippet og inkluderer kostnader påløpt ved anskaffelse av varene og kostnader for å bringe varene til nåværende tilstand og plassering. For produserte varer og

varer i arbeid inkluderer anskaffelseskost en andel av indirekte kostnader basert på normal kapasitetsutnyttelse.

Langsiktige tilvirkningskontrakter

Balanseført verdi av langsiktige tilvirkningskontrakter består av opptjent ikke fakturert inntekt etter løpende avregnings metode fratrasket mottatte forskuddsinnbetalinger. Beløpet er inkludert i balanseposten kundefordringer og andre fordringer. Se for øvrig nedenfor under driftsinntekter og note 1

Fastsettelse av virkelig verdi

Regnskapsprinsipper og noteinformasjon krever at virkelig verdi fastsettes både for finansielle og ikke-finansielle eiendeler og forpliktelser. Virkelig verdi er definert som den verdi den enkelte eiendel eller forpliktelse kan omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type eiendel eller forpliktelse og i hvilken grad de handles i aktive markeder.

Finansielle instrumenter klassifiseres i sin helhet i et av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som har betydning ved verdsettelsen av instrumentene. Det vises til informasjon i note 16 om de forskjellige verdsettelsesnivåene.

Basert på det ovenstående benyttes normalt følgende metoder for fastsettelse av virkelig verdi:

Eiendom, anlegg og utstyr

I forbindelse med oppkjøp og virksomhetssammenlutninger innregnes eiendom, anlegg og utstyr til markedsverdi. Markedsverdien fastsettes på grunnlag av takster eller observerbare markedspriser på tilsvarende eiendeler.

Kundefordringer og andre fordringer

Virkelig verdi av kundefordringer og andre fordringer beregnes som nåverdi av fremtidige kontantstrømmer diskontert med markedsrenten på balansedagen.

Immaterielle eiendeler

Virkelig verdi på immaterielle eiendeler er basert på neddiskontert forventet kontantstrøm fra bruk og senere eventuelt salg av eiendelene.

Investeringer i aksjer, obligasjoner og fondsandel

Virkelig verdi for børsnoterte finansielle instrumenter, klassifisert som holdt for omsetning eller tilgjengelig for salg, tilsvarer notert kjøpskurs på balansedagen. For ikke-børsnoterte instrumenter er virkelig verdi basert på kjente omsetningskurser nær balansedagen eller verdivurderinger foretatt av meglerforetak etter vanlige benyttede verdivurderingsmetoder.

Ikke-derivative finansielle forpliktelser

Virkelig verdi for finansielle forpliktelser beregnes for informasjonsformål, og beregnes som nåverdien av fremtidige kontantstrømmer diskontert med markedsrenten på balansedagen.

Derivater

Virkelig verdi av en rentebytteavtale er det estimerte beløp som selskapet og/eller konsernet vil motta eller måtte betale for å innfri avtalen på balansedagen,

hensyntatt dagens rentenivå og motpartens kredittverdighet. Virkelig verdi av energirelaterte derivater (futures, forwards og opsjoner) er markedskurser på balansedagen. Virkelig verdi av valutaterminkontrakter er basert på noterte markedskurser på balansedagen.

Verdifall

Balanseført verdi av selskapets og konsernets eiendeler blir, med unntak av varelager og utsatt skattefordel, gjennomgått på balansedagen for å vurdere om det er indikasjoner på verdifall. Dersom det foreligger slike indikasjoner, estimeres eiendelens gjenvinnbare beløp.

Tap ved verdifall innregnes når balanseført verdi av en eiendel eller kontantgenererende enhet (vurderingsenhet) overstiger gjenvinnbart beløp. Tap ved verdifall innregnes i resultatregnskapet.

Verdifall beregnet for kontantgenererende enheter fordeles slik at balanseført verdi av eventuell goodwill i kontantgenererende enheter reduseres først. Deretter fordeles resterende verdifall på de øvrige eiendelene i enheten forholdsmessig ut ifra balanseførte verdier.

Når en nedgang i virkelig verdi på en finansiell eiendel tilgjengelig for salg, har vært ført mot andre inntekter og kostnader og det foreligger objektive bevis for at eiendelen har vært gjenstand for verdifall (verdifallet er ansett som varig eller betydelig), innregnes det akkumulerte tap som har vært ført mot andre inntekter og kostnader i resultatregnskapet selv om den finansielle eiendelen ikke har blitt realisert. Det akkumulerte tapet som innregnes i resultatregnskapet, utgjør differansen mellom anskaffelseskost ved overtagelse og dagens virkelige verdi, redusert for eventuelle verdifall på den finansielle eiendelen som tidligere har vært innregnet i resultatregnskapet.

Beregning av gjenvinnbart beløp

Gjenvinnbart beløp for eiendeler er det høyeste av netto salgspris og bruksverdi. Bruksverdi beregnes ved å diskontere forventede fremtidige kontantstrømmer til nåverdi ved å benytte diskonteringsrente før skatt som reflekterer markedets prissetting av tidsverdien av penger og den risiko som er knyttet til den spesifikke eiendelen. For eiendeler som ikke hovedsakelig genererer uavhengige kontantstrømmer, fastsettes gjenvinnbart beløp for den vurderingsenheten som eiendelen tilhører.

Reversering av verdifall

Tap ved verdifall for egenkapitalinstrumenter som klassifiseres som tilgjengelig for salg, reverseres ikke over resultatregnskapet.

Tap ved verdifall av goodwill reverseres ikke.

For andre eiendeler reverseres tap ved verdifall dersom det er en endring i estimerer benyttet for å beregne gjenvinnbart beløp.

Et tap ved verdifall reverseres bare i den grad eiendelens balanseførte verdi ikke overstiger den balanseførte verdien som ville vært fastsatt, netto etter avskrivninger eller amortisering, dersom ingen tap ved verdifall hadde vært innregnet.

Ytelser til ansatte

Innskuddsbaserte pensjonsordninger

Forpliktelser til å yte tilskudd til innskuddsbaserte pensjonsordninger innregnes som kostnader i resultatregnskapet når de påløper.

Ytellesbaserte pensjonsordninger

Netto forpliktelse knyttet til ytellesbaserte pensjonsordninger beregnes separat for hver ordning ved å estimere størrelsen på fremtidige ytelser som den ansatte har opptjent gjennom sin arbeidsinnsats i inneværende og tidligere perioder. Disse fremtidige ytelsene diskonteres for å beregne nåverdien, og virkelig verdi av pensjonsmidler trekkes fra for å finne netto forpliktelse. Diskonteringsrenten tilsvarer markedrente for foretaksobligasjoner av høy kvalitet (OMF rente) med tilnærmet samme løpetid som konsernets forpliktelser. Beregningene er gjort av en kvalifisert aktuar, og er basert på lineær opptjeningsmodell.

Når ytelsene i en pensjonsordning forbedres, innregnes den andelen av økningen i ytelsene som ansatte har opparbeidet rettighet til, som kostnad i resultatregnskapet lineært over gjennomsnittlig tidsperiode frem til de ansatte har oppnådd en ubetinget rett til de økte ytelsene. Kostnaden innregnes umiddelbart i resultatregnskapet dersom de ansatte allerede ved tildeling har fått en ubetinget rett til økte ytelser.

Aktuarielle gevinster og tap ved beregning av selskapets forpliktelse for en pensjonsordning innregnes i andre inntekter og kostnader når de oppstår. Pensjonskostnader / opptjeninger samt gevinster og tap på avkorting / avslutning innregnes i resultatet.

Netto rente ved beregning av pensjonsforpliktelse rapporteres som finansposter i resultatregnskapet.

Når beregningene resulterer i en eiendel for selskapet, begrenses innregningen av denne eiendelen til nettoen av totale urealiserte aktuarielle tap og kostnad ved tidligere perioders pensjonsopptjening, og nåverdien av fremtidige tilbakebetalinger fra ordningen eller reduksjoner i innbetalinger til ordningen.

Avsetninger

En avsetning innregnes når det foreligger en lovbestemt eller underforstått plikt, som følge av en tidligere hendelse og det er sannsynlig at dette vil medføre en utbetaling for å gjøre opp forpliktelsen, og forpliktelsen kan måles pålitelig.

Avsetninger for omstrukturering innregnes når konsernet har godkjent en detaljert og formell omstruktureringsplan, og omstruktureringen enten er påbegynt eller kunngjort for de berørte.

Driftsinntekter

Solgte varer og leverte tjenester

Driftsinntekter fra salg av kraft og andre varer innregnes i resultatregnskapet når det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap har gått over til kjøper. Driftsinntekter fra utførte tjenester innregnes basert på utført arbeid. Driftsinntekter innregnes ikke hvis det er betydelig usikkerhet knyttet til om forfalte krav vil bli betalt, dersom det er sannsynlig at varene blir returnert eller i de tilfeller konsernet har styringsrett over de leverte varene.

Inntektsføring av fortjeneste på langsiktige tilvirkningskontrakter skjer i takt med fremdriften, men kun dersom prosjektets forventede inntekter og kostnader kan estimeres pålitelig. Vesentlige prosjekter som

ikke er vareproduksjon og som har en leveringstid på over tre måneder behandles etter løpende avregningsmetode dersom de på balansedagen viser en betydelig fullføringsgrad. Avhengig av type prosjekt beregnes fullføringsgraden som påløpte kostnader i forhold til totale estimerte kostnader, som direkte timeforbruk i prosent av totalt forventet timeforbruk eller ved en vurdering av teknisk ferdigstillelse. Når prosjektets fortjeneste ikke kan estimeres pålitelig, vil kun inntekter tilsvarende påløpte prosjektkostnader inntektføres. Eventuelle estimerte tap på prosjekter bokføres i den perioden tapet identifiseres.

Finansinntekter

Finansinntekter består av realiserte gevinster på gjelds- og egenkapitalinstrumenter tilgjengelig for salg, mottatte utbytter, resultatandeler fra KS-investeringer, renteinntekter, agiogevinster og positiv verdiendring på finansielle instrumenter holdt for omsetning og derivater som innregnes i resultatet. Renteinntekter innregnes i resultatet basert på effektiv rentemetode etter hvert som de opptjenes.

Utbytteinntekter innregnes i resultatet på det tidspunkt rett til å motta betaling er etablert.

Offentlige tilskudd

Offentlige tilskudd som kompenserer for påløpte utgifter, innregnes som kostnadsreduksjon i resultatregnskapet på en systematisk måte i de samme periodene som utgiftene påløper. Tilskudd knyttet til anskaffelsen av driftsmidler føres som reduksjon av anskaffelseskost og amortiseres i form av reduserte avskrivninger over driftsmidlenes økonomiske levetid.

Kostnader

Leiebetaling under operasjonelle leieavtaler

Leiebetalinger for operasjonelle leieavtaler innregnes i resultatregnskapet lineært over leieperioden.

Leieinsitamenter som mottas, innregnes som en integrert del av totale leiekostnader.

Finanskostnader

Finanskostnader består av rentekostnader på lån, agiotap, negativ verdiendring på derivater og finansielle instrumenter holdt for omsetning og derivater som innregnes i resultatet, og øvrige realiserte tap og nedskrivninger for verdifall på gjelds- og egenkapitalinstrumenter.

Skattekostnad

Inntektsskatt på periodens resultat består av periode-skatt og utsatt skatt. Inntektsskatt innregnes i resultatet med unntak av skatt på poster som er innregnet direkte mot egenkapitalen eller i andre inntekter og kostnader. Skatteeffekten av sistnevnte poster innregnes direkte mot egenkapitalen eller i andre inntekter og kostnader.

Periodeskatt utgjør forventet betalbar skatt på årets skattepliktige resultat til gjeldende skattesatser på balansedagen, og eventuelle korrigeringer av betalbar skatt for tidligere år redusert med betalt forskuddsskatt.

Utsatt skatt beregnes basert på balanseorientert gjeldsmetode ved å ta hensyn til midlertidige forskjeller mellom balanseført verdi av eiendeler og forpliktelser i den finansielle rapporteringen og skattemessige verdier. Følgende midlertidige forskjeller hensyntas ikke: goodwill som ikke er skattemessig

fradragsberettiget, opprinnelig innregning av eiendeler eller forpliktelser som ikke påvirker verken regnskapsmessig eller skattemessig resultat, samt forskjeller relatert til investeringer i datterselskaper som ikke antas å reversere i overskuelig fremtid. Avsetningen for utsatt skatt er basert på forventninger om realisasjon av eller oppgjør for balanseførte verdier av eiendeler og forpliktelser, og beregnet med skattesatser gjeldende på balansedagen.

Eiendeler ved utsatt skatt innregnes kun i den grad det er sannsynlig at eiendelen kan utnyttes gjennom fremtidige skattepliktige resultater. Eiendeler ved utsatt skatt reduseres i den grad det ikke lenger er sannsynlig at skattefordelen vil bli realisert.

Skattefordel som bare kan utnyttes ved konsernbidrag fra morselskapet, innregnes ikke før bidragene faktisk ytes og innregnes i de enkelte selskapene.

Konter og kontantekvivalenter

Med konter menes beholdning av konter i kasse og i bank. Kontantekvivalenter er kortsiktige likvide investeringer som kan omgjøres til konter innen tre måneder til et kjent beløp og som har en uvesentlig grad av risiko. Konter og kontantekvivalenter i kontantstrømoppstillingen inkluderer ikke ubenyttet kassekreditt.

Fastsettelse og presentasjon av driftssegment

Økonomisk informasjon for Driftssegmentene fastsettes og presenteres basert på informasjonen som gis til selskapets styre, som er konsernets øverste beslutningstakere.

Regnskapsstandarder og fortolkninger utgitt men ikke tatt i bruk

IFRS-er og fortolkninger som er utgitt men som ikke er obligatoriske å anvende pr. 31.12. 2015, er ikke tatt i bruk. Basert på de vurderinger som er gjort så langt, antas følgende standarder og fortolkningsuttalelser å få effekt for fremtidig regnskapsrapportering:

IFRS 9 Finansielle instrumenter

Standarden omhandler klassifikasjon, måling og innregning av finansielle eiendeler og forpliktelser samt sikringsbokføring. Standarden vil erstatte IAS 39 på de nevnte områder. Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler klassifiseres inn i tre kategorier: virkelig verdi over resultatet, amortisert kost og virkelig verdi over andre inntekter og kostnader. Klassifiseringen vil avhenge av hvilken forretningsmodell for styring av finansielle instrumenter som er benyttet, samt karakteristika ved kontantstrømmene til det enkelte instrumentet. IFRS 9 forenkler kravene til sikringsbokføring ved at sikringseffektiviteten knyttes nærmere ledelsens risikostyring og gir større rom for vurdering. Sikringsdokumentasjon kreves fortsatt, men det er forenklinger i krav til testing av sikringsforhold. Standarden trer i kraft for regnskapsåret 2018. Konsernet har fortsatt ikke fullt ut vurdert virkningen av IFRS 9.

IFRS 15 Inntekter fra kundekontrakter

Standarden erstatter IAS 18 Driftsinntekter og IAS 11 Anleggskontrakter og tilhørende tolkninger.

Den nye standarden krever at en kundekontrakt inn- deles i de enkelte plikter til ytelse. En plikt til ytelse kan være en vare eller tjeneste. Inntekt regnskapsfø- res når en kunde oppnår kontroll over en vare eller tjeneste, og dermed har muligheten til å bestemme bruken av og kan motta fordelene fra varen eller tje- nesten. Standarden trer i kraft for regnskapsåret 2018, men tidliganvendelse er tillatt.

Konsernet har fortsatt ikke fullt ut vurdert virkningen av IFRS 15.

IFRS 16 Leieavtaler

IFRS 16 ble utstedt i januar 2016 og erstatter den gjeldende standarden om leieavtaler IAS 17. Den nye standarden endrer regnskapsføringen av leieavtaler som er behandlet som operasjonelle leieavtaler under gjeldende standard. Den krever at alle leieavtaler, uavhengig av type og med noen få unntak, skal inn- regnes i leietakers balanse som en eiendel med tilhø- rende forpliktelse. Standarden er effektiv fra 1. januar 2019. Konsernet vil vurdere effekten av IFRS 16 i 2016. Effekten kan bli vesentlig og vil avhenge av antallet og størrelsen på leieavtaler som nå er regns- kapsført som operasjonelle leieavtaler.

Note 1 Segmentrapportering

(1 000 NOK)

Segmentinformasjon presenteres for selskapets og konsernets virksomhetssegmenter. Inndelingen i virksomhetssegmenter viser de største underkonsernene som egne segmenter. Dette er basert på konsernets ledelses- og internrapporteringsstruktur. Internprisingen mellom segmentene er basert på prinsippet om armlengdes avstand. Segmentresultat, eiendeler og forpliktelser inkluderer poster som relaterer seg direkte til segmentene samt poster som allokteres ut i fra en rimelig fordelingsnøkkel. Annen virksomhet består av selskapene: Scanmatic Eiendom, Arendal Lufthavn Gullknapp, Kelin Kraft, Songe Træsliperi, Arendal Industrier, Subsea Cabling Technology og Norsk Vekst.

* Resultatmessig effekt ved overgang fra ytelse til innskuddspensjon tNOK 85 695 i 2015 er ikke med i driftskostnader, driftsresultat eller årsresultat i denne oppstillingen for å få sammenlignbare tall.

** Av- og nedskrivninger i segmentet "Investeringsvirksomhet" gjelder av- og nedskrivninger på merverdier etablert ved oppkjøp av datterselskaper.

Konsern	Salg av kraft		Investeringsvirksomhet **		Glamox		EFD		Powel	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Driftsinntekter	106 883	137 265		853	2 498 360	2 221 516	1 070 826	899 037	512 052	452 815
Driftskostnader *	48 057	51 166	15 258	9 857	2 154 288	1 918 431	978 359	814 203	459 219	405 097
Av- og nedskrivninger	6 971	6 798	72 020	69 582	42 804	41 480	27 054	33 262	50 263	44 368
Driftsresultat *	51 856	79 301	-87 279	-78 586	301 267	261 605	65 413	51 571	2 570	3 350
Netto finans			59 066	-28 418	-1 564	-36 583	-5 248	11 014	6 226	13 008
Skattekostnad	22 682	42 120	-43 751	-55 222	79 710	59 648	23 524	19 915	17 598	4 425
Årsresultat *	29 173	37 180	15 537	-51 782	219 993	165 374	36 641	42 671	-8 802	11 933
Segmenteiendeler	338 712	332 241	3 092 290	2 909 820	1 332 501	1 119 163	900 039	824 027	464 941	377 379
Segmentforpliktelser	44 760	66 499	2 074 355	2 032 395	708 681	684 200	533 339	526 555	276 486	228 070
Netto renteb. gjeld			1 602 218	1 723 410	-139 682	-932	69 221	115 564	68 479	15 779

Konsern forts	NSSL		Cogen		Scanmatic		Markedskraft		Tekna	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Driftsinntekter	888 593	529 578	462 681	338 839	319 434	292 428	131 228	120 879	86 315	45 531
Driftskostnader *	737 336	426 150	425 346	360 384	285 814	267 994	119 419	111 702	87 815	56 593
Av- og nedskrivninger	50 577	35 289	-10 112	5 404	946	663	4 466	3 541	6 744	6 764
Driftsresultat *	100 681	68 139	47 447	-26 950	32 674	23 771	7 343	5 636	-8 243	-17 825
Netto finans	-477	-411	-5 618	-13 894	592	286	-1 473	3 970	-1 457	-1 919
Skattekostnad	21 560	15 940	16 483	-2 519	9 737	6 596	9 612	3 347	-2 853	-5 511
Årsresultat *	78 643	51 788	25 345	-38 325	23 530	17 461	-3 742	6 260	-6 848	-14 233
Segmenteiendeler	625 953	461 119	422 994	334 593	148 605	105 511	205 565	184 691	172 737	131 203
Segmentforpliktelser	337 491	232 458	394 390	336 112	87 545	73 206	125 112	125 888	106 020	90 730
Netto renteb. gjeld	-55 793	-16 309	190 309	188 000	-63 332	-27 740	-66 728	-100 319	66 081	60 780

Konsern forts	Annen virksomhet		Sum	
	2015	2014	2015	2014
Driftsinntekter	9 239	11 344	6 085 611	5 050 085
Driftskostnader *	13 114	14 989	5 324 025	4 436 565
Av- og nedskrivninger	725	341	252 457	247 493
Driftsresultat *	-4 600	-3 986	509 130	366 026
Netto finans	126	-200	50 171	-53 146
Skattekostnad	-673	-767	153 630	87 972
Årsresultat *	-3 801	-3 419	405 671	224 909
Segmenteiendeler	150 913	116 694	7 855 250	6 896 440
Segmentforpliktelser	27 913	13 459	4 716 092	4 409 572
Netto renteb. gjeld	5 318	-7 686	1 676 092	1 950 548

Geografisk område	Norge		Europa		Asia		Nordamerika m.m.		Konsolidert	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Driftsinntekter	1 541 686	1 534 290	3 264 571	2 418 746	833 045	701 656	446 309	395 394	6 085 611	5 050 086
Segmenteiendeler	4 369 466	4 444 408	2 567 622	1 797 421	468 028	392 775	450 133	260 330	7 855 250	6 894 934

Morselskap	Salg av kraft		Investeringsvirksomhet		Sum	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Driftsinntekter	106 883	137 265		853	106 883	138 118
Driftskostnader *	48 057	51 166	15 258	9 857	63 315	61 023
Av- og nedskrivninger	6 971	6 798			6 971	6 798
Driftsresultat	51 856	79 301	-15 258	-9 004	36 597	70 296
Netto finans			154 444	348 007	154 444	348 007
Skattekostnad	22 682	42 120	-22 994	-36 568	-312	5 552
Årsresultat	29 173	37 180	162 180	375 571	191 353	412 752
Segmenteiendeler	338 712	332 241	4 298 619	3 917 469	4 637 331	4 249 710
Segmentforpliktelser	44 760	66 499	2 285 578	2 155 382	2 330 338	2 221 881
Netto renteb. gjeld			1 892 379	1 959 155	1 892 379	1 959 155

Note 2 Annen driftsinntekt / Salgsinntekter*Annen driftsinntekt*

Leieinntekter
Andre driftsinntekter
Sum annen driftsinntekt

Konsern		Morselskap	
2015	2014	2015	2014
3 403	3 117	556	440
91 141	81 212	2 349	1 684
94 544	84 329	2 906	2 124

Salgsinntekter

Salgsinntektene er spesifisert på morselskap og datterselskap i note 1 Segmentrapportering. Det fremgår av styrets beretning hva de enkelte selskapers omsetning består av.

Note 3**Overtagelse av datterselskap i 2015****Overtagelse av Arendal Industrier AS**

Avtale om kjøp av 60% av aksjene i Arendal Industrier AS ble inngått 18. desember 2015. Arendals Fossekompani ASA ble dermed eier av 100% av aksjekapitalen. I samsvar med reglene etter IFRS nr 3 konsolideres Arendal Industrier AS med virkning fra 31.12.2015. Det er avtalt et kontant oppgjør på i alt tNOK 42 500. De tidligere ervervede 40% av aksjene hadde en balanseført verdi på tNOK 15 750 slik at samlet balanseført verdi på aksjene i Arendal Industrier AS i selskapsregnskapet er tNOK 58 250. Selskapet driver utleie av bygninger og anlegg på Vindholmen i Arendal kommune. Omsetning og resultat i 2015 fremkommer i note 11.

Overtakelsen hadde følgende effekt på eiendeler og forpliktelser på overtakelsestidspunktet:

	Balanseført verdi før overtakelse. Tall i tNOK	Virkelig verdi justeringer. Tall i tNOK	Innregnede beløp ved overtakelse. Tall i tNOK
Eiendom, anlegg og utstyr	9 683		9 683
Tomterettigheter		85 688	85 688
Anlegg under utførelse	8 597		8 597
Eiendel ved utsatt skatt	4		4
Kundefordringer og andre fordringer	2 984		2 984
Kontanter og kontantekvivalenter	4 761		4 761
Utsatt skatt		-21 422	-21 422
Rentebærende lån og kreditter	-4 019		-4 019
Konserninterne lån	-1 333		-1 333
Korts del av renteb lån og kreditter	-10 690		-10 690
Leverandørgjeld og andre bet.forpl.	-923		-923
Andre kortsiktige forpliktelser	-2 266		-2 266
Betalbar skatt	-230		-230
Netto identifiserbare eiendeler og forpl.	6 568	64 266	70 834
Ervervet ved tidligere oppkjøp			15 750
Ervervet ved årets oppkjøp			42 500
Kontanter overtatt			-4 761
Netto utgående kontantstrøm			<u>37 739</u>

Ved oppkjøp i tilknyttede selskap skal gamle aksjer behandles som om de er realisert og tilbakekjøpt til samme verdi som de sist anskaffede aksjene. I konsernregnskapet medfører dette en gevinst på de gamle aksjene på tNOK 11 044. Gevinsten er inkludert i finansinntektene.

Overtagelse av datterselskap i 2014**NSSL Global Ltds overtagelse av ESL Holding Aps i Danmark/Tyskland**

Den 17. september 2014 overtok NSSL Global Ltd. (NSSL) 100% av aksjene i ESL Holding Aps (ESL).

Det ble ytet kontant oppgjør på i alt tNOK 84.747. Av dette benyttet de tidligere eierne av ESL tNOK 67.498

til å kjøpe 45,4% av aksjene i selskapet NSSMAN Ltd som igjen eier 20% av aksjene i NSSL.

ESL leverer produkter og tjenester innen

satellittkommunikasjon, vesentlig til kunder i offentlig og maritim sektor. ESL Holding Aps er morselskap til seks datterselskap, ett i Danmark, ett i Polen og fire i Tyskland. Omsetning og resultat fra ESL er inkludert i konsernets resultat pr. fjerde kvartal 2014 med en omsetning på tNOK 47.356 og et resultat på tNOK 0,4.

ESLs omsetning i 2014 er på tNOK 209.677 og resultatet for 2014 er på tNOK 4.726.

Overtakelsen hadde følgende effekt på eiendeler og forpliktelser på overtakelsestidspunktet:

	Balanseført verdi før overtakelse. Tall i tGBP	Virkelig verdi justeringer. Tall i tGBP	Innregnede beløp ved overtakelse. Tall i tGBP	Innregnede beløp ved overtakelse. Tall i tNOK
Eiendom, anlegg og utstyr	116		116	1 209
Goodwill		8 728	8 728	90 122
Andre immaterielle eiendeler	2		2	21
Eiendel ved utsatt skatt	56		56	585
Varebeholdninger	2 190		2 190	22 873
Kundefordringer og andre fordringer	2 859		2 859	29 859
Kontanter og kontantekvivalenter	139		139	1 456
Rentebærende lån og kreditter	-910		-910	-9 509
Ytelser til ansatte	-65		-65	-677
Andre avsetninger	-1 076		-1 076	-11 236
Leverandørgjeld og andre bet.forpl.	-3 490		-3 490	-36 454
Andre kortsiktige forpliktelser	-81		-81	-848
Betalbar skatt	-254		-254	-2 654
Netto identifiserbare eiendeler og forpl.	-514	8 728	8 214	84 747
Kontanter overtatt				-1 456
Netto utgående kontantstrøm (tNOK)				83 291

Balanseførte verdier før overtagelsen var basert på regnskapsprinsipper i henhold til

UK-GAAP. Eiendeler og forpliktelser ble vurdert til virkelig verdi ved overtagelsen.

Verdivurderinger under IFRS er vurdert til å være tilnærmet lik verdivurderinger under UK-GAAP.

Det var inngått avtale om ytterligere betaling på maksimalt tGBP 2.739 under gitte forutsetninger. Disse forutsetningene ansees inntruffet i 2015 og beløpet er aktivert som andre immaterielle eiendeler.

Note 4 Lønn og andre ytelser til ansatte

	Konsern		Morselskap	
	2015	2014	2015	2014
Lønn	1 457 986	1 265 615	22 025	19 887
Folketrygdavgift	211 648	187 759	3 230	2 949
Pensjonskostnader	70 372	74 837	4 327	3 403
Andre ytelser	103 982	78 741	964	656
Sum lønn og andre ytelser	1 843 989	1 606 952	30 546	26 895
Antall årsverk	3 181	3 027	19	19

	Lønn honorarer	Bonus	Natural- ytelser	Samlet godtgjørelse	Period. pensjons- kostnad (ii)	Antall styre- møter (i)
Ledende ansatte						
Sverre Valvik, adm.direktør Arendals Fossekompani	2 478	860	159	3 497	587	
Sam C Syvertsen, investeringsdirektør Arendals Fossekompani	1 873	300	18	2 191	-484	
Morten Henriksen, teknisk direktør Arendals Fossekompani	1 710	290	20	2 020	-784	
Gunnar Line, økonomisjef Arendals Fossekompani	1 086	200	18	1 304	-128	
Rune Marthinussen adm dir Glamox (fra 25.06.2015)	1 897	340	114	2 351	46	
Kjell Stamnes, adm dir Glamox (frem til 24.06.2015)	2 292	575	71	2 938	0	
Bjørn Eldar Petersen, adm.direktør EFD induction	2 148	539	235	2 922	401	
Bård Benum, adm.direktør Powel	2 735	223	305	3 263	545	
Lars Peder Fensli, adm.direktør Markedskraft	1 354	0	20	1 374	64	
Tor Kim Steinsland, adm.direktør Scanmatic	1 067	470	41	1 578	-528	
Harald Markvardsen, adm.direktør Kelin Kraft	1 137	0	14	1 151	64	
Sally-Anne Ray, adm.direktør NSSLGlobal	1 481	1 233	208	2 923	104	
Antonio Quilez, adm.direktør Cogen	1 279	0	0	1 279	0	
Luc Dionne, adm direktør Tekna	1 205	0	0	1 205	0	

Medlemmer av styre, revisjons- og kompensasjonskom.

Øyvinn A. Brøymer, styrets leder fra mai 2015	266			266		10
Morten Bergesen, styrets nestleder fra mai 2015	254			254		10
Kjell Chr. Ulrichsen, styremedlem	204			204		9
Marianne Lie, styremedlem	245			245		10
Heidi Marie Petersen, styremedlem	200			200		10
Marianne Sigurdson Lyngvi, styremedlem	200			200		10
Arild Nysæther, styremedlem fra mai 2015	144			144		6
Erik Must, styrets leder frem til mai 2015	114			114		4
Samlet godtgjørelse	25 369	5 030	1 223	31 622	-113	

(i) Det er avholdt 10 styremøter i 2015

(ii) Negativ pensjonskostnad skyldes avvikling av ytelsespensjon og overgang til innskuddspensjon

I tillegg er utbetalt tNOK 277 i pensjon til tidligere styremedlemmer. Nåværende styremedlemmer opptjener ingen rett til pensjon.

Ledende ansatte deltar i den kollektive pensjonsordningen for ansatte i mor- og datterselskaper. Jfr. beskrivelsen i pensjonsnoten.

Med iverksettelse senest 31.12.2015 har alle selskapene i konsernet avviklet de ytelsesbaserte ordninger, da med et unntak for ansatte over 60 år som er medlemmer av AFKs Pensjonskasse. Disse forblir i den ytelsesbaserte ordningen frem til pensjonsalder.

Den ytelsesbaserte ordningen gir ved full opptjeningstid på 30 år en pensjon som sammen med folketrygden utgjør 66% av sluttlønn.

I morselskapet har det frem til utgangen av året vært en tilleggspensjonsordning for ansatte med pensjonsgrunnlag utover 12G.

Ytelsene ved full opptjening ligger på samme nivå som for lønnsgrunnlag under 12G, 66%. Også denne ordningen har opphørt og blitt erstattet av et tilsvarende kontantbeløp for alle under 60 år. Bonus, opsjoner og andre ytelser inngår ikke i pensjonsgrunnlaget.

Adm.direktør i datterselskapet EFD har i tillegg til medlemskap i selskapets pensjonsordning, en avtale som innebærer at

selskapet årlig betaler 25% av grunnlønnen over 12G i tilskudd til en separat pensjonsordning.

Adm dir i Glamox har en tilsvarende avtale, men her utgjør beløpet 20% av grunnlønn.

Adm.direktør i Powel har i tillegg til medlemskap i selskapets pensjonsordning, en avtale som innebærer en pensjon fra fylte 67 år på 66% av pensjonsgrunnlaget som p.t. utgjør mNOK 1,9 og justeres årlig med gjennomsnittlig lønnsvekst til ledere i selskapet.

Konsernledelsen har ikke mottatt godtgjørelser eller økonomiske fordeler fra andre foretak i samme konsern, enn det som er vist over. Det er ikke gitt tilleggsgodtgjørelse for spesielle tjenester utenfor de normale funksjoner for en leder.

Heidi Marie Petersen har mottatt kr 144 300 for styreverv i datterselskapet Glamox.

Arild Nysæther har mottatt kr 246 830 som styreleder i datterselskapet NSSL.

Vedrørende lån og sikkerhetsstillelse for medlemmer av ledergruppen, styret og andre valgte selskapsorganer vises til note 23.

Note 4 forts**Betingelser adm. direktør i morselskap og datterselskap:**

For adm. direktør i morselskap er avtalt følgende vederlag ved opphør av ansettelsesforholdet:

Lønn utbetales i oppsigelsestiden (6 mnd.) med tillegg av lønn i påfølgende 6 mnd. I opprinnelig ansettelsesavtale er pensjonsalder fastsatt til 65 år. Avtalen gir rett til pensjon fra selskapet, tilsvarende 80–70 % av pensjonsgrunnlaget, i perioden fra 65 år frem til normal pensjonsalder 67 år. Fra sistnevnte tidspunkt utgjør pensjonen 66 % av pensjonsgrunnlaget, som p.t. utgjør tNOK 1.774. Beløpet indeksreguleres.

Det er inngått en tilleggsavtale som innebærer at adm. direktør fortsetter i stillingen i to år utover fylte 65 år, frem til 30.06.2016.

Tilleggsavtalen viderefører lønn og øvrige betingelser som i opprinnelig avtale.

Som kompensasjon for bortfall av pensjon i perioden fra fylte 65 år, utbetales et tilsvarende beløp ved fratreden i stillingen.

Ved fratredelse etter anmodning fra styret har adm.direktør i datterselskapet EFD en oppsigelsestid på tolv måneder.

For adm.direktør i datterselskapene Powel, Cogen og Kelin Kraft utbetales lønn i oppsigelsestiden med tillegg av lønn i påfølgende inntil 6 mnd.

Adm.direktør i Glamox og Markedskraft har avtalt lønn i inntil 12 mnd dersom ansettelsesforholdet bringes til opphør av selskapet.

Pensjonsforpliktelser / kostnader

Konsernets norske selskaper er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Pensjonsordningene tilfredsstiller lovens krav. Pensjonsordningen omfatter alderspensjon, uførepensjon og etterlattepensjon.

Med iverktredelse senest 31.12.2015 har alle selskapene i konsernet utviklet de ytelsesbaserte ordninger. Et unntak fra dette er ansatte over 60 år som har vært med i AFK Pensjonskasse, disse vil fortsatt være med i pensjonskassa med ytelsesbasert opptjening frem til oppnådd pensjonsalder. Avviklingen av de ytelsesbaserte pensjonsordningene har resultert i relativt store regnskapsmessige effekter. Disse fremkommer nedenfor og den resultatmessige virkningen er vist på egen linje i resultatregnskapet.

	Konsern		Morselskap	
	2015	2014	2015	2014
<i>Pensjonsforpliktelse</i>				
Nåverdi av usikrede forpliktelser	64 182	68 844	15 703	17 641
Nåverdi av sikrede forpliktelser	76 946	443 328	44 800	49 431
Virkelig verdi av pensjonsmidler	-98 460	-333 129	-52 184	-44 646
Innregnet arbeidsgiveravgift	5 007	20 160	2 214	3 162
Nåverdi av netto forpliktelser	47 676	199 202	10 534	25 588
Herav presentert som pensjonsmidler	18 441	2 179	7 383	
Andre pensjonsforpliktelser	4 423	4 062		
Brutto pensjonsforpliktelser	70 540	205 443	17 917	25 588
<i>Endring i innregning nettoforpliktelse for ytelsesbasert pensjon</i>				
Netto sikrede ytelsesbasert pensjonsforpliktelse per 1. januar	121 680	56 705	5 460	55
Forpliktelse usikrede ordninger per 1. januar	77 523	63 142	20 128	15 852
Innskudd mottatt	-40 373	-34 163	-6 876	-4 020
Utbetalt fra ordningen	-2 745	-3 195	-574	-561
Aktuarielle (gevinster) tap fra totalresultatet	-31 402	87 247	-5 334	10 463
Effekt ved endring av pensjonsplan	-13 151	-1 451		
Valutakursendringer pensjonsforpliktelse	-1 519	3 048		
Kostnader vedrørende ytelsesbaserte ordninger	-62 337	27 869	-2 269	3 799
Nettoforpliktelse for ytelsesbaserte ordninger per 31.12	47 676	199 202	10 534	25 588
<i>Kostnader innregnet i resultatregnskapet</i>				
Kostnader vedrørende denne periodens pensjonsopptjening	23 258	21 638	3 128	2 606
Rente på forpliktelsene	7 290	15 079	1 588	2 212
Forventet avkastning på pensjonsmidler	-4 596	-12 018	-1 127	-1 723
Innregnet arbeidsgiveravgift	-2 594	3 169	1 101	703
Effekt ved avvikling av ytelsesbasert pensjonsordning	-85 695		-6 958	
Kostnader ved ytelsesbaserte ordninger	-62 337	27 868	-2 269	3 799
Kostnader ved innskuddsbaserte ordninger	48 027	49 389	99	94
Nettorente pensjonsforpliktelser overført finans	-1 014	-2 420	-461	-489
Overført effekt ved avvikling til egen linje i resultatregnskapet	85 695		6 958	
Sum pensjonskostnader	70 372	74 837	4 327	3 403
Faktisk avkastning på pensjonsmidler	2 981	12 808	1 127	2 709

Forutsetninger for ytelsesbaserte pensjonsordninger

Vesentlige aktuariemessige forutsetninger på balansedagen (presentert som vektete gjennomsnitt):

Tabell K2013BE benyttet ved beregning av levealder.

	Konsern		Morselskap	
	2015	2014	2015	2014
Diskonteringsrente 31.12	2,70 %	2,30 %	2,70 %	2,30 %
Forventet avkastning på pensjonsmidler 31.12	2,70 %	2,30 %	2,70 %	2,30 %
Fremtidig lønnsvekst	2,50 %	2,75 %	2,50 %	2,75 %
Forventet G-regulering	2,25 %	2,50 %	2,25 %	2,50 %
Fremtidig regulering av pensjoner	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %

Investeringsprofil for pensjonsmidlene i konsernet

	Aksjer	Omløps obligasjoner	Penge marked	Anleggs obligasjoner	Annet
31.12.2014	17 %	31 %	20 %	20 %	12 %
31.12.2015	31 %	61 %	5 %	0 %	4 %

Utvikling av sikrede pensjonsforpliktelser i konsernet

	2015	2014	2013	2012	2011
Nåverdi av sikret ytelsesbasert pensjonsforpliktelse	76 946	443 328	362 910	277 389	390 987
Virkelig verdi av pensjonsmidler	98 460	333 129	305 117	243 252	261 247
Underskudd (overskudd) i ordningen	-21 514	110 199	57 793	34 137	129 740
Akkumulert estimatavvik konsern					-114 070

Note 5 - Eiendom, anlegg og utstyr

Konsern

2014

Anskaffelseskost

	Under oppføring	Vann kraftverk	CHP-anlegg *	Annen eiendom **	Maskiner inventar	Sum
Balanse pr. 1. januar	90 170	305 005	592 171	524 545	1 008 930	2 520 821
Anskaffelser	6 247	8 411	781	3 890	110 275	129 604
Overtatt i virksomhetssammenslutning og oppkjøp				327	5 795	6 122
Avgang			-1 806	-144	-58 227	-60 177
Valutakursendringer			-76	19 153	77 092	96 170
Balanse pr. 31. desember	96 417	313 416	591 071	547 772	1 143 865	2 692 541
<i>Akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger</i>						
Balanse pr. 1. januar		149 297	464 070	186 356	716 634	1 516 356
Overtatt i virksomhetssammenslutning og oppkjøp					568	568
Årets ordinære avskrivninger		5 808	5 525	20 666	96 543	128 543
Reversering av nedskrivning for verdifall			-1 290			-1 290
Avgang			-3 202	-121	-56 953	-60 276
Valutakursendringer			-9 639	7 701	54 887	52 949
Balanse pr. 31. desember		155 105	455 463	214 602	811 679	1 636 850
Bokført verdi pr.1 januar	90 170	155 708	128 101	338 190	292 297	1 004 465
Bokført verdi pr. 31 desember	96 417	158 311	135 607	333 170	332 186	1 055 691

2015

Anskaffelseskost

	Under oppføring	Vann kraftverk	CHP-anlegg *	Annen eiendom **	Maskiner inventar	Sum
Balanse pr. 1. januar	96 417	313 416	591 071	547 772	1 143 865	2 692 541
Anskaffelser	16 179	1 074	352	16 587	150 312	184 504
Overtatt i virksomhetssammenslutning og oppkjøp	8 597			95 369	3 758	107 724
Avgang			-518	-31	-63 737	-64 286
Valutakursendringer			39 188	15 367	72 415	126 970
Balanse pr. 31. desember	121 193	314 489	630 093	675 064	1 306 614	3 047 453
<i>Akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger</i>						
Balanse pr. 1. januar		155 105	455 463	214 602	811 679	1 636 850
Overtatt i virksomhetssammenslutning og oppkjøp					1 818	1 818
Årets ordinære avskrivninger		6 032	6 633	20 609	109 287	142 560
Reversering av nedskrivning for verdifall			-17 832			-17 832
Avgang					-61 314	-61 314
Valutakursendringer			28 462	6 646	48 196	83 304
Balanse pr. 31. desember		161 137	472 726	241 857	909 666	1 785 386
Bokført verdi pr.1 januar	96 417	158 311	135 607	333 170	332 186	1 055 691
Bokført verdi pr. 31 desember	121 193	153 352	157 367	433 207	396 948	1 262 067

* CHP-anlegg er kombinerte fjernvarme og gasskraftverk i Cogen.

** I posten "Annen eiendom" inngår en finansiell leieavtale med bokført verdi på tNOK 18 148 som er nærmere omtalt i note 19.

Sikkerhetsstillelser

Pr. 31. desember 2015 er driftsmidler i datterselskapene med en bokført verdi på tNOK 215 389 (2014: tNOK 191 258) stillet som sikkerhet for banklån (se note 17).

Reversering av nedskrivning for verdifall

I 2013 ble CHP-anleggene i Cogens kraftproduserende enheter nedskrevet for verdifall med tNOK 109 318. Nedskrivningen hadde skattemessig effekt. Tilsvarende ble morselskapets aksjer i Cogen AS nedskrevet med tNOK 76 523 uten skattemessig effekt. Årsaken til nedskrivningen var endrede rammevilkår (reduksjon i subsidier / bonusordninger) fra spanske myndigheter. Gjennvinnbar verdi ble vurdert til bruksverdien på basis av kontantstrømmer fra hvert enkelt anlegg.

De viktigste faktorene ved beregning av budsjetterte kontantstrømmer / bruksverdi på anleggene er bonus, markedspris på kraft, antall driftstimer og prisen på gass. Det ble benyttet en WACC på 7% ved beregningene i 2013. Bonusordningene er kompliserte, spesifikke og tidsbegrenset (25 år) for hvert anlegg. I 2015 trådte en revidert og gunstigere bonusordning i kraft, og dette kombinert med høyere markedspriser på kraft, flere driftstimer på anleggene og lavere gasspriser bedret kontantstrømmene i forhold til det som ble brukt ved de opprinnelige impairmenttestene. Man har også inngått lengre avtaler både på kjøp av gass og salg av varme fra CHP-anleggene. I 2015 har en oppdatert beregning av bruksverdi basert på siste års erfaringer, endret bonusordning og en WACC på 8,1% medført en reversering av nedskrivningene med tEUR 1 992, omregnet til tNOK 17 832 med skattemessig effekt. Nedskrivningen på morselskapets aksjer i Cogen AS er tilsvarende reversert med tNOK 12 840 uten skattemessig effekt.

Note 5 - Eiendom, anlegg og utstyr forts.

Morselskapet**2014***Anskaffelseskost*

Balanse pr. 1. januar

Anskaffelser

Avgang

Balanse pr. 31. desember*Akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger*

Balanse pr. 1. januar

Årets ordinære avskrivninger

Avgang

Balanse pr. 31. desember**Bokført verdi pr.1 januar****Bokført verdi pr. 31 desember**

Under oppføring	Vann kraftverk	Annen eiendom	Maskiner inventar	Sum
2 082	305 005	6 317	5 911	319 315
80	8 411	2 042	1 244	11 778
			-557	-557
2 163	313 416	8 360	6 598	330 536
	149 297	1 987	3 915	155 199
	5 808	129	527	6 464
			-534	-534
	155 105	2 116	3 909	161 130
2 082	155 708	4 330	1 996	164 116
2 163	158 311	6 244	2 689	169 407

2015*Anskaffelseskost*

Balanse pr. 1. januar

Anskaffelser

Avgang

Balanse pr. 31. desember*Akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger*

Balanse pr. 1. januar

Årets ordinære avskrivninger

Avgang

Balanse pr. 31. desember**Bokført verdi pr.1 januar****Bokført verdi pr. 31 desember**

Under oppføring	Vann kraftverk	Annen eiendom	Maskiner inventar	Sum
2 163	313 416	8 360	6 598	330 536
4 599	1 074	80	275	6 027
			-61	-61
6 762	314 489	8 440	6 812	336 502
	155 105	2 116	3 909	161 130
	6 032	129	557	6 718
			-61	-61
	161 137	2 245	4 405	167 787
2 163	158 311	6 244	2 689	169 407
6 762	153 352	6 194	2 407	168 715

Note 6 - Immaterielle eiendeler

Konsern

2014

Anskaffelseskost

	Immater. eiendeler	Goodwill	Konsesjoner	Sum
Balanse pr. 1. januar	1 059 015	647 349	12 250	1 718 614
Kjøp	38 834			38 834
Overtatt i virksomhetssammenslutning og oppkjøp	2 557	107 972		110 529
Avgang	-41 024			-41 024
Valutakursendringer	31 462	28 429		59 891
Balanse pr. 31. desember	1 090 844	783 749	12 250	1 886 843
Akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger				
Balanse pr. 1. januar	485 833	126 404	5 354	617 591
Overtatt i virksomhetssammenslutning og oppkjøp	1 248	381		1 628
Årets ordinære avskrivninger	112 305		245	112 550
Årets nedskrivning for/ -reversering av verdifall		7 691		7 691
Avgang	-31 990			-31 990
Valutakursendringer	9 072	5 393		14 465
Balanse pr. 31. desember	576 468	139 869	5 599	721 936
Bokført verdi 1. januar	573 183	520 944	6 896	1 101 023
Bokført verdi 31. desember	514 376	643 880	6 651	1 164 908

2015

Anskaffelseskost

	Immater. eiendeler	Goodwill	Konsesjoner	Sum
Balanse pr. 1. januar	1 090 844	783 749	12 250	1 886 843
Kjøp	111 544	20 543		132 087
Overtatt i virksomhetssammenslutning og oppkjøp	14 494	7 753		22 247
Avgang	-3 691			-3 691
Valutakursendringer	14 331	40 834		55 164
Balanse pr. 31. desember	1 227 522	852 878	12 250	2 092 650
Akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger				
Balanse pr. 1. januar	576 468	139 869	5 599	721 936
Årets ordinære avskrivninger	127 484		245	127 729
Valutakursendringer	5 490	5 136		10 625
Balanse pr. 31. desember	709 441	145 004	5 844	860 290
Bokført verdi 1. januar	514 376	643 880	6 651	1 164 908
Bokført verdi 31. desember	518 080	707 874	6 406	1 232 360

Morselskap

2014

Anskaffelseskost

	Immater. eiendeler	Goodwill	Konsesjoner	Sum
Balanse pr. 1. januar	471		12 250	12 721
Balanse pr. 31. desember	471		12 250	12 721
Akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger				
Balanse pr. 1. januar	375		5 354	5 729
Årets ordinære avskrivninger	89		245	334
Balanse pr. 31. desember	464		5 599	6 063
Bokført verdi 1. januar	97		6 896	6 993
Bokført verdi 31. desember	7		6 651	6 658

2015

Anskaffelseskost

	Immater. eiendeler	Goodwill	Konsesjoner	Sum
Balanse pr. 1. januar	471		12 250	12 721
Balanse pr. 31. desember	471		12 250	12 721
Akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger				
Balanse pr. 1. januar	464		5 599	6 063
Årets ordinære avskrivninger	7		245	252
Balanse pr. 31. desember	471		5 844	6 315
Bokført verdi 1. januar	7		6 651	6 658
Bokført verdi 31. desember			6 406	6 406

Av konsernets samlede immaterielle eiendeler gir oppstillingen nedenfor en oversikt over utviklingen i merverdier som er aktivert i forbindelse med morselskapets oppkjøp av andre selskaper, (jfr note 3) samt en oversikt over hvilke selskaper i konsernet andre immaterielle eiendeler er fordelt på.

	Immater. eiendeler	Goodwill	Konsesjoner	Sum
Aktivert ved oppkjøp (inkl valutakursendringer)	575 909	389 777		965 687
Akkumulerte avskrivninger pr 1/1 i regnskapsåret	-209 584			-209 584
Årets ordinære avskrivninger, rapportert i segment "Investering"	-69 629			-69 629
Årets valutakursendringer	2 494	14 305		16 798
Bokført verdi 31. desember merverdier fra oppkjøp	299 190	404 082		703 271
<i>Bokført verdi fordelt per oppkjøp.</i>				
Oppkjøp Glamox	133 249	143 055		276 304
Oppkjøp Markedskraft		4 408		4 408
Oppkjøp EFD		85 100		85 100
Oppkjøp Powel	21 000	46 943		67 943
Oppkjøp NSSL	31 046	124 576		155 622
Oppkjøp Tekna	113 895			113 895
Sum immaterielle merverdier fra oppkjøp pr. 31.12	299 190	404 082		703 271
<i>Immaterielle eiendeler fra mor og datterselskaper</i>				
Arendals Fossekompani			6 406	6 406
Glamox	6 838	21 020		27 859
Markedskraft	9 850	1 356		11 206
EFD	2 563	32 604		35 167
Powel	131 211	95 059		226 270
NSSL Global	39 661	147 847		187 508
Cogen	13 392	5 906		19 297
Tekna	7 983			7 983
Scanmatic	2 571			2 571
Kelin Kraft	4 822			4 822
Sum immaterielle eiendeler fra mor og datterselskaper	218 891	303 792	6 406	529 089
Sum immaterielle eiendeler	518 080	707 874	6 406	1 232 360

Immaterielle eiendeler er aktiverte utviklingskostnader og lisenser for software samt merverdier knyttet til kundeforhold, kundekontrakter, patenter og varemerker. I Cogen består immaterielle eiendeler av CO2 kvoter kjøpt på børs. Konsesjonsrettighetene i morselskapet avskrives over konsesjonsperioden (50 år). Andre immaterielle eiendeler avskrives over perioder fra 4 til 10 år.

Goodwill testes årlig for verdifall, (se regnskapsprinsipper og note 21). I testene er hvert segment / underkonsern vurdert som en kontantgenererende enhet. Gjenvinnbart beløp for goodwill er estimert på grunnlag av bruksverdi. Beregnet bruksverdi er basert på nediskonterte framtidige kontantstrømmer og multiplikatoranalyse. Dette verdsetter kontantstrømmen ut fra markedets krav til avkastning og risiko. Bruksverdien for 2015 er beregnet på tilsvarende måte som for 2014. Det er benyttet budsjetter for 2016 og langtidsbudsjetter fra strategiplaner for perioden frem til 2020. Utover dette er det brukt standard vekst på 2% frem til 2024 og en terminalverdi basert på samme vekstrate er tillagt. Risikofri rente er satt til 2,7% ved gjennomføring av beregningene. Det er benyttet en risikopremie på 5% for et selskap med risiko som børsindeksen. Spesielle forhold ved de enkelte beregningene er kommentert nedenfor.

Glamox

Avkastningskravet til totalkapitalen (WACC) er satt til 7,7%. Ved beregningen av avkastningskravet er det tatt hensyn til at virksomheten er syklisk.

EFD

Avkastningskravet til totalkapitalen (WACC) er satt til 8,6%. Ved beregningen av avkastningskravet er det tatt hensyn til at konsernets inntjening er i EUR og USD og at virksomheten er syklisk.

Powel

Avkastningskravet til totalkapitalen (WACC) er satt til 8,5%.

NSSL Global

Avkastningskravet til totalkapitalen (WACC) er satt til 8,2%.

Ved beregningen av avkastningskravet er det tatt hensyn til at konsernets inntjening er i GBP og USD.

Testene viser betydlige merverdier for alle kontantgenererende enheter. Rimelige endringer i forutsetningene vil ikke medføre nedskrivninger.

Forskning og utviklingskostnader

I 2015 er utviklingskostnader på tNOK 42 160 aktivert (2014 tNOK 30 283). Andre forsknings og utviklingskostnader i konsernet er løpende kostnadsført og utgjorde i 2015 tNOK 105 126 og i 2014 tNOK 113 035.

CO2 utslippstillatelser

For 2015 mottok ikke Cogen frie CO2 kvoter. Faktiske utslipp i 2015 var på 175 742 tonn. Av dette var kvoter for utslipp på 150 000 tonn innkjøpt pr 31.12.2015. Det er foretatt avsetning til kjøp av resterende CO2 kvoter i markedet.

Note 7 Annen driftskostnad

Annen driftskostnad

Vedlikehold eiendom, anlegg og utstyr
Honorarer
Husleie og relaterte kostnader
Markedsføring, salg og annonsering
IKT kostnader
Tap på fordringer
Forsikringspremier
Eiendomsskatt
Reisekostnader
Konsesjonsavgifter
Andre driftskostnader

Sum annen driftskostnad

Konsern		Morselskap	
2015	2014	2015	2014
66 811	54 939	5 235	5 360
32 069	22 624	2 109	2 313
118 474	91 382	1 143	1 080
49 385	43 895	475	547
45 740	24 955	1 687	1 136
19 797	5 549	1	78
22 483	20 805	1 193	1 161
13 441	13 414	8 534	9 256
109 883	99 424	484	485
2 681	2 568	2 569	2 568
285 296	238 385	3 612	3 697
766 061	617 942	27 041	27 681

Godtgjørelse til revisor

Lovpålagt revisjon
Andre attestasjonsoppgaver
Skatterådgivning
Annen bistand utenfor revisjon

Sum

Konsern		Morselskap	
2015	2014	2015	2014
9 603	7 681	818	548
821	496	19	13
1 487	1 621	95	24
2 377	2 244	459	620
14 287	12 042	1 391	1 205

Note 8 Finansinntekt og finanskostnad

Finansinntekt

Inntekt fra investering i DS og TS
Renteinntekter
Konserninterne renteinntekter
Utbytteinntekter
Gevinst ved avhending av verdipapirer
Kursgevinst lån i fremmed valuta
Annen finansinntekt

Finansinntekt

Konsern		Morselskap	
2015	2014	2015	2014
		86 840	379 730
17 784	22 053	9 492	9 016
		2 766	10 638
116 214	106 870	116 214	106 870
74 852	73 228	74 852	73 228
30 873	26 423		
33 278	12 313	33 692	5 359
273 000	240 888	323 855	584 841

Finanskostnad

Rentekostnader
Kurstap lån i fremmed valuta
Nedskrivning investering i omløpsaksjer tilgj. for salg
Nedskrivning investering i DS/TS
Netto rentekostnad fra pensjonsforpliktelser
Annen finanskostnad

Finanskostnader

Konsern		Morselskap	
2015	2014	2015	2014
80 876	78 550	65 998	63 832
117 371	154 280	90 900	98 486
1 917	4 351	1 917	4 351
		860	57 882
1 219	978	461	489
20 678	16 015	16 050	11 794
222 061	254 174	176 186	236 834

Netto finansinntekt og -kostnad

2015	2014	2015	2014
50 939	-13 286	147 670	348 007

Note 9 Skattekostnad*Ordinær inntektsskatt i Norge:*

- Ordinær inntektsskatt på alminnelig inntekt. Skattesatsen er 27% i 2015 og endres til 25% i 2016.

Skattesatsen på 25% er benyttet ved beregning av *Eiendel ved utsatt skatt* og *Forpliktelser ved utsatt skatt* pr. 31/12-2015

Særebekskatningen for norske kraftforetak består av følgende elementer:

- Naturressursskatt beregnes med 1,3 øre pr. kWh av selskapets gjennomsnittlige årsproduksjon siste 7 år. Beregnet naturressursskatt fratrekkes i selskapets betalbare skatt på alminnelig inntekt. I år hvor det ikke blir beregnet betalbar skatt skal naturressursskatten allikevel betales. Beløpet føres opp som en fordring og motregnes mot senere års betalbare skatt på alminnelig inntekt. Naturressursskatten tilfaller kommunene og fylkene i konsesjonsområdet.

- Grunnrenteskatt fastsettes for hvert enkelt kraftverk og tilfaller staten.

Grunnlaget for denne skatten er brutto grunnrenteinntekt fratrukket driftsomkostninger og friinntekt. Grunnrenteinntekten bygger på markedspriser og avviker derfor fra selskapets regnskapsførte omsetningstall.

Skattesats for grunnrenteskatt er 31% i 2015 og endres til 32% i 2016.

Skattesatsen på 32% benyttes ved beregning av *Eiendel ved utsatt skatt grunnrente* pr. 31/12-2015

	Konsern		Morselskap	
	2015	2014	2015	2014
<i>Kostnader ved periodeskatt</i>				
Årets naturressursskatt	6 583	6 589	6 583	6 589
Betalbar skatt alminnelig inntekt fratrukket naturressursskatt	123 490	115 565	-6 583	-6 589
Justering for tidligere år	7 583	463	6 941	-0
Årets betalbare grunnrenteskatt	8 682	20 709	8 682	20 709
Sum periodeskatt	146 337	143 326	15 623	20 709
<i>Kostnader ved utsatt skatt</i>				
Effekt av endring i midlertidige forskjeller	-8 305	-60 621	-24 317	-16 541
Effekt av endret skattesats	15 392	3 883	8 177	
Effekt endring midlertidige forskjeller grunnrenteskatt	1 130	1 384	1 130	1 384
Effekt av endret skattesats grunnrenteskatt	-924		-924	
Sum kostnader ved utsatt skatt	7 293	-55 355	-15 934	-15 157
Sum skattekostnad i resultatregnskapet	153 630	87 972	-312	5 552
<i>Avstemming effektiv skattesats</i>				
Resultat før skattekostnad	644 996	312 880	197 999	418 304
Skatt basert på gjeldende ordinær skattesats	174 234	84 478	53 460	112 942
Årets grunnrenteskatt	8 888	22 093	8 888	22 093
Effekt av ikke-fradragsber. kostnader	6 891	20 140	2 471	21 937
Effekt av skattefrie inntekter	-60 667	-48 278	-80 248	-151 420
Effekt av ikke balanseført underskudd til fremføring	-1 186	6 423		
Effekt andre skattesatser i utlandet	-1 001	-2 223		
Effekt av endrede skattesatser	15 253	2 932	8 177	
Effekt av endret ligning tidligere år	7 583	463	6 941	
For mye / -lite avsatt tidligere år	3 635	1 943	-0	-0
Skattekostnad ved avstemming av effektiv skattesats	153 630	87 972	-312	5 552
Gjeldende ordinær skattesats i Norge	27,0 %	27,0 %	27,0 %	27,0 %
Effektiv skattesats	23,8 %	28,1 %	-0,2 %	1,3 %

Skatt innregnet i andre inntekter og kostnader

Vedrørende sikringsreserve	-14 038	-14 676	-84	-228
Vedrørende aktuarielle gevinster og tap	8 229	-22 983	1 334	-2 825
Sum skatt innregnet i andre inntekter og kostnader	-5 809	-37 659	1 249	-3 053

Betalbar skatt

Betalbar skatt på tNOK 112 690 (2014: tNOK 115 691) for konsernet og tNOK 22 901 (2014: tNOK 27 298) for morselskapet består av ikke ilignet betalbar skatt for inneværende periode.

Note 9 Skatt forts.

Eiendeler og forpliktelser ved utsatt skatt

Konsern

	Eiendeler		Forpliktelser		Netto	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Eiendom, anlegg og utstyr	44 373	43 798	-56 104	-44 264	-11 731	-465
Goodwill, immaterielle eiendeler			-123 967	-114 378	-123 967	-114 378
Langsiktige fordringer og gjeld i valuta			-409	-215	-409	-215
Tilvirkningskontrakter	130	1 459	-5 179	-7 539	-5 049	-6 080
Varebeholdninger	5 156	4 271	-2 871	-3 426	2 285	845
Utestående fordringer	1 750	542	-11	-536	1 740	6
Leasing- leieavtaler	3 594	4 108			3 594	4 108
Gevinst og tapskonto			-1 231	-1 661	-1 231	-1 661
Regnskapsmessige avsetninger	18 393	15 778	-8 710	-6 011	9 683	9 767
Andre poster	888	3 722	-56 467	-31 889	-55 580	-28 168
Finansielle instrumenter	57 201	50 239		-78	57 201	50 161
Ytelser til ansatte	14 254	54 351	-599		13 655	54 351
Fremførbart underskudd	207 459	180 796			207 459	180 796
- Ikke hensyntatt fremførbart underskudd	-117 599	-107 564			-117 599	-107 564
= Hensyntatt fremførbart underskudd	89 860	73 232			89 860	73 232
Sum utsatt ordinær inntektsskatt	235 600	251 500	-255 549	-209 998	-19 948	41 502
Eiendom, anlegg og utstyr, grunnrenteskatt	29 566	29 773			29 566	29 773
Sum utsatt grunnrenteskatt	29 566	29 773			29 566	29 773
Eiendel / -forpliktelse ved utsatt skatt	265 167	281 272	-255 549	-209 998	9 618	71 274
Motregning av eiendeler og forpliktelser	-19 830	-30 936	19 830	30 936		
Netto eiendel/-forpliktelse ved utsatt skatt	245 337	250 336	-235 718	-179 062	9 618	71 274

Morselskap

	Eiendeler		Forpliktelser		Netto	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Eiendom, anlegg og utstyr	23 384	26 140			23 384	26 140
Gevinst og tapskonto			-93	-126	-93	-126
Finansielle instrumenter	49 911	43 742		-78	49 911	43 664
Ytelser til ansatte	2 633	6 909			2 633	6 909
Fremførbart underskudd	25 048	11 730			25 048	11 730
Sum utsatt ordinær inntektsskatt	100 977	88 520	-93	-203	100 883	88 316
Eiendom, anlegg og utstyr, grunnrenteskatt	29 566	29 773			29 566	29 773
Sum utsatt grunnrenteskatt	29 566	29 773			29 566	29 773
Forpliktelse / eiendel ved utsatt skatt	130 543	118 292	-93	-203	130 450	118 089
Motregning av eiendeler og forpliktelser	-93	-203	93	203		
Netto eiendel ved utsatt skatt	130 450	118 089			130 450	118 089

Note 9 Endring utsatt skatt i løpet av året

	2014					2015							
	Balanse 01.01	Resultat ført	Fra andre inntekter og kostnader	Fusjon fisjon og oppkjøp	Valuta- differanser	Balanse 31.12	Balanse 01.01	Resultat ført	Fra andre inntekter og kostnader	Effekt ved endring av ført undersk.	Fusjon fisjon og oppkjøp	Valuta- differanser	Balanse 31.12
Konsern													
Ordinær inntektskatt													
Eiendom anlegg og utstyr	21 715	-19 105			-3 076	-465	-465	-3 175		-7 320	-21 478	-1 346	-33 784
Goodwill, immaterielle etendeler	-126 561	17 144			-4 960	-114 378	-114 378	23 293			-9 675	-1 140	-101 900
Langsiktige fordr og gjeld i valuta	-86	-114			-16	-215	-215	-167				-26	-409
Tilvirkningskontrakter	-3 808	-2 303			31	-6 080	-6 080	1 137				-106	-5 049
Varebeholdninger	2 372	-1 650			122	845	845	1 187			60	253	2 285
Utestående fordringer	14	-44			36	6	6	1 638				35	1 739
Leasing og leieavtaler	4 501	-688			295	4 108	4 108	-725				211	3 594
Gevinst og tapskonto	-2 077	416			-0	-1 661	-1 661	431				-0	-1 231
Regnskapsmessige avsetninger	9 999	-1 457			1 225	9 767	9 767	-770				686	9 683
Andre poster	-44 435	14 408		3 866	-2 007	-28 168	-28 168	-20 740				-10 271	-59 178
Finansielle instrumenter	23 533	22 069	4 151		408	50 161	50 161	5 115	1 714			210	57 201
Ytelser til ansatte	32 332	-466	21 845		641	54 351	54 351	-35 177	-5 853			334	13 655
Fremførbart underskudd	41 824	28 528		4 826	-1 946	73 232	73 232	20 866		-1 477		824	93 445
Sum ordinær inntektskatt	-40 677	56 738	25 996	8 692	-9 247	41 502	41 502	-7 087	-4 138	-8 797	-31 093	-10 335	-19 948
Grunnrenteskatt													
Eiendom, anlegg og utstyr	31 156	-1 384				29 773	29 773	-206					29 566
Fremførbart negativ grunnrenteskatt													
Sum grunnrenteskatt	31 156	-1 384				29 773	29 773	-206					29 566
Sum endring utsatt skatt	-9 520	55 355	25 996	8 692	-9 247	71 274	71 274	-7 293	-4 138	-8 797	-31 093	-10 335	9 618
Morselskapet													
Ordinær inntektskatt													
Eiendom anlegg og utstyr	27 237	-1 097				26 140	26 140	-2 756					23 384
Gevinst og tapskonto	-157	31				-126	-126	33					-93
Finansielle instrumenter	22 304	21 132	228			43 664	43 664	6 163	84				49 911
Ytelser til ansatte	4 295	-211	2 825			6 909	6 909	-2 942	-1 334				2 633
Fremførbart underskudd	15 044	-3 315				11 730	11 730	15 643		-2 324			25 048
Sum ordinær inntektskatt	68 723	16 541	3 053			88 316	88 316	16 141	-1 249	-2 324			100 883
Grunnrenteskatt													
Eiendom, anlegg og utstyr	31 156	-1 384				29 773	29 773	-206					29 566
Sum grunnrenteskatt	31 156	-1 384				29 773	29 773	-206					29 566
Sum endring utsatt skatt	99 879	15 157	3 053			118 089	118 089	15 934	-1 249	-2 324			130 450

Note 10
Egenkapital

	Aksjekapital	
	Ordinære aksjer	
	2015	2014
Utstedt pr 31. desember – fullt innbetalt	2 239 810	2 239 810
	2 239 810	2 239 810

Pr 31. desember 2015 besto registrert aksjekapital av 2.239.810 ordinære aksjer (2014: 2.239.810). Aksjene har en pålydende verdi på NOK 100,- (2014: 100,-)

Eiere av aksjer er berettiget til det utbyttet som i hvert enkelt tilfelle besluttes av generalforsamlingen, og de er berettiget til en stemme pr aksje på selskapets generalforsamling. Ingen aksjeeier kan personlig eller ved fullmakt avgi stemme for mer enn en fjerdedel av det samlede antall aksjer. Aksjer som overdras til ny eier gir ikke stemmerett før det er gått minst tre uker fra ervervet er anmeldt til selskapet. Rettighetene til selskapets aksjer som er eiet av konsernet (se note 22), er innstilt inntil aksjene er overtatt av andre.

Utbytte

Ordinært utbytte ble etter balansedagen foreslått utdelt av styret. Det er ikke avsatt for foreslått utbytte, og det har ingen skattemessige konsekvenser. Det betales ikke utbytte på egne aksjer.

	Forslag 2015, utbetales 2016	Vedtatt 2014, utbetalt 2015
Ordinært utbytte NOK 96,00 per ordinære aksje (2014: NOK 93,00)	212 025	205 388
Sum:	212 025	205 388

Note 11
Konsernselskaper

Datterselskaper	Registrert	Minoritetens andel av konsernets egenkapital fordelt på					
		Eierandel		underkonsern		Verdi i morselskapets balanse	
		2015	2014	2015	2014	2015	2014
Markedskraft ASA	Arendal	71,6 %	68,9 %	22 815	18 273	39 031	37 079
Kelin Kraft AS	Sandnes	90,0 %	90,0 %	269	(3)	-	-
Scanmatic AS	Arendal	67,3 %	67,3 %	31 555	16 684	4 393	4 393
Scanmatic Eiendom AS	Arendal	72,3 %	72,3 %	781	858	7 042	7 042
Songe Træsliperi AS	Risør	50,8 %	50,8 %	26	26	100	174
EFD AS	Skien	69,3 %	69,0 %	112 757	92 373	286 272	285 510
Powel AS	Trondheim	96,2 %	96,2 %	7 277	5 582	306 758	306 758
Glamox AS	Oslo	75,2 %	74,3 %	225 654	189 177	416 801	399 560
Arendal Lufthavn Gullknapp AS	Froland	87,3 %	86,0 %	14 046	13 986	101 473	89 633
Arendal Industrier AS	Arendal	100,0 %	0,0 %	-	-	58 250	-
Subsea Cabling Technology AS	Arendal	100,0 %	100,0 %	-	-	1 535	1 535
Norsk Vekst AS	Arendal	100,0 %	100,0 %	-	-	113	113
NSSL Global Ltd	England	80,0 %	80,0 %	57 692	45 732	273 298	273 298
Cogen AS	Arendal	100,0 %	100,0 %	(240)	(4 157)	49 317	36 477
Tekna Holdings Canada Inc.	Canada	100,0 %	100,0 %	-	-	182 487	147 939
Sum				472 632	378 532	1 726 870	1 589 512

Erik Must og nærstående eier 24,7% av aksjene i Glamox AS og utgjør dermed en vesentlig del av minoriteten. Forøvrig er det ingen andre store minoritetsaksjonærer i underkonsernene.

Utbytte og konsernbidrag fra datterselskaper er inntektsført i morselskapet med tNOK 86 840 i 2015 og tNOK 379 730 i 2014

Note 11 forts

Datterselskaper i Markedskraft

Markedskraft GmbH

Berlin

Tyskland

Datterselskaper i EFD AS

EFD Induction a.s

Skien

100,0 %

100,0 %

EFD Induction GmbH

Freiburg

Tyskland

100,0 %

100,0 %

EFD France Holding Eurl

Grenoble

Frankrike

100,0 %

100,0 %

EFD Induction Ltd.

Wolverhampton

England

100,0 %

100,0 %

EFD Induction Inc.

Detroit

USA

100,0 %

100,0 %

EFD Induction ab

Västerås

Sverige

100,0 %

100,0 %

EFD Induction s.r.l

Milano

Italia

100,0 %

100,0 %

EFD Induction Ltd.

Bangalore

India

100,0 %

100,0 %

EFD Induction (Shanghai) Co., Ltd.

Shanghai

Kina

100,0 %

100,0 %

EFD Induction Ges.m.b.H

Wien

Østerrike

100,0 %

100,0 %

EFD Induction s.l

Bilbao

Spania

100,0 %

100,0 %

Inductro SRL

Buckuresti

Romania

100,0 %

100,0 %

EFD Induction SP. Z o.o

Gliwice

Polen

100,0 %

100,0 %

EFD Induction Co., Ltd

Bangkok

Thailand

100,0 %

85,4 %

EFD Induction S.A

Grenoble

Frankrike

100,0 %

100,0 %

EFD Induction Marcoussis S.A

Paris

Frankrike

100,0 %

100,0 %

EFD Induction K.K.

Yokohama

Japan

100,0 %

100,0 %

EFD Inducao Brasil Ltd

Sao Paulo

Brasil

100,0 %

100,0 %

Superior Technology Europe Ltd

Basingstoke

England

100,0 %

0,0 %

Datterselskaper i Powel ASA

Powel Energy Management AB

Jönköping

Sverige

100,0 %

100,0 %

Powel Danmark A/S

Odense

Danmark

100,0 %

100,0 %

Cascade AS

Tønsberg

Sverige

100,0 %

100,0 %

Powel AB

Jönköping

Sverige

100,0 %

100,0 %

Powel AG

Basel

Sveits

100,0 %

100,0 %

Powel Enerji Cözümleri Ltd

Istanbul

Tyrkia

100,0 %

100,0 %

Powel Sp. Z o.o.

Gdansk

Poland

100,0 %

100,0 %

Metertech AS

Trondheim

51,0 %

51,0 %

Mete AS

Trondheim

0,0 %

51,0 %

Datterselskaper i NSSL Global Ltd.

Trädgårdsmeklarna i Sverige AB

Stockholm

Sverige

100,0 %

100,0 %

NSSL Global LLC

California

USA

100,0 %

100,0 %

NSSL Wholesale Ltd

Surrey

England

100,0 %

100,0 %

Nera Satellite Services Ltd

Surrey

England

100,0 %

100,0 %

NSSL Ltd

Surrey

England

100,0 %

100,0 %

NSSL Global PTE Ltd

Singapore

Singapore

100,0 %

100,0 %

NSSLGlobal Continental Europe APS

Rødovre

Danmark

100,0 %

100,0 %

NSSLGlobal APS

Brøndby

Danmark

100,0 %

100,0 %

NSSLGlobal Polska SP. Z.o.o.

Warsaw

Polen

100,0 %

100,0 %

NSSLGlobal GmbH

Barbuttel

Tyskland

100,0 %

100,0 %

NSSLGlobal Distribution GmbH

Barbuttel

Tyskland

100,0 %

100,0 %

ESS Hanika GmbH

Barbuttel

Tyskland

100,0 %

100,0 %

Datterselskaper i Scanmatic AS

Scanmatic Elektro AS

Arendal

51,0 %

51,0 %

Scanmatic Enviromental Technology AB

Åkersberga

Sverige

100,0 %

100,0 %

Datterselskaper i Cogen AS

Cogen Energia Espana SLU

Madrid

Spania

95,7 %

95,7 %

Tortosa Energia SA

Tortosa

Spania

94,0 %

94,0 %

Cogen Eresma SL

Segovia

Spania

89,9 %

89,9 %

Incogen SA

Navarra

Spania

75,0 %

75,0 %

Cogen Gestion Intergral S.L.

Madrid

Spania

100,0 %

100,0 %

Energy by Cogen S.L.

Madrid

Spania

100,0 %

100,0 %

Agroenergética de Pinzón S.L.

Sevilla

Spania

78,7 %

78,7 %

Create Energy UK Ltd.

Cornwall

England

100,0 %

100,0 %

Ecoenergia Sistemas Alternativos S.L.

Navarra

Spania

55,0 %

55,0 %

Datterselskaper i Glamox AS

Birger Hatlebakksveg 15 AS

Molde

100,0 %

100,0 %

Luxo AS

Oslo

100,0 %

100,0 %

Glamox Luxo Lighting GmbH

Bremen

Tyskland

100,0 %

100,0 %

Glamox aqua signal GmbH

Bremen

Tyskland

100,0 %

100,0 %

as Tet Verwaltungsgesellschaft mbH

Bremen

Tyskland

100,0 %

100,0 %

Glamox Production GmbH & Co. KG

Bremen

Tyskland

100,0 %

100,0 %

Glamox Luxo Lighting OY

Ventaa

Finland

100,0 %

100,0 %

AS Glamox HE

Keila

Estland

100,0 %

Note 11 forts.

Investering i tilknyttede selskap

Enhet	Land	Industri	Eierandel	Balanse ført verdi pr. 1/1	Kjøp av andeler	Salg av andeler	* Reklas- sifisering av andeler	Andre inntekter og kostnader	Resultat andel	Verdifall	Balanse ført verdi konsern 31/12	Anskaf- felseskost 31/12
Arendal Ind	Norge	Eiendom	40,0 %	17 010			17 289	0	279			
Flumill AS	Norge	Utvikling av tidevanns kraftverk	49,8 %	10 119					-1 047		9 072	10 119
Sum investert i tilknyttede selskap				27 129			17 289	0	-768		9 072	10 120

* Arendal Industrier AS er reklassifisert fra TS til datterselskap pr 31.12.2015

Sammenfattet finansiell informasjon om de enkelte selskapene, basert på 100%

Enhet	Omsetning	Årsresultat	Andre inntekter og kostnader	Anleggs midler	Omløps midler	Langsiktig gjeld	Kortsiktig gjeld	EK
Arendal Industrier	4 307	698						
Flumill AS	228	-2 309		54 445	420		353	54 511
Sum	4 536	-1 611		54 445	420		353	54 511

Opplysningene er hentet fra foreløpige regnskap, og viser således ikke de endelige regnskapstall for selskapene.

Administrerende direktør i Arendals Fossekompani er styremedlem i Arendal Industrier.

Investeringsdirektør i Arendals Fossekompani er styremedlem i Flumill.

Teknisk direktør i Arendals Fossekompani er styremedlem i Flumill.

Note 12 Andre fordringer og investeringer*Langsiktige investeringer*

	Konsern		Morselskap	
	2015	2014	2015	2014
Lån til ansatte	3 173	3 416	1 079	1 545
Innskudd egen pensjonskasse	12 000	12 000	12 000	12 000
Naturressursskatt tilgode	52 933	45 756	52 933	45 756
Andre langsiktige fordringer	66 006	73 747	26 053	33 127
Andre investeringer	22 370	23 651	16 863	19 895
Sum langsiktige investeringer	156 483	158 570	108 928	112 322

Sikkerhetsstillelser for lån til ansatte

Samtlige lån til ansatte forrentes etter en sats som til enhver tid ikke utløser skattemessig fordel.

Lånene avdras over 5 år (bil) eller 20 år (bolig).

Lån over NOK 200 000 er sikret med pant i fast eiendom.

Note 13 Varebeholdninger*Lagerbeholdninger*

	Konsern	
	2015	2014
Råmaterialer	268 782	229 064
Varer i arbeid	103 981	90 278
Reservedeler	31 171	27 361
Ferdigvarer	283 293	256 553
Sum lager (netto etter avsetning til ukurans)	687 227	603 256

Avsetning til ukurans

40 109	27 542
--------	--------

Anleggskontrakter

Datterselskapene EFD, Powel, Tekna og Scanmatic benytter løpende avregningsmetode for anleggskontrakter.

Ved årets slutt hadde disse datterselskapene følgende opptjente fordringer med tilhørende kostnader og fortjeneste:

	Konsern	
	2015	2014
Omsetning på igangværende prosjekter	296 112	241 595
- Prosjektkostnader	-220 372	-174 278
Inntektsført fortjeneste	75 740	67 317
Påløpte fordringer består av		
Påløpt inntekt	296 112	241 595
- Herav fakturert	-150 287	-99 606
Påløpte fordringer (inngår i "Andre fordringer og forskuddsbetalinger" i note 14)	145 825	141 989

Det er ingen tilbakeholdt betaling fra kunder.

Note 14 Kundefordringer og andre fordringer

Kundefordringer	944 667	878 779	3 039	1 676
Andre fordringer og forskuddsbetalinger (påløpte fordringer inngår)	391 488	334 821	3 903	17 317
Effekt av virkelig verdi sikring valuta	-1 484	-7 968		
	1 334 671	1 205 631	6 942	18 993

Note 15 Kontanter og kontantekvivalenter

Bankinnskudd	807 498	480 876	79 381	25 397
Kontanter	26	84		
	807 524	480 961	79 381	25 397

Note 16 Finansiell risikostyring / finansielle instrumenter

Oversikt over selskaps og konsernets finansielle instrumenter

Virkelige verdier og tilsvarende balanseførte verdier utgjør:

	Konsern				Morselskap			
	Bokført	Virkelig	Bokført	Virkelig	Bokført	Virkelig	Bokført	Virkelig
	2015	2015	2014	2014	2015	2015	2014	2014
Kundefordr og andre fordr eks. derivater *	1 334 491	1 334 491	1 217 711	1 217 711	11 143	11 143	18 705	18 705
Kontanter og kontantekvivalenter*	807 524	807 524	480 961	480 961	79 381	79 381	25 397	25 397
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	2 047 677	2 047 677	1 880 722	1 880 722	2 047 677	2 047 677	1 880 722	1 880 722
Finansielle eiendeler holdt for oms.	54 391	54 391	67 059	67 059	54 391	54 391	67 059	67 059
Andre fordringer og investeringer*	156 483	156 483	158 570	158 570	108 928	108 929	112 322	112 322
Lån til fortak i samme konsern*					290 068	290 068	235 682	235 682
Derivat eiendeler, inngår i kundefordr	180	180	288	288			288	288
Derivat, rente og val.bytteavt. obl lån	-205 971	-205 971	-146 384	-146 384	-205 971	-205 971	-146 384	-146 384
Derivat gjeld, inngår i lev gjeld	-27	-27	-7 681	-7 681	-27	-27		
Rentebærende lån og kreditter*	-1 786 541	-1 786 541	-1 735 473	-1 735 473	-1 274 685	-1 274 685	-1 288 517	-1 288 517
Obligasjonslån	-697 075	-763 150	-696 035	-781 000	-697 075	-763 150	-696 035	-781 000
Leverandørgj. og andre betalingsforpl.*	-1 002 904	-1 002 904	-780 162	-780 162	-54 311	-54 311	-13 626	-13 626
Andre kortsiktige forpliktelser*	-561 883	-561 883	-512 012	-512 012	-22 901	-22 901	-24 445	-24 445
Gjeld til foretak i samme kons.*					-35 064	-35 064		
	146 345	80 270	-72 436	-157 401	301 554	235 480	171 168	86 203
Ikke innregnet gevinst / -tap:		-66 075		-84 965		-66 074		-84 965

* På disse postene er opprinnelig bokført verdi ansett å være en rimelig tilnærming til virkelig verdi.

For øvrig vises det til prinsippnotene angående hvordan virkelige verdier for de ulike instrumentene beregnes.

Verdsettelseshierarki

Tabellen nedenfor analyserer finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi etter verdsettelsesmetode.

De forskjellige nivåene har blitt definert som følger:

Nivå 1: Virkelig verdi måles ved bruk av kvoterte priser fra aktive markeder for identiske finansielle instrumenter. Ingen justering foretas mht. disse prisene.

Nivå 2: Virkelig verdi måles ved bruk av annen observerbar input enn den som benyttes på nivå 1, enten direkte (priser) eller indirekte (utledet fra priser).

Nivå 3: Virkelig verdi måles ved bruk av input som ikke baseres på observerbare markedsdata (ikke-observerbar input).

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
- Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	1 379 971	652 703	15 003	2 047 677
- Finansielle eiendeler holdt for omsetning	-	54 391	-	54 391
- Obligasjonslån	-	-763 150	-	-763 150
	<u>1 379 971</u>	<u>-56 056</u>	<u>15 003</u>	<u>1 338 918</u>
Øvrige derivative finansielle eiendeler	180	-	-	180
Rente og valutabytteavtale til obl lån		-205 971		-205 971
Øvrige derivative finansielle forpliktelser	-27		-	-27
	<u>1 380 124</u>	<u>-262 027</u>	<u>15 003</u>	<u>1 133 100</u>

Note 16 Finansiell risikostyring / finansielle instrumenter forts.

Morselskapets finansielle eiendeler fordeler seg som følger: (tNOK)

Aksjer tilgjengelig for salg eiet av morselskap

	Antall		Eierandel i %		Anskaffelseskost nedskrevet for verdifall				Virkelig verdi	
	2015	2014	2015	2014	2015	%	2014	%	2015	2014
Noterte aksjer										
Subsea 7	69 225	69 225	0,0	0,0	4368	1,2	5 500	1,2	4 368	5 323
Evry		11 858 935		4,4	0,0		118 901	24,9		189 150
Photocure		200 000		0,9	0		4 390	0,9		5 680
PCI Biotech Holding		28 308		0,4	0,0		512	0,1		354
Kongsberg Gruppen	9 552 796	9 552 796	8,0	8,0	278 283	78,5	278 283	58,4	1 375 603	1 179 770
<i>Sum noterte aksjer</i>					282 651		407 586		1 379 971	1 380 278
Unoterte aksjer										
A.L. Industrier - A		319 525		3,2			639	0,1		639
A.L. Industrier - B		186 878		3,9			374	0,1		374
Silver Pensjonsforsikring	784 947	784 947	3,4	3,4	196,0	0,1	981	0,2	196,2	981
Eiendomsspar	390 432	390 432	1,0	1,0	2 490,0	0,7	2 490	0,5	112 054,0	74 963
Victoria Eiendom	870 959	855 959	6,1	5,7	23 621,0	6,7	19 187	4,0	365 802,8	256 788
Oslo Børs VPS Holding	1 996 000	1 996 000	4,6	4,6	30 569,0	8,6	30 569	6,4	174 650,0	151 696
NorSun	1 500 322 070	1 500 322 070	14,3	14,3	15 000,0	4,2	15 000	3,1	15 003,2	15 003
<i>Sum unoterte aksjer</i>					71 876		69 240		667 706	500 444
Sum aksjer tilgjengelig for salg eiet av morselskap og konsern					354 527	100,0	476 826	100,0	2 047 677	1 880 721

Finansielle eiendeler - eiet av morselskapet - holdt for omsetning til virkelig verdi over resultatet

Obligasjoner

NorwegianEnergy Com 13/16 6%
 NorwegianEnergy Com 13/20 6,75%
 NorwegianEnergy Com 13/18 4%
 Grieg Seafood ASA 12/15 FRN
 Tizir 9% 2017
 Sparebanken Vest 12/perp
Sum

Anskaffelseskost		Virkelig verdi	
2015	2014	2015	2014
	2 684		1 067
	11 006		1 496
	5 727		802
	15 225		15 470
27 138	27 138	34 091	27 354
20 900	20 900	20 300	20 870
48 038	82 680	54 391	67 059

Sensitivitetsberegninger viser at en 10 % endring i virkelige verdier pr. 31.12.2015, ville medført en endring i egenkapitalen på tNOK 210.207 og en endring i resultatet på tNOK 5.439. (2014 henholdsvis tNOK 194.778 og tNOK 6.706).

Ingen andre selskap i konsernet har finansielle eiendeler holdt for omsetning eller finansielle eiendeler tilgjengelig for salg i vesentlig utstrekning.

Finansiell risikostyring

Selskapet og konsernet er eksponert for kredittrisiko, likviditetsrisiko fra bruk av finansielle instrumenter og markedsrisiko. Styret har det overordnede ansvar for etablering av og tilsyn med konsernets retningslinjer for risikostyring. Prinsipper, prosedyrer og systemer for risikostyring på de viktigste områdene, gjennomgås og vurderes jevnlig. Industrielle engasjementer består av et begrenset antall større investeringer. Til grunn for investeringsstrategien ligger en tro på at langsiktig og aktivt engasjement gir størst avkastning. Investeringer utover dette gjøres i likvide plasseringer uten binding til konsernet. Ved investering i obligasjoner stilles krav til likvititet og soliditet hos utsteder.

- Kredittrisiko

Kredittrisiko er risiko for finansielle tap dersom en kunde eller motpart til et finansielt instrument ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser. Kredittrisiko oppstår normalt ved at selskapet eller konsernet innvilger kunder kreditt, eller ved investeringer i verdipapirer.

Kredittrisikoen knyttet til investeringer betraktes som begrenset i og med at det i hovedsak investeres i likvide verdipapirer med god kredittverdighet. En spesifikasjon av investeringene fremkommer tidligere i denne noten.

Konsernet har rutiner som skal sikre at salg på kreditt kun skjer til kunder hvor det ikke tidligere har vært betalingsproblemer og at kredittgrenser overholdes.

Note 16 Finansiell risikostyring / finansielle instrumenter forts.

Maksimal eksponering for kredittisiko knyttet til kundefordringer på balansedagen var:

	Konsern		Morselskap	
	2015	2014	2015	2014
Totale balanseførte fordringer	1 060 547	986 599	11 143	26 809
Herav forfalt	131 527	145 871		
Avsatt til tap	28 284	21 264		

Innregnede tap på fordringer i 2015 utgjør for selskapet tNOK 1 og for konsernet er netto utgiftsført tNOK 8 218.

For 2014 utgjorde innregnede tap tNOK 78 for selskapet, og tNOK 3 025 for konsernet.

- Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risiko for at konsernet ikke vil kunne oppfylle finansielle forpliktelser etter hvert som de forfaller. Likviditetsstyring skal sikre at tilgjengelig likviditet er tilstrekkelig til å innfri forpliktelsene ved forfall, uten at det medfører uakseptable tap for selskapet og konsernet.

Kontantstrømmen fra selskapet og konsernets ordinære virksomhet, kombinert med betydelige investeringer i likvide verdipapirer samt ubenyttede kreditter, medfører at likviditetsrisikoen vurderes som lav.

Underkonsernene Glamox og EFD har etablert en internasjonal konsernkontoordning som omfatter datterselskapene i Europa og Amerika. Dette bidrar til økt fleksibilitet og effektivitet i likviditetsstyringen.

Selskapet og konsernets forpliktelser fordeler seg som følger:

(I kontraktmessige kontantstrømmer inngår renter beregnet ut fra rentenivået på balansedagen)

Konsern	Balanse-ført beløp	Kontr.m. kontant strømmer	6 mnd. eller mindre	6 - 12 mnd.	1 - 2 år	2 - 5 år	Over 5 år
2015							
Rentebærende lån og kreditter	2 325 403	2 537 612	444 873	415 575	829 963	488 642	358 559
Kassekreditt	158 213	158 213	131 528	26 685			
Leverandørgjeld og annen gjeld	1 002 904	1 002 909	984 725		18 183		
Andre kortsiktige forpliktelser	561 883	561 883	401 884	159 999			
Derivater, se note 17	205 998	205 998	27		113 822		92 148
Totalt	4 254 400	4 466 615	1 963 038	602 259	961 968	488 642	450 707
2014							
Rentebærende lån og kreditter	2 304 868	2 657 930	389 534	284 935	1 356 363	138 511	488 587
Kassekreditt	126 640	126 639	112 212	14 427			
Leverandørgjeld og annen gjeld	780 149	780 162	752 794	19 196			8 173
Andre kortsiktige forpliktelser	512 012	512 012	484 709	27 303			
Derivater, se note 17	146 384	146 384			79 823		66 561
Totalt	3 870 054	4 223 128	1 739 249	345 861	1 436 186	138 511	563 321
Morselskap	Balanse-ført beløp	Kontr.m. kontant strømmer	6 mnd. eller mindre	6 - 12 mnd.	1 - 2 år	2 - 5 år	Over 5 år
2015							
Rentebærende lån og kreditter	1 971 760	2 168 339	419 428	363 874	669 624	402 668	312 744
Kassekreditt							
Leverandørgjeld og annen gjeld	54 311	54 311	54 311				
Andre kortsiktige forpliktelser	22 901	22 901	22 901				
Derivater, se note 17	205 998	205 998	27		113 822		92 148
Totalt	2 254 970	2 451 549	496 667	363 874	783 446	402 668	404 892
2014							
Rentebærende lån og kreditter	1 958 628	2 286 491	361 761	250 247	1 255 573	50 934	367 978
Kassekreditt	25 924	25 924	25 924				
Leverandørgjeld og annen gjeld	13 613	13 626	13 626				
Andre kortsiktige forpliktelser	24 445	24 445	24 445				
Derivater, se note 17	146 384	146 146			79 823		66 561
Totalt	2 168 994	2 496 633	425 756	250 247	1 335 396	50 934	434 539

- Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for at endringer i markedspriser som valutakurser, renter og aksjekurser, påvirker nettoinntekten eller verdi på finansielle instrumenter.

Valutarisiko

Selskapet og konsernet er utsatt for valutarisiko på kjøp, salg og lån i andre valutaer enn selskapenes funksjonelle valuta. Det er primært EUR, GBP og USD som konsernet er eksponert mot. Valutaeksponeringen er primært knyttet til virksomheten i konsernets utenlandske datterselskaper og selskapets og konsernets gjeld i utenlandsk valuta. Underkonsernene Glamox og EFD benytter derivater for å begrense valutarisikoen knyttet til salg og kundefordringer. Morselskapet, Glamox og EFD benytter også valutalån og valutabytteavtaler for å begrense valutarisiko knyttet til verdiendringer i datterselskapene. Den vesentligste valutaeksponeringen i morselskapet og konsernets norske datterselskaper er i EUR.

Eksponeringen var pr. 31.12. som følger: (tEUR)

	Konsern		Morselskap	
	2015	2014	2015	2014
Bankinnskudd	31 152	42 848	1 801	1 933
Kundefordringer	2 572	3 527	430	820
Leverandørgjeld	-6 778	-5 161	0	-10
Rentebærende gjeld	-256 610	-258 094	-102 644	-102 644
Balanseeksponering	-229 664	-216 880	-100 413	-99 901

En sensitivitetsanalyse indikerer at en 5% styrking av NOK i forhold til EUR pr. årsslutt, ville påvirket resultatet og egenkapitalen for konsernet i 2015 med motverdien av mEUR +11,5 og i 2014 med motverdien av mEUR +10,8. Beløpene er oppgitt før skatt.

Øvrige datterselskaper har kun i beskjeden grad valutaeksponering i annen valuta enn selskapets funksjonelle valuta.

Bakgrunnen for at morselskapet har tatt opp rentebærende gjeld i EUR, er at salg av spotkraft avregnes i EURO.

Morselskapet har pr 31.12.2015 gjeldsbrevlån på til sammen tGBP 22.518 (tilsvarende pr 31.12.2014 var tGBP 6.615).

Sikringsbokføring.

Underkonsernet Glamox benytter valutalån ved sikring av netto investering i utenlandske datterselskaper. Sikringen behandles som sikringsbokføring under IFRS.

EFD terminsikkerer kundeordrer i fremmed valuta ved kontraktsinngåelse. Valutasikring gjennomføres også ofte for budsjetterte kontantstrømmer i utenlandsk valuta. EFD rapporterer både kontantstrømsikring og virkelig verdisikring som sikringsbokføring.

Øvrige selskaper benytter ikke sikringsbokføring under IFRS..

Ved årsskiftet hadde de Glamox og EFD følgende valutaterminsikringer spesifisert på sikringskategori:

Beløp i tNOK	Kontrakts-	Urealisert
	verdi	gevinst/tap
Sikring av fremtidige kontantstrømmer	595 350	(25 690)
Sikring av virkelig verdi (EFD)	158 867	(15 333)
Balanseeksponering	754 218	(41 022)

Urealisert gevinst / tap som gjelder sikring av fremtidige kontantstrømmer blir bokført i "Andre inntekter og kostnader".

Det urealiserte tapet som fremkommer i tabellen er verdien før skatt er fratrasket.

Netto urealisert tap/gevinst er bokført som andre kortsiktige forpliktelser/eiendeler.

Renterisiko

Det vesentligste av selskapets og konsernets rentebærende finansielle eiendeler og gjeld, løper til flytende rente.

Det ble av morselskapet i 2011 opptatt et obligasjonslån på tNOK 300 000 til rente 5,95%. Samtidig ble det inngått en rentebytteavtale på lånebløpet til fast rente i EUR på 4,84%. Lånet og rentebytteavtalen har begge 10 års løpetid med forfall i juli 2021.

Det ble av morselskapet i 2012 opptatt et nytt obligasjonslån på tNOK 400.000 til rente 5,17% med en tilsvarende rentebytteavtale til fast rente i EUR på 3,33 %. Lånet og rentebytteavtalen har begge 5 års løpetid med forfall i juli 2017.

Oversikt over rentebærende eiendeler fremgår ovenfor i denne noten, og gjeld i note 17. En renteendring på 1 %

ville påvirket egenkapitalen, og resultat av finansposter gjennom året, med netto ca mNOK 8. Beløpet er oppgitt før skatt.

Prisrisiko kraftsalg

Det vesentligste av selskapets og konsernets kraftomsetning finner sted i spotmarkedet, noe som innebærer en betydelig eksponering for risiko knyttet til prissvingninger. Det benyttes i noen grad kraftderivater som sikringsinstrumenter for å begrense risikoen.

Derivatene betraktes som kontantstrømsikring. Virkelig verdi av disse utgjorde pr. 31.12.2015 tNOK -27 (2014 tNOK 288).

Markedsrisiko verdipapirer

Selskapet og konsernet er eksponert for prisrisiko på investeringer i egenkapitalinstrumenter, klassifisert som holdt for omsetning eller tilgjengelig for salg. Alle beslutninger om vesentlige kjøp og salg, fattes av styret. Investeringsstrategien har som hovedmålsetting å maksimere avkastningen gjennom løpende utbytter og verdistigning på porteføljen.

En oversikt over selskapets finansielle eiendeler holdt for omsetning og finansielle eiendeler tilgjengelig for salg gis ovenfor i denne noten.

Note 17

Rentebærende lån og kreditter

Denne noten gir informasjon om kontraktsmessige betingelser for konsernets rentebærende lån og kreditter. For mer informasjon om konsernets renterisiko og valutarisiko, se note 16.

Obligasjonslån:

5,95 % lån 2011-2021
- aktiverte lånekostnader
= bokført verdi

Virkelig verdi

Til dette lånet er det knyttet en rente og valutabytteavtale der lånet på tNOK 300.000 med fastrente 5,95% er konvertert til tEuro 38.511 og fast Eurorente 4,84%. Verdien på denne avtalen er pr 31.12.2015 -tNOK 92.148.

5,17 % lån 2012-2017
- aktiverte lånekostnader
= bokført verdi

Virkelig verdi

Til dette lånet er det knyttet en rente og valutabytteavtale der lånet på tNOK 400.000 med fastrente 5,17% er konvertert til tEuro 53.333 og fast Eurorente 3,33%. Verdien på denne avtalen er pr 31.12.2015 -tNOK 113.822.

Gjeldsbrevlån:

Morselskapet

GBP LIBOR + fast margin	Flytende rente 30.03.15 - 31.03.19
USD LIBOR + fast margin	Flytende rente 30.03.15 - 31.03.19
NIBOR + fast margin	Flytende rente 30.03.15 - 31.03.19
NIBOR + fast margin	Flytende rente 01.07.15 - 30.06.16
NIBOR + fast margin	Flytende rente 14.06.13 - 01.06.16
NIBOR + fast margin	Flytende rente 06.08.14 - 01.06.16
GBP LIBOR + fast margin	Flytende rente 03.07.14 - 01.06.16
NIBOR + fast margin	Flytende rente 14.06.13 - 01.12.16
EUR LIBOR + fast margin	Flytende rente 14.06.13 - 01.12.16
NIBOR + fast margin	Flytende rente 01.01.12 - 31.01.17

Sum gjeldsbrevlån morselskap

Datterselskaper

Glamox	Flytende rente (EUR og SEK)
Glamox	Fast rente (NOK)
EFD	Flytende rente (Euro)
Cogen	Flytende rente (Euro)
Tekna	Flytende rente (CAD)
Tekna	Rentefritt (CAD)
Arendal Industrier	Flytende rente (NOK)

Sum gjeldsbrevlån datterselskap

Sum konsern

	2015	2014
300 000	300 000	
1 445	2 085	
298 555	297 915	
345 750	351 000	
400 000	400 000	
1 480	1 880	
398 520	398 120	
417 400	430 000	

	2015	2014
91 504	80 997	
149 753	126 364	
110 985	135 461	
200 000	200 000	
-	23 000	
-	106 940	
202 857	76 537	
215 700	215 700	
103 886	97 594	
200 000	200 000	
1 274 685	1 262 593	
127 233	133 292	
17 851	48 361	
144 658	129 019	
37 895	13 953	
16 330	21 615	
5 657		
4 019		
353 643	346 240	
1 628 328	1 608 833	

Lån sikret med pant:

Langsiktige lån
Kassekreditt
Sum lån

Lån er sikret med pant i:

Annen fast eiendom
Driftsløsøre
Varelager
Kundefordringer
Sum sikkerheter

Konsern		Morselskap	
2015	2014	2015	2014
307 964	364 219		
158 213	59 376		
466 177	423 596		
181 396	166 969		
33 993	24 289		
293 261	259 778		
326 949	315 837		
835 598	766 873		

Sikkerhet for opptatte gjeldsbrev- og obligasjonslån til en motverdi av mNOK 1 975 i morselskapet er avgitt i form av negative pantsettelses-erklæringer. Kundefordringer i to av datterselskapene er stillet som sikkerhet for avgitt bankgaranti og kassakreditt. For konsernet gjelder at verdijustert egenkapital skal være på min. 40% og ha en verdi på min. mNOK 1 500. For Markedskraft gjelder at egenkapitalen skal være på min. 25%. For EFD gjelder at egenkapitalen skal være på min. 30%. For Glamox gjelder at egenkapitalen skal være minimum 20%, og total netto gjeld i forhold til EBITDA mindre enn 4,0. For Powel gjelder at egenkapitalen skal være minst 20% samt NIBD / EBITDA skal være mindre enn 2. Alle selskapene overholder sine covenants krav pr 31/12-2015.

Note 18 Leverandørgjeld og andre korts. forpl.

	Konsern		Morselskap	
	2015	2014	2015	2014
Leverandørgjeld	755 409	635 579	1 394	4 198
Andre kortsiktige forpliktelser	769 604	626 106	75 818	33 859
Derivater til virkelig verdi	39 774	30 386		
Sum	1 564 787	1 292 071	77 212	38 058

Note 19 Operasjonelle og finansielle leieavtaler*Operasjonelle leieavtaler*

	Konsern	
	2015	2014
Under ett år	66 924	58 850
Mellom ett og fem år	125 236	133 757
Over fem år	16 672	29 230
Sum forpliktelser ved leieavtaler	208 832	221 837

Konsernet leier flere kontorlokaler og anlegg gjennom operasjonelle leieavtaler.

Leieavtalene løper typisk for en periode på 10 år, med en mulighet til å fornye avtalen når den utgår. Leiene økes årlig med andel av konsumprisindeksen. Ingen av leieavtalene omfatter betingelser om betinget leie.

I 2015 er det innregnet en kostnad på mNOK 66,9 i resultatregnskapet for operasjonelle leieavtaler fra videreført virksomhet. (2014: mNOK 58,9)

Finansielle leieavtaler

Et av datterselskapene i konsernet har en leieavtale med opsjon på kjøp av eiendommen innen 2027. Eiendommen er stillet som sikkerhet for den tilhørende finansielle leieforpliktelsen og har en bokført verdi på 18 148. Leieavtalen ble fornyet i 2015.

Fremtidig minimums leiebeløp

	Konsern	
	2015	2014
Under ett år	5 560	1 599
Mellom ett og fem år	10 254	20 974
Over fem år	10 254	0
Sum	26 067	22 573

Nåverdi av fremtidig minimumsleie

Hvorav:

- kortsiktig gjeld	1 395	1 599
- langsiktig gjeld	12 986	15 429

Note 20 Hendelser etter balansedagen

I januar 2016 kjøpte Arendals Fossekompagni ASA 100% av aksjene i selskapet Bedriftsveien 17 AS for tNOK 14.000. Dette selskapet eier et forretningsbygg i Arendal kommune som vil bli ombygget og leid ut til Scanmatic AS.

I mars 2016 har Arendals Fossekompagni ASA inngått avtale om salg av samtlige aksjer i Kelin Kraft AS.

Kelin vil dermed gå ut fra AFK konsernet i første kvartal 2016.

Note 21 Regnskapsestimater og vurderinger*Sentrale regnskapsestimater*

Sentrale regnskapsestimater er estimater som er viktige for presentasjon av selskapets og konsernets økonomiske stilling og resultater, og som krever subjektiv vurdering.

Arendals Fossekompagni vurderer slike estimater på løpende basis ut fra historiske resultater og erfaringer, konsultasjon med eksperter, trender, prognoser og andre metoder som anses som rimelige i de enkelte tilfeller.

Nedskrivninger for verdifall

Goodwill og andre immaterielle eiendeler med ubestemt levetid blir testet for mulig verdifall årlig. Tilsvarende blir selskapets investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper testet for mulig verdifall. Til grunn for vurderingene ligger analyser av selskapenes økonomiske stilling og prognoser / fremtidsutsikter. Gjenvinnbart beløp som måles mot balanseførte verdier, utgjør forventet salgssum eller nåverdien av fremtidig kontantstrøm fra investeringen. Øvrige eiendeler, herunder varige driftsmidler og finansielle instrumenter tilgjengelig for salg, testes for verdifall når det foreligger indikasjoner på at verdifall kan ha oppstått.

Avskrivninger

Avskrivninger på immaterielle eiendeler og varige driftsmidler er basert på ledelsens vurdering av økonomisk levetid. Vurderingene kan som følge av teknologisk utvikling eller andre forhold, endres. Endringer vil påvirke fremtidige avskrivninger.

Pensjonsforutsetninger

Konsernet har ved beregning av påløpte pensjonsforpliktelser lagt til grunn forutsetninger om avkastning på pensjonsmidler, fremtidige prosentvise lønnsreguleringer og reguleringer av pensjoner.

Disse forutsetningene kan i fremtiden vise seg å være feil, noe som vil resultere i endrede forpliktelser og andre fremtidige kostnader enn de som kan estimeres på grunnlag av historisk rapporterte tall.

Varelager

Varelager består av råvarer, deler og egenproduserte moduler for bruk i konsernets produksjonsaktiviteter. Produktene er under kontinuerlig teknologisk utvikling. Deler som fases ut av produksjon av nye produkter benyttes som reservedeler for den gjenværende økonomiske levetid for de produkter de inngår i. Vurderingen av ukurans påvirkes av usikkerhet med hensyn til den teknologiske endringstakten samt behovet for reservedeler. Varelageret vurderes minst en gang pr. år basert på disse kriteriene.

Langsiktige tilvirkningskontrakter

Konsernet benytter løpende avregningsmetode ved resultatføring av inntekt fra prosjekter i regnskapsperioden. Metoden for å fastsette ferdigstillelsesgrad er prosjektets fremdrift. Konsernet resultatfører kun inntekt på prosjekter som tilfredsstillende fastsatte kriterier for kontraktsverdi, fremdrift og produksjonstid. Størst usikkerhet er knyttet til estimering av prosjektets ferdigstillelsesgrad. Ytterligere informasjon er gitt i note 13.

Balanseført eiendel ved utsatt skatt

Selskapet og konsernet har balanseført betydelige beløp som "eiendel ved utsatt skatt." Det vesentligste av eiendelen er henført til midlertidige forskjeller mellom skattemessige og regnskaps-messige verdier på eiendeler relatert til kraftproduksjon og skattemessig fremførbare underskudd. Basert på realistiske forventninger om gode fremtidige inntjeningsmuligheter i kraftvirksomheten vil selskapet / konsernet kunne nyttiggjøre seg disse forskjellene ved beregning av fremtidig betalbar skatt. Skulle forventningene vise seg å ikke slå til, vil dette få effekt på fremtidige skattekostnader.

Virkelig verdi på ikke børsnoterte finansielle investeringer

Virkelig verdi på slike instrumenter baseres på kjente omsetningskurser nær balansedagen eller verdivurderinger foretatt etter vanlige benyttede verdivurderingsmetoder. Verdiene basert på slike opplysninger og metoder betraktes som beste estimat. Feil i estimat kan påvirke fremtidige endringer i egenkapital og resultat.

Note 22 Resultat pr. aksje i NOK**Basisresultat pr. aksje/utvannet**

Basisresultat pr. aksje for 2015 er basert på resultatet som henføres til aksjonærene i morselskapet og vektet gjennomsnittlig antall av utestående ordinære aksjer gjennom 2015 på 2 208 597 (2014: 2 208 597) beregnet som følger:

Resultat som henføres til ordinære aksjer

Årsresultat

- Minoritetenes andel av resultatet

Årsresultat henført til aksjonærene i mor

- Resultat fra virksomhet holdt for salg

Årsresultat videreført virksomhet henført til aksjonærene i mor**Vektet gjennomsnittlig antall ordinære aksjer**

Utstedte ordinære aksjer 1. januar

Effekt av egne aksjer

Veid gjennomsnittlig antall ordinære aksjer for året**Basisresultat pr aksje/ utvannet resultat pr aksje (NOK)**

	2015	2014
Årsresultat	491 366	224 909
- Minoritetenes andel av resultatet	-101 463	-62 940
Årsresultat henført til aksjonærene i mor	389 903	161 969
- Resultat fra virksomhet holdt for salg	0	0
Årsresultat videreført virksomhet henført til aksjonærene i mor	389 903	161 969
Vektet gjennomsnittlig antall ordinære aksjer	2015	2014
Utstedte ordinære aksjer 1. januar	2 239 810	2 239 810
Effekt av egne aksjer	-31 213	-31 213
Veid gjennomsnittlig antall ordinære aksjer for året	2 208 597	2 208 597
Basisresultat pr aksje/ utvannet resultat pr aksje (NOK)	176,54	73,34

Note 23**De 20 største aksjonærer**

	Antall aksjer	Eierandel
Ulfoss Invest AS	588 395	26,3 %
Havfonn AS	582 716	26,0 %
Must Invest AS	564 249	25,2 %
Arendals Fossekompagni ASA	31 213	1,4 %
Intertrade Shipping AS	30 126	1,3 %
Svanhild og Arne Musts fond	26 989	1,2 %
Skien Aktiemølle ASA	20 871	0,9 %
Erik Böhler	20 504	0,9 %
Fondsfinans Pensjonskasse	20 463	0,9 %
Fabulous AS	18 245	0,8 %
Per-Dietrich Johansen	15 015	0,7 %
Ropern AS	13 515	0,6 %
Sverre Valvik AS	11 440	0,5 %
Cat Shipping AS	10 134	0,5 %
Fondsfinans Utdannelsesfond	10 019	0,4 %
Annelise Altenburg Must	9 467	0,4 %
Ove Oland	8 420	0,4 %
Fr Falck Frås AS	7 373	0,3 %
Erik Kristian Must	7 200	0,3 %
Trine Must	7 200	0,3 %
	2 003 554	89,5 %

Under henvisning til regnskapslovens § 7-26 kan følgende opplyses om aksjer som eies av hvert enkelt medlem av styret og adm.direktør, idet aksjer som eies av ektefelle, mindreårige barn, eller av selskap hvor vedkommende har bestemmende innflytelse, er inkludert.

Styret	Personlig	Nærstående	Sum
Øyvin A. Brøymer		30 126	30 126
Kjell Chr. Ulrichsen		588 395	588 395
Morten Bergesen		582 716	582 716
Marianne Lie		0	0
Heidi Marie Petersen		1 000	1 000
Arild Nysæther		0	0
Marianne S. Lyngvi	66	0	66
	66	1 202 237	1 202 303
Adm.direktør			
Sverre Valvik		11 440	11 440

Note 24**Nærstående parter**

Selskapets/konsernets nærstående parter består av datterselskaper, tilknyttede selskaper og medlemmer av styret og toppledelsen.

Transaksjoner med nøkkelpersoner i ledelsen

Medlemmer av styret og ledelsen i selskapet og deres nærmeste slektninger kontrollerer 54,2% av de stemmeberettigede aksjene i selskapet.

Lån til ledelsen utgjorde NOK 3.511.000 (2014: NOK 3.802.000) pr. 31. desember.

Disse lånene er inkludert i "andre investeringer". Det belastes renter på lån til ledelsen etter en sats som til enhver tid ikke utløser skattepliktig fordel.

I tillegg til vanlig lønn har ledelsen avtale om andre fordeler i form av ytelsesbasert eller innskuddsbasert pensjonsordning. (Se også note 4).

Transaksjoner med andre nærstående

Transaksjoner mellom selskaper i konsernet og andre nærstående er basert på prinsippene om markedsverdi og armlengdes avstand. Arendals Fossekompagni har i 2015 kjøpt tjenester vedrørende markedshåndtering for tNOK 468 av Markedskraft (tNOK 447 i 2014). Selskapet har i 2015 hatt et tap på tNOK 1.687 ved å investere tEUR 1 000 i diskresjonær kapitalforvaltning gjennom Markedskraft. Tilsvarende tall for 2014 var et tap på tNOK 446.

Arendals Fossekompagni hadde i 2015 en gevinst ved valuta lån til Markedskraft på tNOK 4.799 (0 i 2014).

Arendals Fossekompagni kjøpte i 2014 31% av aksjene i Tekna Holdings Canada Inc. fra EFD as for MNOK 38,

2,11% av aksjene i Glamox fra CEO Kjell Stamnes og 0,31% av aksjene i Glamox fra Arendals Fossekompagni Pensjonskasse.

NSSL Global Ltd har kjøpt tjenester av Whitehill Design Ltd for til sammen tGBP 4,1 i 2015 (tGBP 23,7 i 2014).

Dette selskapet kontrolleres av ektefellen til daglig leder i NSSL Global Ltd.

Note 25

REGNSKAPSINFORMASJON

om resultatenehetene innenfor monopolaktiviteten i samsvar med forskrift fra NVE (1 000 NOK)

Resultatenheter	Distribusjonsnett		Regionalnett		Sum virksomhet for monopolaktivitet	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Resultat						
Justert tillatt inntekt	150	239	2 567	2 440	2 717	2 679
Driftsinntekter(bokførte)	100	239	3 360	2 118	3 460	2 357
Ikke innt.f./kostn.f. mindre-/merinntekter	2	0	-866	260	-864	260
Netto driftsinntekter	102	235	2 494	2 378	2 596	2 613
Driftskostnader ekskl. avskrivninger	81	171	1 102	1 488	1 183	1 659
Ordinære avskrivninger	18	63	580	593	598	656
Driftsresultat	3	1	812	297	815	298
Justert tillatt inntekt - driftsinntekter	50	4	-793	322	-743	326
Ordinær KILE	0	0	0	0	0	0
Eiendomsskatt - avvik avskrivninger	-48	-4	-73	-62	-121	-66
Årets beregnede mer- / mindreinntekt	2	0	-866	260	-864	260
Renter på mer- / mindreinntekt	0	0	-94	-81	-94	-81
Justering av mindreinntekt	0	0	0	0	0	0
Avsatt mer- / mindreinntekt NVE (ikke bokført)	2	0	-960	179	-958	179
Balanse						
<i>Kapitalgrunnlag:</i>						
Anleggsmidler	24	63	3 691	4 284	3 715	4 347
Kortsiktig gjeld	0	0	0	0	0	0
Netto kapitalgrunnlag	24	63	3 691	4 284	3 715	4 347
Akkumulert -mer/mindreinntekt (inkl renter)	1	-1	-2 482	-1 520	-2 481	-1 521
Avkastning	12,50 %	1,59 %	22,00 %	6,93 %	21,94 %	6,86 %

På grunn av at regnskapet avsluttes før årets regnskapsrapport til NVE kan avsluttes, er årets beregnede mer/mindreinntekt ikke bokført.

KPMG AS
Strømsbuveien 61
N-4836 Arendal

Telephone +47 04063
Fax +47 37 00 52 25
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til generalforsamlingen i Arendals Fossekompani ASA

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Arendals Fossekompani ASA, som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskaps- og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2015, oppstilling over totalresultat, oppstilling over endringer i egenkapitalen og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav, og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige, og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Offices in:

Oslø	Grimstad	Molde	Trondheim
Alta	Hamar	Narvik	Tynset
Arendal	Haugesund	Sandnessjøen	Tønsberg
Bergen	Knarvik	Stavanger	Ålesund
Bodø	Kristiansand	Stord	
Elverum	Lørvik	Straume	
Finnsnes	Mo i Rana	Tromsø	

KPMG AS, a Norwegian limited liability company and member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity.

Statsautoriserte revisorer - medlemmer av Den norske Revisorforening

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter, og gir et rettviseende bilde av selskapet og konsernet Arendals Fossekompani ASAs finansielle stilling per 31. desember 2015 og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret, som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen og redegjørelsene om eierstyring og selskapsledelse, samt samfunnsansvar

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og redegjørelsene om eierstyring og selskapsledelse, samt samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Arendal, 22. april 2016
KPMG AS

Nils Eivind Holst
Statsautorisert revisor

Erklæring fra styrets medlemmer og daglig leder

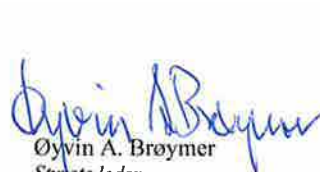
Styret og daglig leder har i dag behandlet og godkjent årsberetningen og årsregnskapet for Arendals Fossekompani ASA, konsern og morselskap, for kalenderåret 2015 og per 31. desember 2015 (årsrapporten 2015).

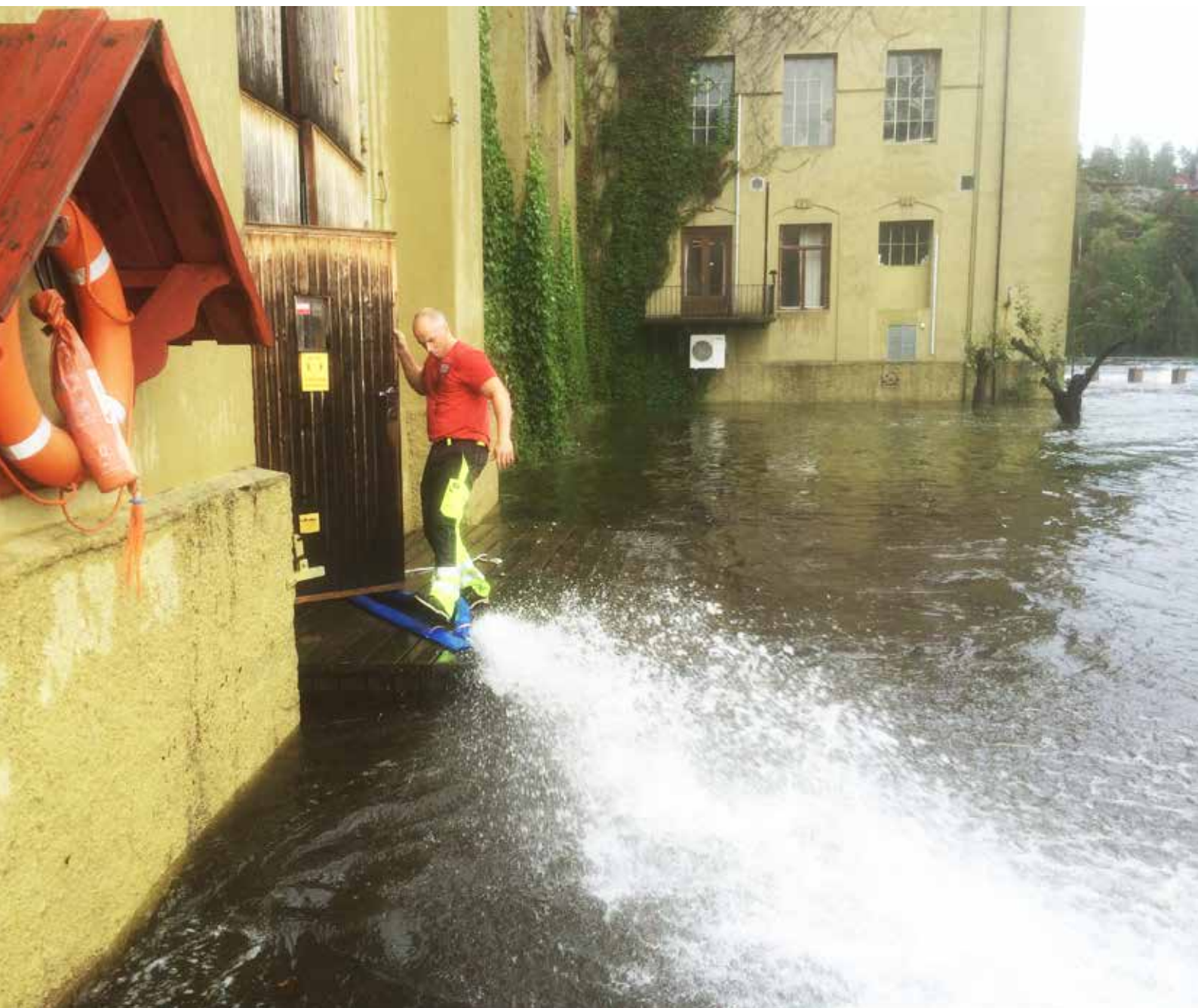
Selskapsregnskapet og konsernregnskapet er avlagt i samsvar med de EU-godkjente IFRS'er og tilhørende fortolkningsuttalelser, samt de ytterligere opplysningskrav som følger av regnskapsloven og som skal anvendes per 31.12.2015. Årsberetningen for konsern og morselskap er i samsvar med regnskapslovens krav og Norsk Regnskaps-Standard 16 per 31.12.2015.

Etter vår beste overbevisning:

- er årsregnskapet 2015 for konsernet og morselskapet utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder
- gir opplysningene i regnskapet et rettviseende bilde av konsernets og morselskapets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet per 31. desember 2015
- gir årsberetningen for konsernet og morselskapet en rettviseende oversikt over
 - utviklingen, resultatet og stillingen til konsernet og morselskapet
 - de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer konsernet og selskapet står overfor

Froland, 12. april 2016

 Øyvind A. Brøymer Styrets leder	 Morten Bergesen Styrets nestleder	 Kjell Chr. Ulrichsen	 Arild Nysæther
 Marianne Lie	 Heidi Marie Petersen	 Marianne Sigurdson Lyngvi	 Sverre Valvik adm. direktør

Bøylefoss kraftstasjon september 2015. Flomvann måtte pumpes ut av kraftstasjonen.

Eierstyring og selskapsledelse i Arendals Fossekompani

Vedtatt av styret 17. august 2006 (revidert 12. april 2016)

ARENDALS FOSSEKOMPANI er et norsk industri- og finanskonsern som med basis i lokal kraftproduksjon utvikler selskaper med internasjonalt potensiale. Vi utøver langsiktig, aktivt og ansvarlig eierskap og forener industriell kompetanse med finansiell styrke. Konsernet har desentralisert styringsmodell, men er pådriver for driftsforbedringer og strategisk utvikling. Dette skaper verdier for aksjonærer, medarbeidere, kunder og samfunnet. God eierstyring og selskapsledelse skal sikre dette.

ARENDALS FOSSEKOMPANI er notert på Oslo Børs og er underlagt norsk verdipapirlovgivning og børsreglement.

Konsernets retningslinjer

Følgende elementer er bærende i ARENDALS FOSSEKOMPANIs retningslinjer innenfor området eierstyring og selskapsledelse:

- ARENDALS FOSSEKOMPANI skal føre en åpen, pålitelig og relevant kommunikasjon med omverdenen om selskapets virksomhet og forhold knyttet til eierstyring og selskapsledelse.
- ARENDALS FOSSEKOMPANI skal ha et styre som er selvstendig og uavhengig av konsernets ledelse.
- Det skal legges vekt på at det ikke foreligger interessekonflikter mellom eiere, styret og administrasjonen.
- ARENDALS FOSSEKOMPANI skal ha en klar arbeidsdeling mellom styret og administrasjonen.
- Alle aksjonærer skal behandles likt.

Norsk anbefaling

Nedenfor gjennomgås hvert enkelt punkt i den norske anbefalingen. Det redegjøres for ARENDALS FOSSEKOMPANIs etterlevelse, samt for avvik i forhold til anbefalingen. For fullstendig oversikt over anbefalingen med kommentarer se Oslo Børs: <http://www.nues.no>

1. Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse

Konsernet har utarbeidet en egen policy for eierstyring og selskapsledelse, og styret har besluttet at *Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse* skal følges.

Styret har utarbeidet dokumentet «Verdigrunnlag og etiske retningslinjer», som bl.a. omhandler habilitet, korrupsjon og diskriminering, samt medarbeideres handel med verdipapirer.

2. Virksomhet

Arendals Fossekompani ASA har til formål gjennom egen produksjon, deltagelse i utbygging, kjøp og leie, å nyttiggjøre eller omsette elektrisk kraft, samt å delta direkte eller indirekte i annen industriell virksomhet eller forretningsforetak, herunder investeringer i fast eiendom.

Ovennevnte fremgår av selskapets vedtekter § 1. Selskapets vedtekter fås tilsendt ved henvendelse til selskapet.

Arendals Fossekompani har en betydelig finansiell kapasitet. Investeringsporteføljen vil til enhver tid

dels bestå av langsiktige og aktive eierengasjementer, dels av likviditetsforvaltning. Likviditetsforvaltningen vil hovedsakelig bestå av børsnoterte aksjer og obligasjoner. Aksjeporteføljen skal i det vesentlige bestå av et begrenset antall større investeringer. Til grunn for investeringsstrategien ligger en tro på at et langsiktig, aktivt eierengasjement over tid gir størst avkastning, hensyntatt risiko.

3. Selskapskapital og utbytte

Egenkapital

Konsernets bokførte egenkapital 31.12.15 var på 3.139 millioner kroner hvilket utgjorde 40,0 % av totalkapitalen. Den reelle egenkapital er vesentlig høyere og selskapet er meget solid. Styret vurderer til enhver tid selskapets behov for soliditet i lys av selskapets mål, strategi og risikoprofil.

Utbyttepolitikk

AFK skal betale et utbytte som reflekterer selskapets langsiktige strategi, økonomiske stilling og investeringskapasitet. Det skal være et årlig utbytte som over tid skal sikre eierne en konkurransedyktig avkastning.

Fra 1. juli 2013 er det adgang for generalforsamlingen til å gi styret fullmakt til å dele ut utbytte på grunnlag av det årsregnskapet som er godkjent. Forslag om slik fullmakt bør begrunnes.

Kapitalforhøyelse

Det foreligger ikke emisjonsfullmakter gitt til styret. Siste kapitalutvidelse fant sted i 2012, ved at aksjekapitalen ble forhøyet med NOK 201.582.900 til NOK 223.981.000 ved overføring fra fond.

Kjøp av egne aksjer

Generalforsamlingen kan gi styret fullmakt til å kjøpe opp til 10 % av egne aksjer. På den ordinære generalforsamlingen 21. mai 2015 fikk styret fullmakt til å kjøpe egne aksjer, innenfor totalramme på 8,6 %. Styrets erverv av egne aksjer kan etter denne fullmakten bare skje mellom en minstepris på kr 100,- og en høyeste pris på kr 3000,- pr aksje. Konsernet eier pr. 31.12.2015 til sammen 31.213 aksjer, eller 1,4 % av samlede aksjer i eget selskap. Aksjene kan disponeres fritt. Fullmakten gjelder til ordinær generalforsamling 2016.

4. Likebehandling av aksjeeiere og transaksjoner med nærstående

Aksjeklasse

Konsernets aksjer består kun av A-aksjer. I henhold til selskapets vedtekter § 11, kan ingen aksjeeier personlig eller ved fullmakt avgi stemme for mer enn en fjerdedel av det samlede antall aksjer. Aksjer som overdras til nye eiere gir ikke stemmerett før overdragelsen er godkjent av styret. Alle aksjer har lik rett.

Transaksjoner i egne aksjer

Styret vil praktisere fullmakten til erverv av egne aksjer på en slik måte at ervervet skjer til markedskurs. Eventuell avhendelse av ervervede aksjer vil tilsvarende skje til markedskurs.

Transaksjoner med nærstående

Styret vurderer at det i løpet av 2015 ikke har forekommet transaksjoner mellom selskapet og aksjeeiere, styremedlem, ledende ansatte eller nærstående av disse som kan betegnes som *ikke uvesentlige transaksjoner*. Se for øvrig note 24 i årsrapporten.

Retningslinjer for styremedlemmer og ledende ansatte

Dersom styremedlemmer eller ledende ansatte har direkte eller indirekte vesentlig interesse i en avtale som inngås av selskapet, skal vedkommende opplyse om dette før saken behandles og heller ikke delta i behandlingen.

5. Omsettelighet

Gjeldende norsk konsesjonslovgivning tilsier bl.a. at en aksjonær som erverver mer enn 20 % av totalt antall aksjer må søke konsesjon. Loven krever at styret godkjenner slike erverv. Videre er det flere andre bestemmelser i konsesjonslovgivningen som kan medføre at erverv av selskapets aksjer kan ha konsekvenser for så vel selskapet selv som for øvrige aksjonærer. Selskapet har derfor funnet det nødvendig å ha mulighet for å nekte godkjenning av aksjeerverv. I henhold til vedtektenes § 7 er derfor erverv ved overdragelse betinget av styrets samtykke. Samtykke kan bare nektes når det foreligger saklig grunn.

6. Generalforsamling

Innkalling

Ordinær generalforsamling avholdes så tidlig som det er praktisk mulig etter avsluttet regnskapsår, normalt i april eller mai.

Innkalling med tilhørende saksdokumenter vil være tilgjengelig på selskapets hjemmeside senest 21 dager før generalforsamlingen. Innkalling, uten saksdokumenter, vil bli sendt skriftlig til alle aksjeeiere med kjent oppholdssted. Det legges vekt på at saksdokumentene, som også inneholder forslag til valg av styremedlemmer, inneholder all nødvendig informasjon slik at aksjonærene kan ta stilling til alle saker som skal behandles. Selskapets vedtekter tillater påmelding inntil to dager før generalforsamlingen.

Finanskalender blir offentliggjort på internett.

Deltagelse

Påmeldingen skjer via skriftlig tilbakemelding, telefaks eller internett. Styret ønsker å legge forholdene til rette slik at flest mulig av aksjeeierne gis anledning til å delta. Aksjonærer som ikke kan møte, blir oppfordret til å stille med fullmektig. På generalfor-

samlingen deltar representanter fra styret, og revisor. Fra administrasjonen deltar adm. direktør og økonomisjef.

Dagsorden og gjennomføring

Dagsorden fastsettes av styret, hvor hovedpunktene følger av vedtektenes § 10. I henhold til § 10 velger generalforsamlingen møteleder.

7. Valgkomité

Selskapet har tre jevnstore hovedaksjonærer som til sammen eier ca 78 % av selskapet og hver kan avgi stemme for 25 % av aksjene. Med denne eierstruktur er det i praksis de tre hovedaksjonærene som fremmer forslag til styremedlemmer og som også har avgjørende innflytelse på valgene. Alle hovedaksjonærer ønsker for tiden styreplass. I tillegg er det fire uavhengige styremedlemmer.

Forslag til valg av styremedlemmer blir kunngjort sammen med innkallelse til generalforsamling. Forslag om andre kandidater vil kunne fremsettes før og under generalforsamlingen.

Avvik fra anbefalingen: Selskapet har ikke en vedtektsfestet valgkomité og avviker derfor fra anbefalingen.

8. Styre – sammensetning og uavhengighet

Styret består av syv medlemmer, og har i dag følgende sammensetning: Morten Bergesen, Øyvind A. Brøymer (styrets leder), Marianne Lie, Marianne Sigurdson Lyngvi, Arild Nysæther, Heidi Marie Petersen og Kjell Chr. Ulrichsen, alle aksjonærvalgte. Opplysninger om deltagelse på styremøter fremgår av note 4 til årsrapporten. Opplysninger om styremedlemmers kompetanse og uavhengighet fremgår av etterfølgende avsnitt.

Valg av styre

Generalforsamlingen velger de syv representantene til styret. Enkeltaksjonærer eller flere aksjonærer i fellesskap kan fremme forslag på kandidater til styret i forkant av valget. Forslag som foreligger før innkalling til generalforsamling sendes aksjonærene og legges ut på selskapets hjemmeside på internett. Vedtak om styrets sammensetning skjer ved simpelt flertall.

Medlemmene velges for to år av gangen med mulighet for gjenvalg. Tilnærmet halvparten av styremedlemmene velges det enkelte år.

Styrets sammensetning og kompetanse

Det legges vekt på at det samlede styret skal ha kompetanse innen styrearbeid og selskapets hovedvirksomhet. Ifølge selskapets vedtekter skal antall styremedlemmer være mellom fem og syv. I øyeblikket består styret av syv medlemmer. Adm. direktør er ikke styremedlem.

Styret velges for to år av gangen, og det velges selv sin leder. Øyvind A. Brøymer er valgt til styrets leder.

Endringer i styret i 2015

I ordinær generalforsamling i mai ble Morten Bergesen og Heidi Marie Petersen gjenvalgt som styremedlemmer. Erik Must ble erstattet av Arild Nysæther.

Styrets uavhengighet

Alle aksjonærvalgte styremedlemmer anses som selvstendige og uavhengige av konsernets administrative ledelse. Tilsvarende gjelder i forhold til vesentlige forretningsforbindelser. Morten Bergesen, Kjell Chr. Ulrichsen og Erik Must (styremedlem Arild Nysæther er administrerende direktør i Must Invest AS) hadde ved årsskiftet alle direkte, indirekte eller ved nærstående hver ca 26 % eierandel i selskapet.

Det blir lagt vekt på at det ikke skal foreligge interessekonflikter mellom eiere, styret, administrasjonen og selskapets øvrige interessenter.

Styremedlemmenes aksjeeie

I tillegg til de tre hovedaksjonærs styrerepresentanters forannevnte aksjeeie, eide pr 31.12.15 Øyvind A. Brøymer 30.126 aksjer, Heidi M. Petersen 1.000 aksjer og Marianne Sigurdson Lyngvi 66 aksjer, enten personlig eller gjennom heleide selskaper.

Avvik fra anbefalingen: Styrets leder velges i henhold til vedtektenes § 4 av styret.

9. Styrets arbeid*Styrets oppgaver*

Styret vedtar konsernets strategi, utfører nødvendige kontrollfunksjoner og sikrer at konsernet er tilfredsstillende ledet og organisert. Styret setter mål for finansiell struktur og vedtar selskapets planer og budsjetter.

Styreinstruks

Instruksen omfatter følgende punkter: Styrets rolle, styrets oppgaver, administrerende direktørs oppgaver, adm. direktørs plikter overfor styret, styrets saksbehandling, innkalling og krav om styrebehandling mv., beslutningsdyktighet, styreprotokoll, inhabilitet og taushetsplikt. Styret kan i enkeltsaker vedta å fravike instruksen.

Instruks for daglig ledelse

Det er gjennomført en klar arbeidsdeling mellom styret og daglig ledelse. Styreleder har ansvaret for at styrearbeidet gjennomføres på en effektiv og korrekt måte i henhold til de oppgaver styret har. Adm. direktør har ansvaret for selskapets operative ledelse. Adm. direktørs arbeidsoppgaver fremgår av stillingsinstruks.

Møteinncalling og møtebehandling

Styret har en årlig plan med fastlagte tema for styremøtene.

Normalt avholdes det 6–8 møter. I tillegg blir det innkalt til ekstra møter etter behov. I 2015 ble det avholdt 10 styremøter og 1 styreseminar.

Alle styrets medlemmer mottar regelmessig informasjon om selskapets operasjonelle og finansielle utvikling i god tid før de fastsatte styremøtene. I tillegg mottar styremedlemmene månedlige driftsrapporter. Selskapets forretningsplan, strategi og risiko er regelmessig gjenstand for gjennomgang og vurdering av styret.

Den endelige agendaen for styremøtet blir besluttet i samråd mellom adm. direktør og styrets leder. På styremøtene deltar foruten styremedlemmene selv adm. Direktør. Øvrige deltakere blir innkalt etter behov.

Taushetsplikt – kommunikasjon mellom styret og aksjonærer

Styrets forhandlinger og protokoller er i prinsippet konfidensielle med mindre styret bestemmer noe annet eller at det er åpenbart at det ikke er behov for slik behandling.

Habilitet

Styret forholder seg til reglene om inhabilitet slik de fremgår av ASAL § 6–27 og i styrets egen instruks. I 2015 ingen saker hvor styremedlemmer måtte avstå fra behandlingen av en sak på grunn av inhabilitet. Jfr. også foranstående avsnitt 4, *Retningslinjer for styremedlemmer og ledende ansatte*.

Bruk av styrekomitéer

Konsernet har oppnevnt et revisjonsutvalg, bestående av medlemmer fra styret og administrasjonen. Det er videre oppnevnt en kompensasjonskomité med medlemmer fra styret.

Styrets egevaluering

Styret foretar en årlig egevaluering. Denne vil ta utgangspunkt i virksomheten og styrets arbeid, arbeidsform og samspill. I denne forbindelse vurderer også styret seg selv i forhold til eierstyring og selskapsledelse

10. Risiko- og internkontroll

Konsernet har ingen egen avdeling for internrevisjon. Regnskapskontrollen blir ivaretatt gjennom forskjellige former for arbeidsdeling, retningslinjer og godkjennelsesrutiner. Styret foretar en årlig gjennomgang av selskapets viktigste risikoområder og internkontroll og mottar i tillegg en rapport fra revisor som omhandler dette. Styret behandler årlig selskapets verdigrunnlag og retningslinjer for etikk og samfunnsansvar, samt kontrollerer hvordan dette etterleves.

Regnskapsrapporteringsprosessen i foretaket og konsernet

Styret mottar månedlige økonomirapporter hvor konsernets, selskapets og alle datterselskapenes økonomiske og finansielle resultater kommenteres. Hvert kvartal utarbeides omfattende rapporter som også kommenterer den finansielle status på alle nivåer i konsernet.

Økonomiavdeling analyserer foretakets resultat og balanse i forbindelse med månedsrapporteringen. Hvert kvartal gjennomføres en detaljert avstemming av balanse og resultatposter i henhold til en på forhånd definert plan. Vesentlige og risikoutsatte balanseposter verdi-vurderes. Store og uvanlige transaksjoner gjennomgås. Alle utførte kontrollhandlinger dokumenteres. De vesentlige datterselskapene (se note 1 Segmentrapportering) gjennomfører lignende rutiner ved sin regnskapsrapportering til konsernet.

Infor-PM benyttes til konsolidering. Dette er en web-baserte database levert av Infor. Datterselskapene rapporterer sine tall til databasen over internett. Økonomiavdelingene i datterselskapene er ansvarlige for kvaliteten av rapporterte data ved kvartals og månedsrapporteringene. I årsoppgjøret blir rapporterte data kvalitetssikret av selskapenes revisor. Datterselskapet EFD benytter også Infor-PM til sin konsolidering. Glamox benytter et lignende web-basert program, Cognos Controller levert av IBM ved konsolidering av sine regnskaper. De øvrige datterselskapene benytter regneark til konsolidering.

Revisjonsutvalget (se ovenfor) gjennomfører og dokumenterer en detaljert gjennomgang av kvartals- og årsrapporter i forkant av styrets gjennomgang. Protokoll fra møtene er tilgjengelig for styret.

11. Godtgjørelse til styret

Generalforsamlingen fastsetter årlig styrets godtgjørelse. Generalforsamlingen i 2015 fastsatte styrets godtgjørelse med virkning fra mai 2015 til kr 264.900 for styrets leder og kr 202.100 for øvrige styremedlemmer. Heidi Marie Petersen mottok kr 144.300 for styreverv i datterselskapet Glamox og Arild Nysæther mottok GBP 20.000 for styreverv i NSSL.

Fondsfinans hvor Erik Must AS er eier, utførte i 2015 meglingsoppdrag m.m. for selskapet. Det ble betalt normale kurtasjesatser ved disse oppdrag.

Styremedlemmenes honorarer er ikke knyttet til resultat, opsjonsprogram eller lignende. Ingen av styrets aksjonærvalgte medlemmer har oppgaver for selskapet ut over styreverv.

12. Godtgjørelse til ledende ansatte

Lederlønnserklæringen er et eget saksdokument til generalforsamlingen.

Retningslinjer

Adm. direktørs betingelser fastsettes av styret. Styret gjennomfører årlig en grundig vurdering av lønn og annen godtgjørelse til adm. direktør. Basert på oppnådde resultater kan styret årlig tildele adm. direktør bonus.

Vurderingen baserer seg på markedsundersøkelser for tilsvarende stillinger. Betingelsene for øvrige ledere og ansatte i morselskapet fastsettes av adm. direktør med orientering til styrets formann. Betingelser for ledere i datterselskaper fastsettes av respektive selskaps styre.

Styrets holdninger når det gjelder godtgjørelse til ledende ansatte er at de skal være konkurransedyktige. Retningslinjer legges frem for generalforsamlingen til orientering.

Resultatavhengig godtgjørelse

Det er ikke avtalefestet resultatavhengig godtgjørelse til ansatte i morselskapet. I datterselskaper er det avtalefestet resultatavhengig godtgjørelse i varierende grad, knyttet til den løpende resultatutvikling.

Betingelser

Betingelsene er beskrevet i note 4 i årsrapporten.

13. Informasjon og kommunikasjon

Årsregnskap og årsberetning – periodisk rapportering

Konsernet legger normalt frem et foreløpig årsregnskap i februar. Fullstendig regnskap sammen med årsberetning og årsrapport legges ut på selskapets internettsider i april. Ut over dette rapporteres regnskapstall kvartalsvis. Selskapets finanskalendar gjøres kjent gjennom selskapets internettsider.

Annen markedsinformasjon

Konsernet anser det som viktig å informere eiere og investorer om konsernets utvikling og økonomiske og finansielle status. Det blir lagt vekt på at informasjonen er lik og samtidig til aksjemarkedet. I samtale med aksjonærer og analytikere skal var-somhetsprinsippet i forhold til forfordeling av informasjon legges til grunn.

14. Overtagelse

På bakgrunn av selskapets nåværende aksjonærstruktur anses de beskrevne forhold vedrørende overtagelse lite aktuelle.

15. Revisor

Revisors forhold til styret

Revisor står til disposisjon for styret og deltar i styremøter ved behov. Revisor deltar i møter med revisjonskomiteén og under styrets behandling av årsregnskapet. Styret blir i den forbindelse orientert om årsregnskapet og saker som opptar revisor spesielt, herunder eventuelle uenigheter mellom revisor og administrasjonen.

Styret avholder årlige møter med revisor hvor det gjennomgår en rapport fra revisor som omhandler selskapets regnskapsprinsipper, risikoområder og interne kontrollrutiner.

Revisors forhold til administrasjonen

Konsernet har styrebehandlet retningslinjer for det forretningsmessige forholdet mellom revisor og konsernet.

Revisors honorar er i årsregnskapet fordelt på revisjon og rådgivning.

Konsernet har gjennom en årrekke benyttet revisjonsselskapet KPMG. I tillegg til ordinær revisjon har selskapet utført rådgivning innen områdene regnskap, skatt og rapportering til NVE. Styret vurderer løpende om revisor i tilstrekkelig grad utøver en tilfredsstillende kontrollfunksjon.

*Flatenfoss kraftstasjon.
Måling av vannstand i inntaksbasseng.*

FINANSIELLE HOVEDTALL**Konsern**

(1 000 NOK)	2015	2014	2013	2012	2011
Driftsinntekter	6 085 611	5 050 085	4 599 592	2 677 385	2 212 391
Driftskostnader	5 490 787	4 684 059	4 464 399	2 564 007	2 021 302
Driftsresultat	594 824	366 026	135 193	113 378	191 089
Finansresultat	50 939	-13 286	-9 349	215 742	31 306
Andel resultat fra tilknyttede selskap	-768	-39 860	-3 953	62 090	60 823
Resultat før skatt	644 995	312 880	121 891	391 210	283 218
Skatt	-153 630	-87 972	-42 614	-64 450	-58 218
Minoritetens andel av resultatet	-101 463	-62 940	-32 608	-4 962	-16 258
Resultat fra videreført virksomhet	491 365	224 908	79 277	326 760	225 000
Årsresultat	491 365	224 908	79 277	326 760	225 000
Totalresultat	890 595	397 653	212 280	398 634	-152 393

NØKKELTALL**Konsern**

			2015	2014	2013	2012	2011
Egenkapitalrentabilitet	1)	%	17,5	8,2	2,7	12,0	8,5
Totalrentabilitet	2)	%	9,6	5,7	2,9	7,8	6,4
Brutto driftsmargin	3)	%	14,2	12,0	8,2	10,3	14,6
Netto driftsmargin	4)	%	9,8	7,2	2,9	4,2	8,6
Brutto fortjenestemargin	5)	%	10,6	6,2	2,7	14,6	12,8
Egenkapitalandel	6)	%	40,0	36,1	43,0	45,8	45,9
Likviditetsgrad 1	7)		1,9	2,0	3,2	3,5	4,3
Resultat pr. aksje	8)	kr	176,54	73,34	21,13	145,37	94,30
Utbytte pr. aksje		kr	96,00	93,00	310,00	75,00	55,00

Definisjoner:

- 1) Egenkapitalrentabilitet=
Resultat minus skattekostnader dividert med gjennomsnittlig egenkapital.
- 2) Totalrentabilitet=
Resultat + rentekostnader dividert med gjennomsnittlig totalkapital.
- 3) Brutto driftsmargin=
Driftsresultat + ordinære avskrivninger i prosent av netto driftsinntekter.
- 4) Netto driftsmargin=
Driftsresultat i prosent av netto driftsinntekter.
- 5) Brutto fortjenestemargin=
Resultat dividert med netto driftsinntekter.
- 6) Egenkapitalandel=
Egenkapital dividert med totalkapital.
- 7) Likviditetsgrad 1=
Omløpsmidler dividert med kortsiktige forpliktelser
- 8) Resultat pr. aksje (EPS)=
Resultat etter skatt dividert med gjennomsnittlig antall utestående aksjer, fullt utvannet.

GENERALFORSAMLING

vil bli avholdt torsdag den 19. mai 2016 kl. 16.00
på **Hotel Continental - Stortingsgaten 24/26 - Oslo.**

Aksjonærer som ønsker å delta på generalforsamlingen eller la seg representere ved fullmektig, må melde dette skriftlig til selskapet innen to dager før generalforsamlingen. Jfr. vedtektenes § 9.

UTBYTTE FOR 2015

Utbytte for 2015 vil, med forbehold om generalforsamlingens godkjenning, bli betalt med kr 96,- pr. aksje til selskapets aksjonærer pr. 19. mai. Aksjene noteres eksklusive utbytte fra og med 20. mai 2016.

Utsendelsen av utbyttet vil finne sted den 10. juni. Vi ber Dem melde eventuell adresseforandring til: DnB NOR Bank ASA, Verdipapirservice, Stranden 21, 0021 OSLO

RISK-BELØP

Alternativ inngangsverdi pr. 1.1.1992:	kr 274,76
Risk-beløp pr. 1.1.1993:	kr 0,00
Risk-beløp pr. 1.1.1994:	kr -1,53
Risk-beløp pr. 1.1.1995:	kr 5,23
Risk-beløp pr. 1.1.1996:	kr 17,66
Risk-beløp pr. 1.1.1997:	kr 11,37
Risk-beløp pr. 1.1.1998:	kr 57,99
Risk-beløp pr. 1.1.1999:	kr 13,78
Risk-beløp pr. 1.1.2000:	kr 20,05
Risk-beløp pr. 1.1.2001:	kr 16,25
Risk-beløp pr. 1.1.2002:	kr 10,13
Risk-beløp pr. 1.1.2003:	kr -4,52
Risk-beløp pr. 1.1.2004:	kr -22,29
Risk-beløp pr. 1.1.2005:	kr -26,39
Risk-beløp pr. 1.1.2006:	kr -37,37

Haugsjø dam september 2015.

KAPASITET OG YTELSE

Tabellen nedenfor angir magasinkapasitet i Arendalsvassdraget pr. 1. januar 2015 og kraftstasjonenes ytelser i MW. (1 MW tilsvarer 1000 kilowatt)

Arendals Fossekompani ASA eier en andel av reguleringsrettighetene knyttet til magasinene.

Magasiner	Mill.m3
Urvann	32
Borsæ	85
Skrevann	20
Vråvann	21
Nisser	223
Napevann	217
Lyttingsvann	6
Rolleivstad/Husstøylvann	7
Kjørull	7
Øysæ	64
Torsdalsmagasinet	106
Votna	32
Gausvatn	31
Fyresvatn	218
Nesvann	257
Nelaug	25
Tilsammen	1 351

Kraftstasjoner	MW
Flatenfoss II	5
Flatenfoss III	7
Bøylefoss	65
Tilsammer	77

Kraftuttrykk:

V , kV

A , kA

W , kW , MW

kWh , MWh , GWh , TWh

Elektrisk spenning måles i volt

Strømstyrke måles i ampere

Effekt måles i watt

Energi måles i kilowattimer

k = kilo (tusen)

M = Mega (million)

G = Giga (milliard)

T = Tera (tusen milliarder)

$1 MWh = 1000 kWh$

$1 GWh = 1000 MWh$

$1 TWh = 1000 GWh$

Arendals Fossekompani ASA

Bøylefoss | 4820 Froland | Telefon: 37 23 44 00

E-post: firmapost@arendalsfoss.no | www.arendalsfoss.no

Foretaksregisteret: NO 910 261 525 MVA